

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
242. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1933. évi október 22

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Mi várna ránk...

A vasgárdisták folyóiratában, az Arában Jon J. Mota, „A romániai németek hitlerizmusa” cím alatt cikket írt. Ezt a cikket átvette a Kronstädter Zeitung. Innen vesszük mi is át.

Jellemző, hogy a K. Z. közli ezt a cikket, holott a cikk maga éles támadás a Romániába beszivárgotti hitlerista mozgalom ellen. Nagyon érdekes megállapításai vannak ennek a cikknek. Habár előttünk nem újak ezek a megállapítások. Mikor Erdély hónapokkal ezelőtt hitlerista transzba esett, mi nem egyszer rámutattunk arra, hogy ezeknek az elveknél a romániai átplantálása a kisebbségek politikai jogainak és gazdasági életlehetőségeinek halálát jelentené. Nem értettük akkor, hogy miért lelkesednek az erdélyi szászok a német birodalmi hitlerizmusért és rosszlólag elítélték azokat a magyar rétegeket is, amelyeket elkapott ugyancsak ez a tömegpszichózis.

Ime a cikk, amely rámutat arra, hogy mi lenne Romániában, ha ide is beférhetne a hitlerizmus. És különösen rámutat ez a cikk arra, hogy mi történék velünk és a szászokkal is, ha a vasgárda kapná a vezető-szerepet.

Nem triumfálunk, csak itt a K. Z. nyomán szürkén és kommentár nélkül bemutatjuk az írást: olvassátok és — szegelyeljétek magatokat.

A cikk az alábbiakat mondja:

A vasgárda lehetetlennek tartja azt a vádat, amelyet a Dimineata, az Adeverul és a Lup-ta hangoztatnak és amely vádak szerint a szász hitleristák a birodalmi hitleristáknak bajtársai lennének és amely szerint tovább Hitlernek az a szándéka, hogy birodalma határait Erdélybe is belenyújtsa. A vasgárda ezzel szemben úgy tudja, hogy Hitlernek ilyen szándékai nincsenek. A vasgárdának az a véleménye, (bár nem érez jogot arra, hogy a szászok lelki Hitler-szimpatijának határt szabjon), hogy egy ilyen formájú hitlerizmust uralomra jutása esetén meg nem engedhet. A vasgárda a jövőben valóban közelíteni akarja Németországot és Romániát, a vasgárda a zsidókérdésben és egy fasiszta államvezetési rendszerben valóban szorosabb összeműködést kíván a többi fasiszta államokkal, mégis tisztán látja, hogy itt, ezen a ponton, elkerülhetetlen összeütközések lennének. A cikk hangsúlyozottan rámutat arra, hogy az olasz és német fasiszta államok között ellentétek vannak, főként az Anschluss kérdésében, de elismeri, hogy ezt az ellentétet az antimarxista, szabadkőműves és demokrataellenes szellem, ha meg is enyhíti, de teljesen meg nem szünteti.

Mindezekről függetlenül a vasgárda szempontjából az a főkérdés, hogy milyen álláspontot foglalnak majd el a szászok, ha a vasgárdista politika érdekösszeütközésbe kerül Németország politikájával? Németország pártjára állanak-e vajjon ebben az esetben a szászok? Ez a német szimpatia a szászokat ez esetben Románia ellenségeiként állítaná be és indokolná mindazokat a rendszabályokat, amelyek ellenük fogantatottak. Vegyük tudomásul a szászok, — írja tovább a lap, — hogy az eljövendő Romániában minden lojális kisebbség, amely az államegészség veszélyét nem jelent, tovább élhet, de azt is vegyük tudomásul, hogy ez a fasiszta állam semmi esetre sem tűri el, hogy keblén ellenségek nevelődjenek. Eppen úgy járna el a vasgárda velük szemben, mint ahogyan ma Németország jár el a maga ellenségeivel szemben és ezt Németország nagyon jól csinálja. És éppen ezért tudják meg és tanulják meg a szászok, hogy Románia román, nem pedig soknyelvű állam.

A vasgárda, — mondja tovább a cikk, — nem ismeri majd a román állampolgárságnak azt a fogalmát, amely az ország minden lakójára alkalmazható. A mi rendszerünkben a

Sir Simon bukott embernek tekinthető

A Daladier-kormány napjai is meg vannak számlálva

Francia politikai offenzíva a Saarmedencén keresztül.
Anglia örültiramu fegyverkezésbe kezd

London, október 21.

Németország ma hivatalosan is bejelentette, hogy kilép a Népszövetségből. A genfi követ átnyújtotta a hivatalos iratot a Népszövetség főtitkárságának, átnyújtotta a — felmondó levelet.

A Népszövetség statútumai szerint a kilépő fél a kilépéstől számított két évig még a Népszövetség tagja marad és így Németország sem zárkozhatik el még most teljesen Genf-től.

Jogai megmaradnak, de kötelezései is és így az ország még két esztendőig látogathatja a Népszövetség üléseit, ha — akarja és kénytelen tünni a Népszövetség előírásait, mert azokat tünni köteles.

Egyébként ma újból cáfolják, hogy Franciaország békülni akarna és tagadják, hogy megtörténtek volna az előkészületek ahhoz, hogy Páris és Berlin leüljenek a zöld asztal mellé.

Anglia még mindig nem tudja, hogy a német kilépés folytán előállt új helyzetben

hogyan viselkedjék. Tegnap újból minisztertanács volt, amelynek ebben a kérdésben dönteni kellett volna. A minisztertanács csak addig jutott el, hogy a kérdés megoldását szűkebb államtanácsra bizza, de ez az államtanács, amely azonnal össze is ült, sem tudott kiegyenlítő lehetőségeket találni. Az államtanácsnak MacDonald, Baldwin, Sir Simon és Hailsham lord lettek a tagjai.

Amíg hivatalosan Anglia még mindig ott tart, hogy a német kérdés megoldását illetően tanácskozik, addig Pertinax már azt írja, hogy

Sir Simon nem tér vissza Genfbe és Anglia érdekeit a jövőben Genfben Eden képviseli majd.

Pertinax cikke nyomán Páris már bukott politikusként tartja Sir Simont és nem befolyásoltja magát attól a hivatalos cáfolattól, a melyet Anglia azt akarja kihangsúlyozni, hogy külügyminiszterének állása változatlanul ingathatatlan.

Anglia is megkezdte az örültiramu legyverkezést

A Daily Herald a kulisszák mögött folyó eseményekbe már teljesebb bevilágítást enged és mai számában elmondja, hogy az angol kormány teljesen feladta a reményt, hogy a leszerelési kérdésben a két szembenálló fél között továbbra is közvetítés.

Eredetileg az volt a terv, hogy Anglia újabb leszerelési tervet dolgoz ki és azt átadja a vitában álló francia és német hatalmaknak, de erről a tervről is letett. Látja, hogy a meg egyeztetés nincs remény és így semmi értelme sincs annak, hogy Anglia ebben a kérdésben ismét kudarcot szenvedjen.

A leszerelés, — mondja az angol kormány, — teljesen kilátástalan és így nincs más kiút, mint felfegyverkezni. A hadügyminiszter már felhatalmazást is kapott arra, hogy ezt a fegyverkezési offenzívát megkezdje. Anglia

még azt is tisztán látja, hogy a tárgyalások során arra sincs remény, hogy a leszerelési tárgyalások kudarcáért Németországot tegyék egyedül felelőssé és ezért határozott úgy, hogy teljesen hátat fordít ennek a kilátástalan ügynek és megkezdje a fegyverkezést.

A leszerelési konferencia tehát oda érkezett, hogy fegyverkezési eredményeket szült.

DALADIER ALLASA IS MEGRENDÜLT

Daladier a keddi kamarai ülésen határozottan külpolitikai sikereket ért el, de közben ismét olyan nehézségek tornyosultak eléje, amelyek könnyen kormányának bukását eredményezhetik. A B. L. éppen tegnapi számában közölte, hogy a francia költségvetés deficitje mintegy 8 milliárd frankot mutat. A tegnapi jelentések szerint nikkelpénzek veretésével és

az adóengedmények megvonásával akarja a francia kormány ezt a hiányt eltüntetni. Mai jelentéseinkből kitűnik azonban, hogy egyéb szándékai is vannak: le akarja szállítani a tisztviselői fizetéseket. Ez a pénzügyi operáció hihetetlen ellenkezést váltott ki.

A szociáldemokraták, akik éppen tegnapi pártgyűlésükön határozták el, hogy a veszélyes külpolitikai helyzetre való tekintettel továbbra is támogatják a baloldali radikális pártok koalíciójára felépült Daladier-kormányt, hirtelen az ellenzék fele fordultak.

A helyzet nagyon kiélesedett, amit a legjobban az bizonyít, hogy az ellenzék Daladiernek tanácskozási időt csak vasárnapig adott. Ha Daladier vasárnapig nem tesz le arról a tervről, hogy elejtse a tisztviselői fizetések csökkentésének ötletét, vagy nem tud az ellenzékkel a csökkentés mértékében békésen megegyezni,

nem marad egyéb útja, minthogy ismét felvesse a bizalmi kérdést.

A bizalmi kérdés felvetése katasztrófális eredményeket hozhat. Egész Páris azt beszél, hogy ezalkalommal Daladiert feltétlenül lezavazzák, amely esetben a jelenlegi belügyminiszter kap kormányalkotási megbízást, ha ugyan őt is le nem zavazzák, mert neki sincsen más párt háttérje, mint a polgári blokk és a polgári blokknak nincs más pénzügyi terve, mint a fizetések csökkentése.

A SAAR-MEDENCÉBEN FELVONULT A HITLER-ELLENES FRONT

Közben a francia kormánynak hihetetlen külpolitikai erőfeszítéseket kell tenni, hogy Németországnak franciaellenes propagandáját ellensúlyozza. Tagadhatatlan, hogy a nyugati hatalmak két nagy egysége, Olaszország és Anglia, a leszerelési kérdésben már nem állnak szorosan Franciaország mögött. Amerikára sincs tovább mit számítani, hiszen Amerika nyilvánosan és ünnepélyesen kijelentette, hogy az európai politikától teljesen visszavonul.

kisebbségeknek csak az a kategóriája kerülhet a románokkal egy szintre, amely keresztény kisebbség és amelynek tagjai legiónisták lesznek, amelyek a légiorát és a román újjáéledésért szenvednek és ezzel a szenvedéssel egyszer és mindenkorra a mi sorsunkba begyöke-reznek. A többi kisebbségek különleges jogi kategóriában sorozódnak majd, abba a kategóriába, amely őket megilleti.

Ha egyszer majd elköpetkezik annak az ideje, hogy szerencsétlen alternatíva elé kell állítani a román és a szász érdekeket, ezesetben egyedül és kizárólag csakis a román érdekeknek szabad diadalmaskodni. Ez az ország a maga egészében a románok országa, a kisebbségeknek azonban, amelyek érdekeinket nem sértik, biztosított és állandó vendégjogot nyújtunk és szabad cselekvési lehetőséget természetesen adag a határig, amíg ez a cselekvési lehetőség a román érdekeket nem sérti. Mert ne feledjük, csakis mi, a románok vagyunk azok, akik ezer esztendő óta áldozattal és szenvedéssel ezt az országot megalkottuk és így egyedül mi vagyunk a történelem előtt

jövőnk jogainak sértettségéért felelősek. A román állam sohasem lehet román-magyar-német állam, amelyben minden nép a maga érdekeit a többi népek érdekeitől és sorsától elválaszthatja. Románia a románok országa és mint ilyen, egységes és oszthatatlan román állam.

Ez az oka annak, hogy a vasgárda álláspontja szerint a román állam területén valószínű és a német hitlerizmusnak megfelelő hitlerizmust engedélyezni nem szabad. A német birodalmi hitlerizmus tagadhatatlanul dicséretreméltó fegyverben él és egységes abban a parancsszóban, amelynek minden ellenpénzt nélkül minden „néptárs” alapveti magát. Eppen ezért, ha például a német birodalom a magyar revíziós törekvéseket támogatja, lehet-e az erdélyi szász más, mint Hitler ellensége, akinek Románia oldalára kell állania? Eppen ez az oka annak, hogy Romániában igazi hitlerizmus nem lehet. Nem lehetnek a szászok az egyetlen német Führernek katonái, akik pedig mi, vasgárdisták is, addig, amíg vele szemben a román állam érdekei nem je-

lentkeznek, megkülönböztetetlen tisztelünk és becsülünk. Még kevésbé engedhető meg, hogy Romániában egy olyan Hitler-párt legyen, amelynek előterében, mint vezér, többé-kevésbé maga Hitler áll.

Nem akarjuk mi, — mondja végül a vasgárdisták cikke, — a szászokat megoédeni és azt mondani, hogy ők a román állam érdekeit nem sértik majd meg, de mivel bizonyítékaink nincsenek, nem akarjuk őket megpótolni sem és azt állítani, hogy a román érdekeknek árulója lesznek. Tiszta szíjükből azt kívánjuk, hogy a Fabritius-féle német nemzetiszocialisták ebben a mozgalmukban és a román patriotizmusban megmaradjanak és azt kívánjuk, hogy állandóan a mi és az ő Romániájukra gondoljanak. De bármilyen utra is lépjenek a szászok, mi, a vasgárda és minden öntudatos román, a román érdekek felett állandóan őrködni fog és készen állunk arra, hogy a lojális kisebbségeknek jóbarátjai legyünk, azoknak a kisebbségeknek barátjai, akik igazolni tudják, hogy első gondolatuk, akárcsak a mienk: mindig Románia.

A francia kormánynak minden erejét az ellenpropagandára kellene fordítania, de közben a belpolitikai válság óráit éli. Ennek ellenére is sikerült neki — mint ellenszert — a Saar-medencét teljesen „felláztatnia”.

Saarbrückeni jelentések szerint a Saar-medencében 24 óra óta a legfantasztikusabb híreket és politikai lehetőségeket tárgyalják.

Azt beszéljük, hogy a Saar-medence katonai megszállása már csak órák kérdése.

Lehetetlenségnek tartják, hogy az 1933-ben esedékes népszavazást Franciaország eltűnjén és éppen ezért most katonai megszállással akasztja meg a Népszövetségtől garantált türelmi időt. Népszavazásra csak akkor kerülhetett volna sor, ha a semlegesített Saar-medence a próbára bocsátási idejét hiba nélkül eltöltötte.

Most Franciaország beavatkozási okokat és indokokat keres, hogy joga legyen ezt a területet katonailag megszállani, amely esetben a Saar-medence népszavazásának az időpontja messze kitolódna.

A helyzetre rávilágító és jellemző, hogy mindazok a német emigránsvezérek, akik a hitlerizmus első napjaiban Hollandiába, Belgiumba és Franciaországba menekültek, most szinte rajszzerűen ellepik a Saar-medencét és onnan vezetik a Hitler-ellenes akciót.

Csak egyetlen helyzetet megvilágító adatot: az utolsó egy héten belül ezen a területen hét Hitler-ellenes napilap létesült.

Amíg tehát Hitler Rómán és Genfben át támadja Franciaországot és politikai sikereket ér el, addig Páris a Saar-medencén keresztül igyekszik a belpolitikailag erősödő Hitler-külpolitikai útjait összekuszálni.

A FRANCIA ÁLLAMI TISZTVISELŐK MÁR SZTRAJJKAL FENYEGETŐZNEK

Fentebb beszámoltunk arról, hogy a Daladier-kormány helyzetét nagyon megingatta az, hogy a költségvetési deficit kiegyenlítésének eszközei során a tisztviselők fizetését is le akarja szállítani. Lapzártakor vett jelentéseink szerint

a szocialista párt élesen szembefordult a kormánnyal és így annak helyzete most már csakugyan tragikussá vált.

Ma már megkezdődtek a tiltakozó tisztviselőgyűlések is. A hangulat nagyon éles és a tisztviselők úgy döntenek, hogy amennyiben a kormány nem tesz le arról a szándékáról, hogy a tisztviselők fizetését lecsökkentse, Franciaország állami tisztviselői sztrájkba lépnek.

Nagyban növeli a káoszt és a bizonytalanságot az is, hogy a többségi radikális polgári pártban is szakadás állott be. A párt egyrésze a szocialisták ellen fordult, míg annak másik része a radikális szocialistákkal tart. Ez a csoport jelentéktelenebb. Az a hír van elterjedve, hogy ha a párt tényleg kettéválik, az új ellenzéki radikális alakulathoz mintegy 60 képviselő lecsatlakozik, ami a Daladier-kormány erejét nagyon meggyöngyözteti.

A kormány közben mindent megtesz, hogy megcsendesítse a szocialisták ellenzéki felvonulását. Ma is olyan rendeletet adott ki, amely nagyon alkalmas ahhoz, hogy a munkásság szimpátiáját maga felé fordítsa. A rendelet a pénzügyi bizottságon is átment és kimondja, hogy ezentul minden vállalkozó, aki külföldi munkást tart, munkanaponként minden külföldi munkás után 5 frank „büntetés adót” köteles fizetni.

Igy akarja a külföldi munkásokat a francia kormány kedvezelmessé tenni, hogy ezen az uton is elhelyezhessen egynéhány tízezer munkanélkülit.

NÉMETORSZÁG HIVATALOSAN IS MEGINDOKOLJA, HOGY MIÉRT LÉPETT KI A NÉPSZÖVETSEGBŐL

Ugyancsak lapzártakor vesszük azt a jelentést is, hogy Németország most már hivatalosan közölte azt az indoklást, amellyel a Népszövetségből kilépett. Az indoklás szerint a kilépés logikus cselekedet volt és összefüggésben van azzal, hogy

a Népszövetség nyilvánvalóan csődbe ment. Az indoklás rámutat arra, hogy a Népszövetség az utolsó évek során egyáltalában nem ért el eredményeket, amire a legjobb példa a japán– kínai konfliktus. Ebben a háborúban a Népszövetség nem tudta megállítani a hadviselő feleket, de még azt sem tudta elérni, hogy Japán akár csak egyetlen katonát is visszavonjon az idegen területekről.

Egyébként, — mondja a német hivatalos indoklás, — több állam a Népszövetség legutóbbi ülésén odáig merészkedett, hogy a német állam belügyeibe beleszólt, amit Németország tovább is el nem tűrhetett. Meg kell állapítani, — mondja az indoklás utolsó része, — hogy a Népszövetség a zsidóság és a marxisták panaszainak szócsové lett és így elvesztette azt a jogát, hogy az államok nemzetközi szócsovének tekintessék

Tovább folynak az orosz csapatösszevonások

Mukden, október 12.

Ujabb jelentések érkeztek arról, hogy az orosz csapatösszevonások tovább folynak. E jelentés szerint az oroszok eddig 16 lovas és gyaloghadosztályt, 8 nehéz bombavető légitípust vonultattak fel Charbin irányába.

Ezeket az egységeket Vladivosztozkából hat tengeralttjáró támogatja.

Hatvan csendőr üldözi a Kolozsvár-környéki rablókat

Kolozsvár, október 21

A kolozsvári rendőrség széleskörű nyomozást folytat, hogy a Feleki-úton elkövetett rablótámadás tetteseit kézrekerítse.

A nyomozó közegeknek pontosan tudomására jutott, hogy az öt tettes közül kettő teletki üstfoltozó cigány, akiknek a nevét, a nyomozás érdekében, egyelőre nem közlik.

A két cigány megszökött. Szucsági emberek szerint, akik látták őket, állítólag a közeli erdő felé vették útjukat.

Délután hatalmas hajsza vette kezdetét. Draghiciu igazgató és Chendi komiszár vezetésével

negyven fegyveres csendőr és rendőr kutatta a banditákat.

Este tíz óráig folyt a hajsza a sáros erdőben, állandó esőszakadás közepette. A rablók egérszerűen lettek. Ma folytatódott az üldözés. A csendőrök számát 60-ra emelték. Csaknem Tordáig felverték az erdőt, a rablók azonban még nem kerültek meg, noha a rendőrség nemcsak nevüket, hanem pontos személyleírásukat is tudja.

Sportbotrány Budapesten

Nem közvetíti a rádió a magyar—olasz mérkőzést

Budapest, október 21.

A sportbarátoknak Erdélyben s általában az összes magyar nyelvterületeken fájdalmas megelégedésben lesz részük. A pesti rádió ugyanis elhatározta, hogy közönségének szándékával ellentétben, nem közvetíti a vasárnap délelőtt magyar—olasz válogatott mérkőzés lefolyását.

A terv a rádióigazgatóság és a futballszövetség között támadt nézeteltérés folytán hiúsult meg. A futballszövetség ugyanis azt kívánta, hogy a meccs helyszíni közvetítését a rádió tarítsa titokban

és csak vasárnap délelőtt jelentse be a közönségnek. Ennél a kívánságnál nyilván érthető anyagi szempontok játszottak közre, hiszen vidékről sokan lemondanak a pesti mérkőzésre való költséges felutazásról, ha a rádió minden költség és fáradság nélkül végigélvezhetik a játékot. A rádió igazgatósága viszont azon a véleményen volt, hogy neki nem áll jogában megtevesztetni a közönséget. A nagy vita vége az lett, hogy a rádió nem közvetíti a meccset.

Madgearu párisi sikere

A Banque de Paris feloldotta az adósságtörlesztésre átutalt összeget

Páris, október 21

Egyes párisi jelentések szerint Madgearu pénzügyminiszter és Bonnet francia pénzügyminiszter találkozása eredményes volt Madgearura nézve.

A Financier News a két miniszter találkozásának tulajdonítja, hogy a Banque de Paris et de Pays feloldotta azt az összeget, amit Románia a külföldi adósságok esedékességének 20 százaléka fejében utalt át ehhez a bankhoz és amit a bank lefoglalt magának azzal, hogy Románia neki tartozik.

A bank eljárása akkor kinos feltűnést váltott ki mindenütt.

Ez a feloldás azonban csak részlet-siker, mert a Financier News szerint a külföldi hitelezők nem akarnak hallani sem arról, hogy ez a 20 százalékos törlesztésnek tekintessék s a hátralévő 80 százalékos fedezésére nem fogadják el a felajánlott ugynevezett kassza-bonókat. Románia ugyanis azt mondta, hogy 80 százalékos román valutában fizet ki, illetve helyez letébe s ez az összeg a kibocsátott kassza-bonók ellenében lejben felvehető. A külföldi hitelezőknek azonban nem lej kell, ők ragaszkodnak, hogy az egész 100 százalékos a kikötött valutában kapják meg.

Pont a rendőrségen használta a bélyegezettlen öngyújtót

Egy nagyváradi szállodatulajdonos különös jogvitája a lakbjával

Nagyvárad, október 21

Deutsch Sándor Nagyváradon tartózkodó budapesti magántisztviselő ma a nagyváradi rendőrséghez panasszal fordult.

Előadta, hogy Nagyváradon a Metropolisz szállodába lakott. El akart utazni Budapestre, de

a szálloda tulajdonosa visszatartja 1500 pengő értékű ruháit és holmiját és nem engedi a szállodából kiköltözni.

A szálloda tulajdonosa, Politzer Sándor megjelent a rendőrség előtt és előadta, hogy valóban nem akarja kiadni a budapesti magántisztviselő ruháit, mert a magántisztviselő azzal vette ki a szállodai szobát, hogy hónapokig marad és hónapok szobaként használja a kivett helyi-

seget és így neki jogosan jár a kéthetes lemondási időre szóló bér.

Kihallgatása közben Politzer Sándor öngyújtóval cigarettára gyújtott. A kihallgatást foganatosító rendőrtisztviselő észrevette, hogy az öngyújtó bélyegezettlen, azt elkobozta és a szálloda-tulajdonost azon menten 5000 lejre bírságolták.

A budapesti magántisztviselő egyébként a „jogi vita” eldőltségéig a rendőrségen letétbe helyezte a vitás 500 lej, mire a rendőrség meghagyta a szálloda tulajdonosának, hogy a visszatartott ruhákat zonnal adja ki.

A letétbe helyezett ötszáz lej tehát a Metropolisz-szálloda tulajdonosának 5000 lejébe került.

Rheumatikus Fájdalmat

Lehet szüntetni!

Egészen mindegy, hogy ízületi vagy izom-fájdalomról van-e szó, Sloan's Liniment azonnal megszünteti. Masszírozás felesleges, Sloan's Liniment azonnal behatol, melegít, enyhít. Ne szenvedjünk, — tartsunk készletben állandóan egy kis üveggel ebből a szerből. Sloan's alkalmaszható rheuma, zsába, ischias, hátfájás, ficamodás, törés és minden nem izomfájdalom esetén.

SLOAN'S LINIMENT

Egy üveg ára 75 Lel.—

megöli a fájdalmat

Az olasz trónörökös elválik feleségétől,

mert ebből a házasságból nincs kilátás utódra

Brüsszel, október 21

A belga és olasz sajtó már hetek óta foglalkozik azzal, hogy Umberto olasz trónörökös felbontja Maria Jorsé belga királylánnyal kötött házasságát. A válás felbonthatására állítólag az adott okot, hogy az olasz trónörökös felesége meddő és tekintettel arra, hogy Umberto az olasz király egyetlen fia, az olasz trónörökös nélkül faradna, ha ez fiu nélkül hal meg.

Albert, a belga király, az elmúlt hét folyamán meglátogatta az olasz királyi párt és tárgyalásokat folytatott velük a házasság felbontása érdekében. Albert király meglátogatta ezen az utján a pápát is, aki megígérte, hogy feloldja a magtalan frigyet.

Tekintettel arra, hogy a belga sajtó legkomolyabb organumai is behatóan foglalkoznak az ügygel, Umberto olasz trónörökös és Maria Jorsé belga királylány házasságának felbontása befejezett ténynek tekinthető.

— Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos béműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József viz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz

A kolozsvári hadbíróság ítéletei

Kolozsvár, október 21.

Roman István határőr katonát, aki Magyarországra szökött, majd visszatért, a kolozsvári hadbíróság dezertálásért egy évi elzárással sújtotta. — Morar Viktor közlegényt, aki a 89-ik gyalogezredben teljesít szolgálatot, lopásért háromnapos elzárásra ítélték. — Valea Gerő kaplár, aki egyik alantását, bosszúból, veresre pofozta, hathónapi fogházra ítélte a hadbíróság.

Okt. 23-án indul

a legnagyobbított, 10 nagy oldalas

Brassói Lapok

Aki még nem előfizet, MOST rendelje meg. E héten feladott, november 1-étől szóló megrendelésekre a lapot azonnal indítjuk s így október 23-tól november elsejéig az új előfizetők DIJTALANUL KAPJÁK LAPUNKAT.

HÖLGYEK! Ne dobjátok el régi kalapjait! **50 lejért** újat kapjatok. Ugyanott kész **modellkalapok** már **150 lejért** is kaphatók. **B. LÓNYAI NŐI KALAPGYÁRTÁS** Brassó, Kapu utca 36. az udvarban

VILÁGPOLITIKA

A béke
és a hatalmi fölény

Benes külügyminiszter bécsi látogatása táján alkalmas lesz arra, hogy égető gondolataiban Európára figyelme egy percére ismét a dunai részletprobléma felé forduljon és ebből a szempontból is megmérje az egyre súlyosabbá váló középeurópai kérdéskomplexumot. Ausztria természetesen kiindulópontjává kínálkozik annak a megoldásnak, amelyet két évvel ezelőtt ajánlott föl először konkrét formában a Quai d'Orsay Tardieu miniszterelnöke alatt a dunai probléma megoldására s a melyben a politikai kérdések háttérbeszoritásával a közös sorsra rendelt dunai államok szorosabb gazdasági együttműködése volt a cél. A tervet, sajnos, a francia jobboldal túlságosan alávetette olyan lokális szempontoknak, amelyek a sebészen összehívott londoni konferenciát csufos bukásra ítélték. A terv akkor elmerült és a helyzet gazdasági téren lényegesen elmérgesedett, annyira, hogy a nyár folyamán, igaz, hogy csak rövid időre, de például Jugoszlávia és Ausztria között teljes gazdasági hadállapot keletkezett. Az a körülmény pedig, hogy az időközben kiélezett politikai helyzet ezt a gazdasági alapokra helyezett tervet nemcsak, hogy elodázza, de eredeti formájából lényegesen ki is forgatta, rövid idő alatt bebizonyította, hogy legalább is a primer politikai ellentétek elsimítása nélkül lehetetlen e merőben gazdasági terv számára a Duna-medencében kedvező atmoszférát teremteni.

A két éves huzavonának azonban volt egy igen értékes tanulsága és pedig éppen az érdekelt felek számára. Az első terv az öt európai nagyhatalom protektorátusa alatt született és mult ki. Még mielőtt érdemleges tárgyalásra kerülhetett volna a sor, sőt, még mielőtt az érdekelt felek nyilatkozhattak volna, a nagyhatalmak már összevessztek az iniciatíva fölött. A helyzet ekkor veszedelmesen elmérgesedett a mult század egyik legkritikusabb kongresszusára, a berlini kongresszusra, amelynek hibás elgondolásából született az ugynevezett Balkán-kérdés, amely végso fokán nem egyéb, mint az első s még kezdetleges formája annak a probléma-komplexumnak, amelyet a Duna-kérdésnek nevezünk. A Balkán-kérdés szerepét, egész higgadtan megállapíthatjuk, átvette a Duna-kérdés.

A rendezetlen Duna-kérdés a német imperializmus veszélyét is természetes sulyán kívül, mesterséges nyomattékkal növeli. Elvégre lehetetlen nyitva hagyni mai formájában az osztrák problémát, amely, ha ideig-óráig el is némítja, végleg azonban nem tudja elhárítani az Anschluss veszélyét, noha Ausztria egész történelmi multjával tiltakozik az ellen, hogy porosz provinciává váljék. De ugyanígy lehetetlen állapot az is, hogy ilyen merev gazdasági elzárkóztságban éljenek egymás mellett, sőt egymással szemben olyan nemzetek, amelyek évszázadokon keresztül természetes gazdasági életközösségben éltek egymással.

Megoldhatatlan helyzet elé állítaná a Duna-medence népeit, ha a nemzeti államok valamelyike hatalmi álmok után szaladna. A kibontakozáshoz hozzátartozik az is, hogy a bizonyos helyeken túlságosan kihangsúlyozott fölény némileg hátrébb szoruljon és a gazdasági együttműködés programja előtérbe kerüljön. Benes bécsi útjában jólesően ismerjük föl ennek a tendenciának jeleit. És reméljük, hogy Gömbös miniszterelnök Titulescu nyomában máris olyan pozitívumokat fog találni Ankarában, amelyekre a megoldásra váró problémák komplexum földrajzi vetületének déli és nyugati pontját összekötő hidat föl lehet építeni. Nem szabad azonban megelégedezni arról, hogy ez a hid csak akkor lesz teherbíró, csak akkor tudja lebonyolítani a gazdasági javakban gazdag földrészt áruforgalmát, ha a megegyezést nem a hatalmi túlsúly nyomattékaival, hanem az élethez való jog kölcsönös elismerésével és tartós megbecsülésével vívják ki a tárgyaló felek. Tudjuk nagyon jól, hogy a diplomácia nyelvére lefordítva, a béke fogalma egyenlő az egyensúly fogalmával, — nos tehát a béke ügyéről a Duna-medencében csak akkor lehet komolyan beszélni, ha a tárgyaló felek hanghordozásából a hatalmi fölény baritonja eltűnik.

A cseh kormány
megszakítja a Vatikánnal
a diplomáciai kapcsolatot

Prága, október 21.

Ma már a cseh sajtóírók is azt jelentik, hogy a Vatikán és Csehszlovákia diplomáciai viszonya a legközelebb időn belül megszakad. Maga a cseh kormány kívánja a diplomáciai viszony megszakítását azzal az indoklással, hogy a cseh pápai nuncius az ország érdekeit sértette és a kormány ezért elégtételt nem kapott.

A belpolitikai élet látszatra nagyon csendes

A kormány nagyon vigyáz
Mihalachera

Feltűnő francia cikk a romániai hitlerizmus térfoglalásáról

Bukarest, október 21.

Politikai körökben, amint ezt előző számban már meg is említettük, élénk feltűnést keltett, hogy a parlament munkaprogramját, a szabályoktól és szokásoktól eltérőleg, nem a minisztertanács, hanem a kormánypárt elnöki bizottsága vitatta meg. Ezzel kapcsolatban azt a magyarázatot adják, hogy az egyszerű eljárásra Mihalache miatt volt szükség. Ugyanis Mihalache nem tagja a kormánynak. A kabinetnek viszont feltétlenül szükséges volt tudnia azt, hogy a volt belügyminiszter, aki egyben a pártnak alelnöke is s egyben a parlamenti többség hangadó, legjellegzetesebb figurája, milyen álláspontot foglal el a kormánnyal szemben.

A kormánypárti kebelében legutóbb lejátszódott és még alapjában folyamatban levő események, bármennyire cáfoljon is a kormány, ugyancsak megrontották a nemzeti-parasztpárt egységét és erejét. Ilyen körülmények között az ellenzéknek irgalmatlan parlamenti hadjárata veszélyesebb lesz, minsem képzelni

lehetne.

Ha a hadjáratához még Mihalache elégedetlenségének és ellenzékieskedésének is hozzájárul, úgy a kormány helyzete szinte elveszthetne lenne tekinthető.

Vajda tehát tisztázni akarta a helyzetet. Mihalachét le akarta kötni a maga oldalára. Ezért került ezután sor az elnöki bizottságnak, amelynek Mihalache is tagja, összehívására.

Egyébként a Dreptatea, a kormánypárt hivatalos lapja, leszögezi azt, hogy „Mihalachénak nincsen szándékában nehézségeket gördíteni a kormány elé”.

A ROMÁNIAI HITLERIZMUS

tagadhatatlanul fenyegető problémája mind élénkebben foglalkoztatja a külföldi közvéleményt is. A „Paris-Midi” című tekintélyes francia újság legutóbbi számában Gabriel Perreux, a neves publicista „Fekete folt Románián” címmel nagyon érdekes és jellegzetes cikket ír a romániai jobboldali mozgalmakról.

A lap leszögezi, hogy a romániai német kisebbség bizonyos frakciói, valamint a szélsőjobboldali csoportok összedolgoznak, kapcsolatot létesítettek Hitlerrel s ezt az akciót Vajda miniszterelnök támogatja.

— Ezt az akciót, nyíltan beszélve, támogatja az a légkör is, amellyel a jobboldali nemzeti-parasztpárt körülveszi — írja a Paris-Midi. — A kormány s különösen a kabinet néhány fontos tagja a szélsőbb áramlat varázsa alatt állanak. Vajda miniszterelnök maga is tett néhány olyan deklarációt, amelyek igazolják, hogy a hitleri ideológia ur föltette.

A lap egyébként tudni véli, hogy Romániában a hitlerista ágensek franciaellenes tevékenységet fejtenek ki s a kormány ezt nem akadályozza meg.

POPOVICI ÉS MIRTO MINISZTEREK

Bukarestből Szinajába utaztak, ahol kihallgatáson jelentek meg a királynál.

Gyujtogatással vádolt rendőrfőnökök

A Van der Lubbe-pöri egy hónapja tárgyalják

Berlin, október 21.

A Van der Lubbe-pernek ma jubileuma van. Éppen ma egy hónapja tárgyalja a lipcei főtörvényszék a birodalmi gyűlés épülete felgyújtásának bűnügyét. A mai tárgyaláson Helldorf grófot, Potsdam rendőrségi főnökét, akit a Barna Könyv azzal vádolt meg, hogy a birodalmi gyűlés épületének felgyújtásánál ő volt az értelmi szerző. — hallgatták ki, A gróf a leghatározottabban tagadja, hogy ebben a bűntényben valami irányító része is lett volna. Ugyancsak ma hallgatták volna ki Heinett breslauer rendőrfőnököt is, aki azonban nem jelent meg a bíróság előtt. Szabadságon van Olaszországban és levélben mentette ki távollmaradását. A többi kihallgatott tanúk vallomásából azonban a bíróság megállapítja, hogy Heinett, akit a Barna Könyv szintén azzal vádol, hogy irányította a gyujtogatást a gyujtogatás napján nem is tartózkodott Berlinben, hanem valami rendőrségi lögyakorlaton Gleiwitzban tevénkykedett.

A védő ezzel szemben rámutat arra, hogy február 26-án a breslauer rendőrfőnököt többen Berlinben látták. A glei-

witzi egyik szálloda tulajdonosa viszont azt vallja, hogy 25-től 27-ig Heinett az ő szállodájában volt megszállva.

Dimitroff bolgár vádlott ekkor feláll és annak megállapítását kéri, hogy mennyi idő alatt lehet autón, vagy repülőgépen Gleiwitzból Berlinbe utazni és visszatérni.

E kérdése kapcsán azt kívánja megállapíttatni, hogy egyáltalában nem lehetetlen az, hogy Heinett a délután folyamán bejött Berlinbe és estére már a gleiwitzi szállodában aludt.

Ezután ismét Helldorf grófot kéri az elnök:

— Tessék nyíltan és egyenesen felelni: volt-e Önnek valamilyen része a Reichstag felgyújtásában?

Helldorf: Semmi részem sem volt. Légből kapott koholmány az egész. Örült vád, amelyre felelni sem érdemes.

Helldorf kategorikus kijelentése ellenére is

az elnök pontos alibit követel a potsdami rendőrfőnöktől arról, hogy a gyujtogatás napján óráról órára hol tartózkodott és kivel beszélt Berlinben? Helldorf erre teljes alibit ad.

Élelet előtt

A vád és védelem nagy csatája
a gyilkos bukaresti ügyvéd
bűnperébenNicolaescu nem szabadul
a sóbányától

Bukarest, október 21.

Nicolaescu ügyvéd, a kettős gyilkossággal gyanúsított bukaresti selyemfűpörének utolsóelőtti napján elsőnek Vasilescu-Valjean ügyvéd szökölt fel az áldozatok hátramaradottainak nevében. Valjean, aki egyike a legkiválóbb fővárosi kriminalistáknak, megkapó érveléssel igyekezett azt bizonyítani, hogy a gyilkosságokat csakis Nicolaescu követhette el.

Valjean mindenképp cáfolta azt, mintha Nicolaescut a rendőrségen és az ügyészségen bántalmazták volna. Majd rámutatott arra, hogy

a fiatal ügyvédet a pénzszerző ragadtatta gyilkosságra. Ezt bizonyítja az is, hogy Nicolaescu a gyilkosságokat megelőzően végrendeletet hamisított, amelyben kizemelt áldozatainak minden vagyonát sajátmagára testáltatta.

A helyzet az, hogy Nicolaescu a gyilkosságokat a vizsgálat elején beismerte.

A szörnyű bűntettek elkövetése után megzavarodott, megszökölt a lelkiismerete és vallott. Most már elhomályosodtak benne az emlékek és rokonai, meg ügyvédei is arra biztatják, hogy tagadjon le mindent, mert csak így lehet megmenteni a sóbányától.

Rátér a gyilkosság körülményeire és ezeket mondja:

— November 22-én, amikor a bűntett lezajlott, Nicolaescu volt az, aki minden személyt eltávolított a házból, hogy így áldozataival együtt maradhasson.

Egyedül ő volt az, aki a gyilkosság idejére ellenőrizhetetlen alibiről gondoskodott.

Egyedül ő volt az, akinek az áldozatok halálából haszna származhatott.

Egyedül ő volt az, aki az áldozatok megpillantásakor le nem tagadható izgalomba esett.

— Nicolaescu, — mondja az ügyvéd, —

a körülmények hurkába esett. Meg van fogva. A tettes csakis ő lehet.

Vasilescu-Valjean ezután kitér az orvosi jelentésekre és egyéb részletekre, megállapítva, hogy

minden komoly vizsgálat, minden szemle, minden vélemény a fiatal vádlott ellen pall.

Az éjszakai ülésen Radu Budisteanu ügyvéd szólalt fel, akit a törvényszék hivatalból küldött ki a vádlott védelmére. Azt igyekezett bizonyítani, hogy a tettes nem Nicolaescu volt. A gyilkosságot Nicolaescu felesége, Olympia asszony követte el, aki azután felakasztotta magát.

Pénteken éjszaka minden kétséget kizárólag ítéletre kerül a sor. A tárgyalás folyamán két álláspont alakult ki: az egyik a vád. Ez abban foglalható össze, hogy a kettős gyilkosságot Nicolaescu ügyvéd követte el, anyagi haszonért, előre megfontolt szándékkal. A másik álláspont a védelem. Eszerint Nicolaescunak semmi köze a véres tragédiához. A tettes Olympia asszony volt, aki egyonverte nagynénjét s közvetlenül ezután felakasztotta magát.

Gömbös magyar miniszterelnököt ünnepélyesen fogadták Ankarában

Ankara, október 21.

Péntek délelőtt 9 óra 50 perckor érkezett meg Ankarába Gömbös magyar miniszterelnök vonata. A vonat néhány kilométerre az állomás előtt állott meg. Kemal pasa mintagazdasága előtt, ahol a gazdaság magyar munkásai üdvözölték a magyar miniszterelnököt. Ugyanitt várta a vonatot a török sportegyesületek lovascsapata, amely enéhnny kilométeren át tartó uton versenyt kísért a vonatot az ankarai főpályaudvarig.

A pályaudvaron Ismet miniszterelnök a külügyminiszter, továbbá Horthy kormányzó Ankarában tartózkodó fia, Horthy István fogadták a vonatot. Az üdvözlések után Gömbös az „Ankara Palace” szállodában szállott meg. Délben Gömbös Ismet miniszterelnököt és Rusdi Tefik külügyminisztert látogatta meg.

Délután 2 órakor Kemal pasa fogadta a miniszterelnököt, aki vasárnapig marad Ankarában.

A londoni Reuter-ügynökség jelentése szerint Gömbös és Kánya ankarai látogatásának valószínűleg az lesz az eredménye, hogy a török-magyar barátsági és döntőbíróági szerződést meghosszabbítják.

NAGYSÁGOS ASSZONYOM, SZÜKSÉGE VAN

egy új selyemruhára, béléselyemre,
avagy selyemanyagokra díszítésekhez
és átalakításokhoz?

CSAKIS

"GALLIA"

e'égíti ki
tökéletesen

ugy ÁRBAN, — mint MINŐSÉGBEN

BUCUREȘTI: Str. Bărăției 2 sz. I. em.

Str. Lipscani 36 sz.

Calea Griviței 80. sz.

„Trianon” Barăției 4 sz.

FIÓKOK:

Kolozsvár—Temesvár—Nagyszeben és
az ország összes nagyobb városaiban.

BARADLAI LÁSZLO RIPIORTJA

Ember a vádlottak padján...

Az a bizonyos ezer lej, amely örökké hiányzik

Szalmár, október 21.

Egy ember ül a vádlottak padján.

A neve: Feicht Kálmán. Kora: 42 esztendő. Amíg vádlott nem lett belőle, úgy hívták, hogy irodafőnök ur. A Munkásbiztosító Pénztárnál volt huszonkét esztendeig.

Ahogy cingár alakjára, kis bajuszára, az izgalomtól elhomályosuló cvikkerére vetted tekinteted, véléd, hogy a világ legnagyobb komédiása: Charlie Chaplin öltötte fel magára a pedáns, korrekt, szorgalmas, komikus és tragikus hős, a kistisztviselő, a kispolgár maszkját.

A kispolgár, a polgári szorgalom és a polgári kötelességtudás bályánya azonban megbotlott. Az akadályt, amelyben felbukott, úgy hívják, hogy büntető törvénykönyv. A paragrafust, amely végzetesen felhorzsolta életét, úgy hívják: hivatali sikkasztás.

És az emberke, akit Feicht Kálmánnak hívnak, lehajtott fejjel hallgatja, amint ráolvassák a paragrafusokat. Lehajtott fejjel hallgatja, amint ismertetik a vádiratot. Junius végén nagyobb hiányt fedeztek fel abban a pénztárban, amelyet ez a Feicht kezelt. Először huszezer lej volt a hiány, amelyre rájöttek. Az emberke lehajtotta a fejét, sóhajtott egyet.

— Vigyenek a börtönbe — mondotta. Előbb még átadta a kulcsokat, szépen megmagyarázta, hogy mi hol van, elmondta, hogy melyik pénzbeszedőnél vannak még behajtásra váró nyugták és bevonult a börtönbe.

Csak huszezer lejről kellett számot adni. Az első kihallgatás után még háromszor kérekedett fel a fogházból a vizsgálóbíróhoz, mert mindig észbe jutott egy tétel, amelyet még elikkasztott, egy tétel, amelyet senki sem keresett, a melyről senki sem tudott, csak Feicht Kálmán. Sohasem volt ilyen kliense a vizsgálóbíróknak. Ugy kellett visszatartani, mert mindennap észbe jutott egy százalékos tétel, amelyet még nem vallott be. Sokszor éjszakán idején felzavarta a fogházöröket. Követelte, hogy vigyék a vizsgálóbíró elé, mert februárban még elikkasztott háromszáz lejt, amelyet seholy sem írt be a könyvekbe. Ő ezt be akarja vallani.

Ilyen becsületes sikkasztóra még a legöregebb fogházörök sem emlékeztek.

Most itt ül az emberke a vádlottak padján. Most következik a nagy számadás, a számadás az igazsággal, a számadás a megtorlással, a számadás az élettel.

Akárhog is érőkődik, akárhogyan is

izzad, nem tud többet kimutatni, mint harminchatezer lejt. A legutolsó bani is észbe jutott már, mindent pontosan felírt. Többet nem tudott sikkasztani.

Kérdez a bíró és a groteszk kis emberke haptákban állva felel. Látszik rajta, hogy az életét végigéli ebben a valóságban.

— Kilencszáztizenegyben léptem be a Munkásbiztosítóhoz. Kilencszázharmincig semmi baj sem volt, kérem. Addig ugyanis ötezer lej volt a havi fizetésem. Nagy pénz ez kérem, becsületesen meg is éltem belőle. Feleségem van és két gyermekem.. illetve: három gyermekem.

— Mi az, hogy illetve három? — kérdi a bíró.

Az emberke elpirul, zavarba jön.

— Harminc éves koromból, kérem van

Szomorú számvetés örök minusszal

Az emberke ceruzát vesz elő és felrajzolja a bírónak a tragédiát.

Havi fizetés... 3600 lej.

Levonás biztosítékra, mint pénzelőzőnek havi 500 lej

Könyvre, bevásárlás szerényen 1200 lej

Házbér 1200 lej

A törvénytelen gyerek tartásdíja 500 lej

Összesen: 3200 lej

Marad tehát négyszáz lej. Ebből kellett ruházkodni neki, az asszonynak, a két gyereknek. Ebből kellett orvost és patikát fizetni, fűteni és világítani, cipőt talpálni és újságot olvasni, nőegyleti tagdíjat fizetni, hivatalból támogatni a sportegyletet.

Kártyára, nőre, borra, színházra sohasem gondolt, de még csak nem is cigarettázott. Csak elcséjén, amikor fel kellett osztani a pénzt, érezte, hogy nem stimmel. Harminc elcséjén harmincszor sikkasztott. Kettős nyugtával dolgozott. Kivette az indigó-papírt a dupla nyugta elől és a hivatalnak maradt nyugtában kevesebbet írt be a behajtott összegnél. Lyukakat tömött be a pénzekkel. Egyszer a kisfiu volt beteg. Akkor kezdte a sikkasztást. Mászor a kisleány hült meg. Később az asszonynak kellett új cipő. Az egyetlen fekete ruhájának kiszakadt a könyöke. Új ruha kellett. A hivatalban nem tűrik a rongyos embert. Senki sem kérdi, hogy az irodafőnöknek miből telik új ruhára.

A cím kötelezettségekkel jár.

Három év alatt harminchatezer lej volt a deficit.

Havi ezer lej a sikkasztott összeg.

Ennyi hiányzott minden hónapban a

egy törvénytelen gyermekem. Azért is fizetni kell a tartásdíjat. Én nem tehetek róla, kérem, akkor még nőtlen voltam...

Alig lehet megnyugtani. Jobban szégyeli a harmadik gyermekét, mint a fogházört a háta mögött.

— Mondja csak tovább, — biztatja a bíró.

Az emberke kétségbeesett gesztust tesz: — Harmincban redukáltak, kérem. Háromezerhatszázra.

— Tovább... tovább...

— Nincs tovább, kérem. Redukáltak háromezerhatszázra.

— Hát ebből még mindig meg lehet élni

— Sajnos, bíró ur, én nem tudtam rájönni, hogy miképpen.

— Ember, hát mire költötte a pénzt?

— Megalapozott polgári háztartásból.

Ott áll az emberke a térdnadrágban. Szörnyen komikus figura. A feje fölött felrémlik az ezer lej tépő gondja, a hiányzó ezer lej gondja, az ezer lejé, amely nem pénz, amely csak akkor pénz, ha nincs meg. Akkor rettenetes pénz. Megöszíti az emberke fekete haját, reszketővé teszi a kezét és szuronyos embert ültet az emberke padja mögé.

Havi ezer lejért.

Még a tanuk is itt vannak. Hivatalnok-társai.

— A főnök ur a legkorrektebb tisztviselő volt... A főnök ur maga volt a be-

A LEPRÁ SZÉRUMÁT

magyar földön, magyar juhok véréből
állította elő egy svéd tudós

Világraszóló felfedezést jelentettek be az uppsalai egyetemen

Uppsala, október 21.

Az uppsalai egyetemen tanári beiktató volt. Az ősrégi szertartások közepette lefolyt ünnepség a modern orvostudomány diadalmas napját jelentette, amennyiben a beiktatott professzor, John Reenstierna székfoglalójában arról számolt be, hogy felfedezte a belpoklosság gyógyító szérumát. Nagy sóhajtas szakad fel milliók lelkében ennek a felfedezésnek hallatára. A földről ismét eltűnt egy fekete árnyék, a tudomány legyőzött egy rémet, nem lesz többé szükség a táborokra, a hol a számkivetett szenvedők várják a legszörnyűbb halált.

Kísérletek a letényi birtokon

Az uppsalai egyetem tanácsa az uppsalai érsek és Trygger v. miniszterelnök, a svéd egyetemek főkancellárjának, az egyes fakultások tanárainak, valamint nagyszámu előkelő közönség jelenlétében iktatta be a bakteriológiai rendes tanszékre a külföldön is nagy hírű orvos-tudóst, John Reenstiernát. Az ősi hagyományhoz ragaszkodó ünnepies beiktatás után a svéd tudós előadást tartott a belpoklosság elleni szérum kutatásairól. Több, mint két évtizede tanulmányozta

az emberiség millióit — jelenleg négy millió belpoklost tartanak számon — pusztító retentó betegséget, a belpoklosságot. Éveket töltött Dél-Amerikában és Afrikában. Hosszu kutatásainak eredményeképpen a múlt év folyamán sikerült egy szérumot előállítania, amellyel eddig sikeres kísérleteket hajtott végre. Előadásában kiemelte, hogy szérumelőállítás kísérleteit Andrassy Imre gróf letényi birtokán végezte és úgy Andrassy Imre gróf, mint svéd származású felesége, Stella Kuylenstierna, a legmesszebbmenőbb vendégbarátsággal bocsátották rendelkezésére a szükséges állatanyagot és birtokukon laboratóriumot rendeztek be számára. A magyar juhok véréből készült szérummal aztán megkezdte oltásait gyógyíthatatlannak nyilvánított belpoklos és az eddigi kísérletek a legszebb eredménnyel jártak és remény van arra, hogy sikerült teljesen hatásos szérumot találni e retentó betegség ellen.

A svéd sajtó hosszú cikkekben foglalkozik Reenstierna professzor felfedezésével, nem feledkezve meg a magyarországi kapcsolat elismerő kiemeléscről.

— Mindazon mérgezési esetek le-
küzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek
idéznek elő, a természetes „Ferenc József”
keserűvíz azonnali használata fontos segédeszközt
képez.

csületesség. A főnök ur a szorgalom példaképe volt.

Igy dicserik a tanuk és szegény főnök ur a vádlottak padján szomorúan bólint a fejével. Régen nem mondták és soká fogják mondani neki, hogy főnök ur.

Lám, az ügyész már nem mondja. Az ügyész haragosan beszél a vádlottól és a közpénzek elikkasztói ellen filippikázik.

(A városban arról beszélnek, hogy valaki negyvenmillióval károsította meg az államot. Közpénz. Milliók és milliók. Nemcsak ez az egy eset, más is van. Közpénz. Három év alatt harminchatezer. Az is közpénz.)

A védő is beszél. Olyanokat mond hogy társadalom és olyanokat, hogy igazságtalanság Kára nincs senkinek. A kár a vádlott apósának házára be van kebeleztve.

— Vádlott, van még valami mondani-valója?

A vidéki Chaplin, az élet örömtelen koldusa, feláll:

— Tudom, hogy bűnös vagyok, de mondják meg a bíró urak, hogy kellett volna élnem a háromezerhatszázból?

Feleletet nem kap.

Elvégre a bírónak nem az a dolga, hogy élni tanítson. A bíró ítél és megtorolja a bűnt.

A bíró tehát ítél.

A bűn megtoroltatott.

Az talán már nem is fontos, talán csak a főnök urat, a feleségét, a két törvényes és a nőtelen korából való egy törvénytelen érdekli és érinti hogy hat hónap múlva lesz csak szabad a főnök ur, de hivatala csak három év múlva vállalhat.

Ha ugyan akad hivatal, amelyik őt vállalja.

És addig?

Balzsamos oxigénés fürdőt vettem 10 percig, tiz évet fiatalodtam utána!

az izületek fájdalmát, az izmok ernyedését, a lábzsibbadását megszüntet.

S. Valéria urhölgy írja Bécsből a bécsi cs. és kir. udv. gyógyszerár-nak, mely a SZT. ROKUS LÁBSÓ összetételét a tudomány mai állása szerint tökéletesítette: Középkorú nő vagyok, de férjem szerint mégis olyan, mint egy fiatal lány. A mai gondok, a napi munka esig kifáraszt és ez a fáradtság mit tegyem — meg is látjuk rajtam. Elutaszom pihenni? Erről szó sem lehet, tehát megkerdeztem egy

orvost mit tegyek, hogy külsőre is olyan friss legyek, mint magam belülről érzem.

Ezt a tanácsot kaptam: Vegyen a legközelebbi gyógyszerárban egy drogeriában egy csomag SZT. ROKUS SÓT. Ebből két teletett evőkanállal szőrión egy kád melegvízbe. A SZT. ROKUS SÓ a fürdő-

vízbe tejszerűvé változtatja, ósan gyógygőzö oxigént fejlesztve. Adja át magát teljesen a balzsamos, lágy viz jótékony hatásának, masszírozza magát az ujjalmozgatás oxigénes víze-
ben.

Amilyen mértékben a ROKUS SÓ kerül (egy kis csomag 25 lej) és igazán megeri.

pórtálba hatolnak, ugyanugy élénk-
külnek a bőr szöveteit, az izmok rugalmasodnak, a fáradtságérzet meg-
szűnik.

A fürdőből kilépve az egész test
kicsérledik. Jóleső megnyugvás
fogja el. Az arc ráncai kismúl-
nak. Egy csodálatos életfluidum fogja
önt átjárni, a fiataloság nagyszerű
örvénével párosulva.

A fánadoszt megfogadtam, amikor
csak tehettem, SZT. ROKUS-fürdőt
veszek és mondhatom, az oxigén
csodát tesz a kimerült és sokszor
fájdós tagjaimmal.

Vezérképviselő: ROZSNYAY-gyógyszerár, Arad, Piața Avram Iancu.

A mezőgazdasági akadémia diákjai megkezdték a sztrájkot,

amelyet, hírek szerint, általános diáksztrájk követ

A magas egyetemi járandóságok indokolt jelszavával jobboldali körök mozgatják a diákságot

Bukarest, október 21.

Pénteken reggel a bukaresti mezőgazdasági akadémia diákjai bejelentették a sztrájkot s ezzel

megszületett az első diáksztrájk, amit, a jelek szerint, a központi egyetem diákjai is követni fognak.

Az események, amelyek az első diáksztrájkig vezettek, már hetek óta források. A mozgalom tulajdonképpen a jogászok között indult meg a nagy és valóban megfizethetetlen egyetemi taxák miatt. Folytonos gyűlésezések és tiltakozások után csütörtökön este végre az összes diákvezetők elnökei tanácsülésre gyűltek össze s ezen a tanácsülésen határozatilag tiltakoztak a magas taxák ellen s

kövelelték, hogy a kormány tegyen meg mindent az egyetemi hallgatóság régi sérelmeinek az orvoslására.

Kimondotta a tanácsülés azt is, hogy a mozgalmat nemzeti alapon álló akciónak tekintik s ennek az eszmének a parancsai szerint jár el a továbbiak során.

A nemzeti akció kihangsúlyozása valószínűleg a numerus clauzus-ra való nem egészen világos célzás.

Ugyancsak ezen az értekezleten a Gazdasági Akadémia diákjai bejelentették, hogy nekik külön sérelmeik is vannak, a melyeknek a teljesítését az Akadémia rektorátusa kereken megtagadta.

Ezért már most kimondják a sztrájkot és kéri a többi diákegyesület támogatását.

A tanácsülés helyeselte az akadémiai hallgatók álláspontját s kimondotta a velük való szolidaritást.

Pénteken reggel az Akadémia hallgatói nem jelentek meg az előadásokon, ellenben néhány tantermet megszállottak. Egyébként a tantermeket már napok óta állandó gyűlésezésekre használták fel. A rektorátus, amikor értesült a diákok határozatáról, bejelentette, hogy nem riad vissza a legerélyesebb intézkedésektől sem

és készen áll arra is, hogy a sztrájkolókat kizárja az Akadémiáról.

Egyben jelentést tett a hatóságoknak és karhatalmat kért a megszállott területek kiürítésére.

Pénteken este az a helyzet, hogy az Akadémia rektorátusa, állítólag, már meg is hozta határozatát a sztrájkoló diákok kizárására.

Ha ez igaz, úgy szombaton valószínűleg megjelenik a karhatalom az Akadémia épületében, hogy a tantermeket szabaddá tegye és a sztrájkolókat eltávolítsa.

A diákok körében meglehetősen nagy mozgalom uralkodik, mert hírek vannak arról is, hogy

a kormány is erőteljes rendszabályokra készül

és nem fogja tűrni, hogy az újabb diákmozgalmak és sztrájkok tápot adjanak az amúgyis erőteljesen dolgozó jobboldali szélsőséges mozgalmaknak,

A kormány elhatározta, — legalábbis

HIRDETMEY

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy október 21-én, szombaton délután 4 órakor önkéntes árverésen el fogunk adni a legjobbat ígőnek, hírneves belföldi és külföldi festőművészek kiváló, 64 darab festményét. A képeket a Weiss Mihály-utca 19. szám alatti üzlethelyiségben lehet megtekinteni. Az árverés ugyanott lesz megtartva.

Amennyiben a képek 21-én el nem adatnak, egy az önkéntes árverést 23-án és 24-én délután ugyanott folytatjuk.

Birou de Comision.

egyes jelentések szerint —, hogy a föltétlen rendet és nyugalmat biztosítani fogja és a legkeményebb eszközökkel fojt el minden mozgalmat, amely nyugtalanságot támaszthat, akár baloldaltól indítják azt el, akár jobboldaltól. A kormány tervéről egyébként a Dreptatea vezércik-

ket is ír, helyeselve az erős kéz politikáját, mert a szélsőséges jobboldali mozgalom, az ő megítélése szerint is, nagyon előretört s az egyetemi hallgatóság állandó nyugtalanításával valóban komolyan veszélyezteti a rendet és a nyugalmat.

Duca beszélni akar Vajdával

Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a találkozásnak

Bukarest, október 21

Az Epoca jelentést közöl, amely nagy feltűnést keltett politikai körökben.

A lap szerint a közel jövőben Duca és Vajda között megbeszélések lesznek s ezeknek a megbeszéléseknek a szükségét Duca érezte és a találkát is ő kérte.

Vajjon mit akar Duca, illetve a liberális párt a kormánnyal? Erre a kérdésre az Epoca sem talál feleletet, azonban

nagyjelentőségű dolognak tartja, hogy most, a parlament megnyitása előtt a legkomolyabb ellenzék pártjának vezére közeledést keres a kormánnyal.

Az Epoca jelenti azt is, hogy Vajda keddre minisztertanácsot hívott össze, mert rendkívül fontos meg tárgyalatni valói vannak.

Ezek a tanácskozások nyilván a parlament megnyitásával vannak kapcsolatban.

Amikor a szakácsnő jelenti fel gazdáját lopásért

Egy nagyváradai ügyvéd különös konfliktusa a gyanusan sok pénzzel rendelkező szakácsnőjével

Nagyvárad, október 21.

A nagyváradai rendőrségen ma megjelent egy Nagy Blanka nevű szakácsné, aki feljelentést tett gazdájára, dr. Kádár Elek nagyváradai ügyvéd ellen, lopás címén.

A szakácsné elmondja a feljelentésében, hogy az ügyvéd bement a szobájába, feltúrta a szekrényét és az ottlenő tiz-ezer lejből kilencezer lejt elvett azzal, hogy ezt a pénzt mindazideig nem adja vissza, míg ő nem igazolja, hogy a pénzt honnan vette.

Dr. irásos feljelentést a szakácsné nevében dr. Kepes Miklós nagyváradai ügyvéd adta be.

Az érdekes ügy nagy feltűnést keltett

Nagyváradon, miért is a B. L. munkatársa azonnal kérdést intézett dr. Kádár Elekhez, hogy tud-e a feljelentésről és mit szól hozzá. Dr. Kádár Elek kijelentette, hogy tud a feljelentésről és annak adatai valóban megfelelnek az igazságnak. Ő pár hónapja tapasztalta, hogy a háznál levő pénzt valaki állandóan dézsmálja. Átkutatta tehát a szakácsné szekrényét és abban 17 darab ötszáz lejt talált. Ennél az „önhatalmu házkutatásnál” óvatossá járt el azonban és tanuk jelenlétében folytatta azt le. Tanuja az irodakasszonya volt. Dr. Kádár Elek egyébként a feljelentő szakácsné ellen ellenfeljelentést tett.

Az ügyet Nagyváradon most élénken tárgyalják.

Kinos incidens a görögkeleti egyház országos kongresszusán

Lupu éles támadása Miron Cristea patriarcha ellen

Bukarest, október 21.

A görögkeleti egyház országos kongresszusa két nap óta folyik Bukarestben. Az egyébként belső egyházi ügyekkel foglalkozó kongresszust a pénteki tanácskozás viharossága és a napirendre tűzött püspökvalasztás körül keletkezett nézeteltérések kilendítették egyházias zárt érdeklődési köréből és komoly politikummá tették.

A kongresszus csütörtökön már választott egy püspököt a husi püspöki székbe. Ez a választás simán folyt le, Nifon Craioveanu megkapta azt a szavazatmennyiséget, amely a választás törvényességéhez szükséges volt.

Nem ment ilyen szépen és simán pénteken a cetea-albai püspöki szék betöltése. Két jelölt volt és ezek közül az egyik, Simeonia archimandrita mögött maga Miron Cristea patriarcha állott pártfogóként. A megjelölt szavazás nem hozott végleges eredményt. Miron Cristea jelöltje csak 62 szavazatot kapott az ellenjelölt 50 szavazatával szemben. A választás érvényességéhez 80 szavazat lett volna szükséges. Az elnöklő Gurie mitropolita

tehát bejelentette, hogy a szavazást meg kell ismétlni. Ez ellen azonban sokak meglepetésére Miron Cristea tiltakozott. Azt javasolta, hogy elégedjenek meg Simeoniánál a kapott 62 szavazattal, sőt azt is kijelentette, hogy amennyiben új választást tartanak és más választanak püspöknek, annak a választását nem fogja megerősíteni.

Ez a bejelentés a kongresszus civil képviselői között hatalmas megdöbbenést keltett. Lupu dr., aki ugyancsak világi tagja a kongresszusnak, felállt és a töle megszokott eréllyel keményen tiltakozott az ellen, hogy már a püspökvalasztásból is politikát csináljanak. Miron Cristeának nincs joga arra, hogy pártfogolja érdekében befolyásolja a választást s amennyiben mégis ezt teszi, úgy megszegi az egyházi törvényeket.

Lupu éleshangu beszéde után a pátriarcha több főpappal együtt elhagyta a tanácskozó termet. A világi képviselők közül is sokan eltávoztak. Ennek tulajdonítható, hogy a második szavazásnál a pátriarcha védelme már csak 11 szavazatot kapott s így végleg kibukott a püspökségből.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Még egy-két nap...

Hétfőn készül a B. L. első megnagyobodott új száma. Kissé úgy érezzük, mintha most indulna ez az újság, s mely hosszú évtizedek nehéz küzdelmeiben edződött kemény harcosává a magyarságnak.

Mindig töretlen és mindig friss erővel, szinte örökké lázas lendületben hadakoztunk néha tízéle is. Soha senkinek el nem szegődve, csak a magunk folyton felfrissülő erejében bíztunk a sarat. Mi mindig visszaadtuk azt, amit kaptunk. A hozzánk jutott filléreket szellemi értékekre váltva hordtuk vissza azoknak, akik adták. Most is ezt csináljuk. Talán túl is azon, amit kapunk, mindegy, majd megtérül az előlegezett áldozat. Ez volt a titkunk, ez a magyarázata annak, hogy ez a lap soha nem stagnált.

A B. L. új formájában nagyon sok gondot fogunk fordítani a bőséges közgazdasági és sportanyagra. A tágabb keret módot és lehetőséget fog adni erre is.

Még egy-két nap és a régi szellemben, de sokkal frissebb lendülettel megkezdjük az új munkát.

Hir Barátky újabb távozásáról

Nagyvárad, október 21.

A Cuvântul azt a hírt közli, hogy Barátky ismét elhagyja a Crisanát és visszatér Budapestre. A B. L. nagyváradai tudósítója azonnal érintkezésbe lépett a Crisana vezetőségével, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy Barátky nem hagyja el az egyesületet és nem utazik vissza Budapestre.

A Crisana nem érti, hogyan került a Barátky távozásáról szóló hír a bukaresti sajtóba.

Megalakul az északi antant

Koppenhága, október 21.

A Politiken című nagyon komoly lap jelentése arról számol be, hogy Dánia, Svédország és Norvégia napok óta bizalmas tárgyalásokat folytatnak. E tárgyalások célja az, hogy ezek az államok tömörüljenek és alakítsák meg az északi antantot.

Arról, hogy a tárgyalások milyen eredményre jutottak, jelentésünk még nincs, de emlékeztetni kell ezalkalommal az ottavai konferencia után kialakult északeurópai helyzetre. Akkoriban az angol dominiumok azt követelték Angliától, hogy az anyaország szakitson meg minden gazdasági összeköttetést azokkal az államokkal, amelyek nem szoros részei a brit birodalomnak. Anglia ekkor hivatkozott arra, hogy egyrészt az északi államokkal, másrészt Belgiummal és Hollandiával szinte évszázados gazdasági együttműködésben élt s így erkölcsileg is lehetetlen a távoli dominiumok kedvéért ezeket a közeli barátokat egyszerűen kikapcsolni. Már akkor felmerült az északeurópai államok blokkjának terve, amelyben helyet kapott volna Belgiumon és Hollandián kívül a Skandináv-félsziget két állama és Dánia.

Ugy látszik, ezek a tárgyalások most ismét időszerűek, különösen azóta, amióta a lefegyverzési konfliktus során Anglia ugy határozott, hogy akárcsak Amerika, kivonja magát az európai politikai torzalkodásból és kizárólag gazdasági összeköttetéseit tartja meg.

— HALÁLOZÁS. Goldfinger Adolfné, született Engel Blanka, folyó hó 20-án, pénteken meghalt. Az elhunyt urinő egyik közismert egyénisége volt Brassó társadalmának, amely osztatlan részvétellel osztozik a fájdalmas csapással sújtott család gyászában. Az elhunyt temetése folyó hó 22-én, vasárnap lesz Brassóban, az Alsó-Fellegvár-sor 20 szám alatti gyászszobából.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük e hó 15-én lejárt, vagy jövő hó elsején lejár, a mai napon postautóvalánál küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóvalánál felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatódásos küldésében megszakítás álljon elő.

M. Hegyi Ilona:

Gázmaszk-komplé

Már régóta gyötör a gondolat, hogy gázmaszkokról gondoskodjam, a jövő háboru esetére.

Vannak naiv optimisták, akik azt mondják, nem lesz háború, ezerszázharmincháromban vagyunk, tizenkilenc évvel a hatalmas világháború után. Ma már tudják a tömegek, hogy a háború csak nyomor, betegséget, halált hozhat. Nem lesz háború!

De igazán nevetséges lenne, ha ezekre a bolond optimistákra hallgatnánk. Pont úgy járnék, mintha egy jól öltözködő nagy nő az idejé tért nem gondoskodna báli ruháról, mert a szegény emberek mindenfelé azt mondják: ezerszázharmincháromban vagyunk. Mindenki állástalan, mindenki nyomorog. Nem lesz bűt! De lesz!

Lesz és én gázmaszkot akarok! De milyen legyen? Remélhetőleg nem mind egyszerűen a maszkok? Mégis csak furcsa lenne, hogy a legjobb barátommal egészen egyformán nézzenek ki egy gáztámadás esetén, talán éveken át. Mert mit tudom én, meddig tart a háború! Emlékszem jól, bár még gyerek voltam a világháború kezdetén: „három hónapnál tovább nem tarthat”, mondták lelkesen a nagyok. És mégis négy év kellett hozzá, amíg minden épkézláb ember elpusztult, úgy nálunk, mint az elenség soraiban. Igaz ugyan, hogy most a gázzal talán siettetni fogják az egész eljárást. Mert addig, amíg egészséges férfiak vannak tizennyolctól nyolcvannyolcig, addig ugye, mindenki beláthatja, nem lehet abbahagyni a háborút.

Szóval gázmaszk kell. Okoeffenül szerzek egyet. És ha már mindegyik egyforma, akkor legalább azt szeretném, hogy a ruhám stilszerű legyen hozzá.

Elvőgre a sítalpak is egyformák és mégis, a toalett, a sítalpak, ó, azzal nagy különbségeket lehet elérni!

Tehát a gázmaszkhoz való ruhám puha lamé-szővel legyen. Khaki, vagy fiatal galambszármazsínú alaptónusban, apró acélkék és forróvörös pettyekkel teleszőve. A pettyek ne emelkedjenek ki az anyagból, csak úgy simán lapuljanak, mintha égi csillagok acélkékre és vörösesre sápadva szívdóztak volna fel belé.

Kelmevásárlás előtt mindenestre meg-hozatom a maszkot, mert: ton á ton... Enélkül ugyebár, elképzelhetetlen az egész toalett.

Elmosolyodtam már a gondolatára is, hogy a korzón szétpukkanó ellenséges gázaránatok között hogy fognak meg-pukkadni irigy barátomim, mikor hanyag elegánciával végiglejtnek szolid gázmaszk-kreációmban...

De a mosoly megfagyott, amikor az új-ra pillantottam. Új gázt talált fel Bert tanár, egy blód francia, új gázt, ami ellen nem véd meg semmi.

Hát ez igazságtalanság! Hogy valamennyien egyformán pusztuljunk el? És ne lenne kivétel? Nem is hiszek az egészben!

Hogy még a municiógyárosok sem ma-radhatnak életben? És a diplomataik sem?

De hiszen akkor nem is érdemes hábo-rút csinálni!

Mert ki inkasszálná be akkor a háboru profitját, ha elpusztulnak a nagyiparosok is? Kinek lesz egyáltalán kedve a had-üzemeltetés ha a diplomataiknak is épp úgy a bőrükre megy a háború, mint az én la-mé-toaletttemre a ciángáz...

De most nem is ez a fontos, hanem az én gázmaszk-problémám.

Ha ugye véd az álarc, akkor minek öngyem meg?

De ha már ilyen szépen kiterveztem ezt a ruhát, akkor mindenképpen megcsináltatom.

És a gázmaszk árából... izé... abból egy — „ton á ton” — galambszürke ci-pőt veszek.

Igy!

— Hock János ismét a bíróság elé áll. Budapestről jelentik: A budapesti ítélőtábla szombaton tárgyalja Hock Jánosnak, a nemzeti tanács volt elnökének az ügyét, akit a törvényszék Török-tanácsa — mint ismeretes — tizenegy rend-beli nemzetgyalázásért egy évi fegyházra ítél.

— Ismét kifosztottak egy marosmegyei üzletet. Marosvásárhelyi tudósítónk jelen-ti: Marosmegyében mostanában napiren-den vannak a betörések. Tegnap éjszaka ismét betörték egy marosmegyei község-ben. Ez alkalommal az ismeretlen tettesek Jónás Ignác ákosfalvi kereskedő lakását fosztották ki a háziak távollétében és on-nan negyven ezer lej értékű ruhaneműt, égyeneműt, ezüstöt és szőnyeget vittek el. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Agyonlőtték a csendőrök az albai tömeggyilkost. Rómából jelentik: Napok-kal ezelőtt az egész világsajtót foglal-koztatta a 70 éves albai tömeggyilkos, a ki örültségi rohamában három embert agyonvert, majd nyomtalanul eltűnt. A gyilkos aggyastyán, aki azóta 40 éves uno-kaöccsét is agyonlőtte, tíz napos hajszá után holtan kézrekerült. A tömeggyilkos ugyanis, akit a csendőrök körülvettek, előlántotta revolverét, mire heves tűz-harc keletkezett. Az aggyastyánt, aki négy csendőrt sebesített meg, végül is agyon-lőtték.

★ IRODAATHELYEZÉS. A „Franco Ro-mana” Államok Biztosító Társaság értesíti t. tizletfeleit, hogy irodahelyiségeit a Spar-kassa épületéből a tehénpiaci új Scherg-palo-tába helyezte át. Telefonszám 3-72.

ABLAK

Szűgyensétára kényszerítették a németországi Landberg városkában A. dr. német orvost, aki, dacára annak, hogy sem lencszoke hajjal, sem kék szemmel nem dicsekedhetik, bele mert szeretni egy szöke német lányba, aki szintén szerelemmel viszonzta a nemárja orvos komoly udvarlását, olyannyira, hogy a leány anyja is ölegényként kezelte a szerelmes fiatallembert. Ha valahol, éppen Németország-ban nem lehet csodálkozni azon, hogy a fiatalokról az egész városban, mint je-gyospárról beszéltek. De nem addig van ám. Közben, a tartós szerelem közben, ki-tört a nácivilág és — leírni is kínos és leírni is felháborító — a fajelmélet meg-szédültjei arra kényszerítették az orvost, menyasszonyát és a leány anyját, hogy hajadonfótt „szűgyenmenetben” vonuljanak végig a város főutcáján. A leány nya-kába egy táblát akasztottak ezzel a felirással: Szűgyenlem, hogy egy nemárja férfitel szeremi viszonyt folytattam. Hogy ez a durva, minden emberiséget nél-külöző szűgyensétából kire hárarlik több szűgyen, a megsejtálatottakra-e vagy a megrendezőkre-e, nem lehet kétséges. Az emberi közösségeket emberek alakították ki. Állati eszközökkel sohasem sikerült a közösségeknek egy-egy formáját állan-dóan fenntartani. Ezekre a szűgyenségekre ma már a leggyengébb és leghitvá-nyabb emberi lélek sem tud tartósan berendezkedni.

— Ilyenkor jössz haza, te vén lump, éjjel után kettőkor?

— Eredj már, asszony, egy óra van!

— Két óra van!

— Van a fenét! Egyet ütött, kétszer is hallottam!

★ — Agyonvert öt embert, mert rosszat álmodott. Washingtonból jelentik: A Florida állambeli Tampa városban egy Licata Victor nevű fiatallembert az elmúlt éjszaka hirtelen felriadt álmából és bal-tát ragadott, amellyel szűleire rontott és a két gyanutlanul alvó öreget agyonver-te. Ezután a nővérét ütötte agyon, majd két fivérével végzett. A halálos baltacsá-pások valamennyüket álmukban érték. Licata azt vallja, hogy az ötszörös gyil-kosságot azért követte el, mert rosszat álmodott. Álmában azt érezte, hogy ap-ja veri, anyja szurkálja, nővére pedig két karját levágja. Óriási izgalom vett rajta erőt, felriadt és baltát ragadott.

★ PATAKY VERONIKA ma este fél 9 óra-kor táncol a Honterus-iskola Aulájában. A zongoránál Kreischmayer Brunó ül. Még meg-maradt jegyek Hiemeschnél és este a pénztár-nál kaphatók.

— A BRASOVIA TEMESVARON. A Brasovia pénteken este fél 11 órakor a Rapiddal elindult Temesvárra, ahol va-sárnap a Kinizsivel mérkőzik a nemzeti ligabajnokság keretében. A Brasoviának ez a negyedik mérkőzése az idejé bajnok-ságban.

— Tizezernél több uraságtól levetett autót. Newyorkból jelentik: A rendőrség jelentése szerint a múlt esztendőben 10,251 gépkocsit hagytak cserben tulaj-donosaik. Gondjuk volt arra is, hogy el-távolítsanak minden nyomot, amelynek alapján kikutathatnák őket. Szorgalmas statisztikusok kiszámították, hogy esze-rint minden 51 percben elhagynak egy autót, amelyet tulajdonosai nem tarta-nak érdemesnek megjavítani.

— SZILÁGYMEGYEI HIREK. Érmihályfalváról jelenti tudósítónk: Tragikus tüzeset volt András Tódor alsóvalkói gaz-dánál. A gazda korán reggel szalmával tüzet csinált udvarán. A felröppenő szik-rák és pernyék miatt tüzet fogott a la-kóház szalmás fedele is. Mire a veszedel-met észrevették, már az egész épület láng-ban állott. A gazdának élete veszélyezte-tésével sikerült még kiszabadítania a fe-lcséjét, de 3 éves Katica nevezetű kis-leányát már csak holtan sikerült kiho-znia a házból. Az asszony is súlyos sérü-léseket szenvedett. — Fazakas István szil-ágygörcsi gazda a mezőre menet ren-des helyére, háza egyik linyuló gerendá-jának a végére rejtette el a lakás kulcsát. A kulcs rejtékhelyét kileste egy cigány-asszony, aki aztán a gazda távollétében behatolt a lakásba és kifosztotta azt. A cigányasszonyt letartóztatták.

— A CÁR UNOKAHUGA MOZI-CSILLAG. Az egyik francia hangos-film női főszerepében Paley Natália néven bemutatkozott egy nő, aki a megölt cár unokahuga s a fivére volt az a Dimitri herceg, akinek Rasputin meggyilkolásában része volt.

Okt. 29-én

a DIANA-sósorszesz nagy megle-petéssel kedveskedik fogyasztóinak. Olvassa el figyelmesen 29-iki szá-munkat!

★ EPILEPSIABAN SZENVEDŐK. Végtele-n örömmel hozom tudomására minden epilepsia-ban szenvedőnek, hogy felfigyelve a Császár-gyógyszertárnak, Bukarest, Calea Victoriei 124-leadott elismerő levelekre, megrendeltem az amerikai „Donhide” készítményt — irodaszol-gám részére. E csodás gyógyszerrel sikerült kiragadnom e szörnyű betegség karmai közül, mellyel oly sokat szenvedett s ezáltal újra munkaképes lett. M. Pisan, director școalei „Vointei”, Str. Palade 68.

— Megölte ikergyermekeit egy szá-bómester felesége. Bécsből jelentik: Megrendítő tragédiát okozott a nyomor az Ungargasse 9 számú háznak egyik lakásában, ahol pénteken reggel halva találták Lacsek János szabómester felesé-gét és két ikergyermekeit, akik most töl-tötték be első életévüket. A vizsgálat megállapította, hogy az asszony megin-dította a gázcsapot és a kiáramló gáz mindhármukkal végzett. A szerencsétlen asszonyt nyomora vitte rá, hogy kétség-beesett tettét végrehajtsa.

— A világ legnagyobb whisky-üzlete Londonból jelentik: Egy nemrég alakult amerikai szeszkereskedelmi vállalat száz-ezer láda skót whisky szállítására kötött elővételi szerződést. Hír szerint ez a leg-nagyobb szeszvásárlási ügylet, amelyet valaha kötöttek. Az óriási szeszmennyi-ség az amerikai szesztilalom eltörlése után szállítandó.

★ ORVOSI HIR. Dr. Fabritius Walter bel-gyógyász lakását és rendelőjét Vár-utca 56-szám alá helyezte át. Fogad betegeket fél 4-5. Telefonszám a régi: 347.

— MOTOR — ÜVEGBŐL. Két berlini technikus üvegmotor megszerkesztésé-vel foglalkozik. Az új motor tulnyo-mó részben rendkívül kemény üvegből készül, hogy ellentállhasson a rázkód-tatásoknak. A gyártási költség olcsó-bodásán kívül az az előnye a szerke-zetnek, hogy a benzin porlasztását pon-tosan feg lehet rajta figyelni.

Meghívó

A román kath. Nőegyesület vasárnap, okt. 22-én 6 órakor a fiúiskola rajztermé-ben rendezi második Szent Antal-cstjét a következő műsorral: 1. Molnár Emilől „Székely vagyok” Szavalja Verzőr Aliká III. gimn. tanuló. 2. Schubert: An die Musik, Löwe: Die Uhr, Schubert: Erkö-nig, éneklő Goldberger, Papp Antschy, zongorán kíséri Goldberger Viktor. 3. Elő-adást tart Kacsó Sándor. 4. Kőmives Ke-lemenné székely népballadát szavalja Szabó Irma. 5. Énekkvartett: Oyntzen Péter, Maida Eugen, Priebisch József, Derner Hermann. 6. Magyar nótákat zongorázik Sándor Piroška. Szeretettel vár minden érdeklődőt az est háziasszonya, özv. Tutsek Gyuláné.

★ UTMUTATÓ, A KETTŐS KÖNYVVI-TEL gyors és könnyű elsajátítására. Nincs többé könyvelési nehézség, mindenre kész minta, a legújabb törvények előírásai tige-lembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ára 30 lej. Vidékiek pénzben, vagy bélyegben küldjenek be 35 lejt és postafordultával megkapják a könyvet.

A lelkesedés viharát

Óriási filmesemény...
Megrázó erejű...

Valóságos diadala a filmparnak...
Kivételesen csodálatos alkotás...

Gyönyörű...
Mindenki lelkesedik...

Spontán siker...
Felejthetetlen élmény...

„TAVASZI ZÁPOR”

Főszerepben: **Annabella**, aki szerepét nem játssza, hanem átéli!
Többi főszereplők:
Dina Badescu, Dr. Spataru, Dajbukát Ilona, Simon Erzs, Gyergyai István.
Szombattól, október 21-étől jut az **ASTRA Mozgóban.**

támasztotta a külföldi sajtóban ez az új film. A legnagyobb és a legkomolyabb lapok kri-tikusaí így nyilatkoznak a filmről:

MINTATANITÁS KUTYAVONITÁSSAL

A héjjasfalvai albíró, a csendőrmester, meg az őrmester kutyája megoldják az egész kisebbségi kérdést

A nagyszebeni református egyházmegye tanítói nem tarthattak közgyűlést

Egy megalázott erkölcsi testület sérelméért minden jóérzésű embernek kötelessége elégtételt követelni

Héjjasfalva, október 21

Héjjasfalva nagyközség Nagykülmegyében. Van neki történelmi nevezetessége is, sőt van vasúti állomása is. Innen ágazik el a szárnyvonal a „sötétebb Székelyföld” Udvarhely megyéje felé.

Jelenkori történelmében egyéb kiemelkedő nevezetesség nincs. Vagy legalább is nem volt egészen mostanáig. Mert most, egészen váratlanul, hatalmas esemény színhelyévé vált ez az egyébként csendes falu. Diktátort kapott, mert ez így divat a jelenkori időkben. Diktátort, aki urnak érzi magát elevenek és holtak felett, urnak a törvények felett, urnak a miniszteriumok felett és urnak — Uram bocsá! — a tisztelhetetlen Népsszövetség felett, amely alig múlt egy évtizede, kisebbségi jogokat kodifikált és kulturális autonómiákat emlegetett.

A héjjasfalvai újsütetű diktátort Coman Visariunak hívják és társadalmi állására vonatkozólag albírója (subprimárja) a falunak. Ezt természetesen nem gunyból állapítjuk meg, hiszen Mussolini és Hitler is mesterlegények voltak valamikor. Hozzájuk viszonyítva Coman Visariunak igen magas közigazgatási méltósága van. Mussolininek és Hitlernek sokat kellett verekedniük, hogy diktátorok lehessenek, Coman Visariunak egyenes volt az útja.

Egyenes és könnyű. Maga mellé vette a falu csendőrmesterét, a csendőrmester kutyáját és megindultak hárman az utcán. Pardon, volt velük még egy negyedik személy is: a karhatalom. Egy szuronyos csendőr. Közkatoná. A hatalom ellentmondást nem tűrő képviselője. Tehát megindultak, nem hárman, hanem négyen az utcán és hatalmuk teljes tudatában megoldották a kisebbségi kérdést, hatályon kívül helyezve az állami törvényeket, a Népsszövetséget és — nem is olyan kis példák után indulva — hazafias izzásuk üszkét vetették a kisebbségi magyar, mint román hazafiasági szempontból egyáltalában nem kívánatos kultúra egyik szerény, de becsületes megnyilvánulása alá.

Egyházmegyei közgyűlésre gyűlnek a református tanítók.

A nagyszebeni református egyházmegye tanítói, mint minden más egyházmegye tanítói minden évben, közgyűlésre gyűltek össze Héjjasfalván. Tehették ezt létrán, mert törvények és miniszteri rendeletek biztosítják az ilyen egyházi és kulturális jellegű közgyűlések megtartását. A közigazgatási és más hatóságoknak ezekhez a gyűlésekhez semmi közük nincs, sőt megjelenési és ellenőrzési joguk sincs külön utasítás és engedély nélkül.

De mi köze is lenne az ilyesmihez a közigazgatási és más hatóságoknak, amikor ezek a gyűlések kifejezetten kulturális megnyilatkozások. S még csak nem is magyar kulturális megnyilatkozások, hanem olyan általánosak és emberiek, hogy az államnak örülnie kell ha ilyenekről hall, hiszen az ilyen megnyilatkozások minden államban a legszebb és legbecsületesebb életmegnyilvánulások közé tartoznak.

A közgyűlésen megjelent Bethlen Bálint gróf főgondnok, Szotyori Lajos esperes, Farkas Károly egyházmegyei főjegyző és más hivatalosak, valamint az egyházmegyei tanítóság teljes számban.

Mit művelnek egy ilyen egyházmegyei közgyűlésen?

A dolog tökéletes áttérése és a történelmi értékelhetése érdekében feltétlenül szükségesnek tartjuk leközelíteni, hogy mivel is foglalkoznak egy ilyen egyházmegyei közgyűlésen. Ime a kibocsátott program:

1. Mintatanítás. „A hőmérő”. Tartja: Balázs András fehéregyházi igazgatótanító.

2. Ének. 221 sz. Az Ur énnékem...

3. Ima, bibliamagyarázat. Tartja: Nt. Szotyori Lajos esperes.

4. Elnöki megnyitó. Tartja: Simó József elnök.

5. A mintatanítás bírálata. Tartják: Maksai Károly és Varga S. tanítók.

6. Főhatósági iratok, rendeletek előterjesztése.

7. Pedagógiai előadás. Tartja: Rencz István, lév., ig. tan.

8. Egyházkerületi tanítói értekezlet megalakításának sürgetése és képviselők kiküldése. Előadó: Maksai Károly.

9. Rákosi Ferenc fogarasi lév., ig. tan. indítványa a tanítói versenypályázatok jutalmazására.

10. Indítványok, javaslatok, felszólalások.

11. Záróének: 278 sz. Uram segélj!

12. Az értekezlet bezárása.

Ez lett volna a délelőtti program. Este még más is lett volna, mert ha már ennyi tanító összegyűnt, ki kell használni az alkalmat s annyit kell szücsölni a világostól kulturából, amennyit lehet. Este tehát vallásos és kulturális estély lett volna az alábbi nagyon „feltűnő” és az államra „veszélyes” műsorral:

1. Ének. Dicséret, dicsőség. Énekli az értekezlet vegyeskara.

2. Ima, bibliamagyarázat. Tartja Rákosi Ferenc lév., ig. tan.

3. Dr. Podmaniczky Pál: „Az új zsoltár”. Szavalja: Járay Ibolyka nagyszebeni tanítónő.

4. Gyermekünk vallásos nevelése. Felolvassa Konecsa Zsuzsa vizaknai tanítónő.

5. Hegedű-duett, előadják: Szabó Dénes és Balázs András ig. tanítók.

6. Vallásos énekek. Énekli a héjjasfalvai ref. dalkör.

7. A babona, rémképek káros hatása a gyermeki lélekre. Előadja: Sándor István lév., ig. tan.

8. Medgyasszay Vince: „A kosaras fiú”. Szavalja: Simon Jolán nagyszebeni tanítónő.

9. Hegedűszóló, előadja: Szentgyörgyi Lőrinczi Pirokska, bürkösi tanítónő.

10. „Ki az, ki az?” Énekli az értekezlet vegyeskara.

11. Zárószó. Mondja: Sejes Dezső helybeli lelkész.

12. Áldás. Nt. Szotyori Lajos esperes.

Ez lett volna az egész református kultúrnap programja. Múlt arra, hogy örömtől repeső szívvél hallgassa végig akármelyik tanfolyagoló s külön is megdicsérje, hogy ime, az összegyűlekező református tanítók mivel szórakozzák végig az egyházmegyei közgyűlés napját.

Megjelenik az albíró, a csendőrmester és a — kutya

Réggel kilenc órakor kezdődött meg a műsor, úgy, amint azt előre megállapították. Balázs András tanító kezdte meg a mintatanítást a hőmérőről. Az iskolai asztalán a szemléltető eszközök: négy-öt hőmérő, higgany s aztán fazakakban hideg és meleg víz. A gyermekek érdeklődve nézik az előkészületeket s bizony alig várják, hogy végezzenek az imádsággal és az énekkel.

És ekkor, a tanítás kezdetén, belépett a tanterembe méltósága teljes tudatában az albíró. Hátmögött jött a csendőrmester, egy szuronyos csendőr és az őrmester kutyája.

Ellenőrzésre jöttek, hadd lám, kicsoda sötét magyar összeesküvés van az iskolában. A tanítók elképedtek, a gyermekek remegve bujtak össze, hiszen ők nem a modern államfenntartás eszközeiről akartak gyakorlati előadást hallani, hanem a hőmérőről.

Az előadó tanító mélyszélesen felháborodva ugyan, de azért magát türtőztetve kezdte meg a tanítást. Az albíró és a csendőrök még hallgattak, de a kutya nem. Ő valószínűleg még nem volt soha iskolában, nem tudta, mi az a mintatanítás s nem tudta, hogy ott csendben kell lenni, ugatni és vonítani nem szabad. Ez különös mintatanítás volt, kutyaugatással és vonítással fűszerezve. Balázs tanító nem is bírta sokáig. Ránézett a csendőrökre, a hatalmas albíróra s aztán elszánta magát. Kikergette a kutyát. Aztán várta a következményeket. Azonban nem történt semmi. Az albíró eltűrte a kutyán esett sértést és a csendőr sem szólott semmit.

Egyelőre még nem szólott

A tanítók fellelgették s kezdtek bátrabbak lenni. A következő rövid műsor-számok is lepergették a maguk rendje, módja szerint. A mintatanítás vitája is lezajlott. A csendőrökről, az albíróról és a kutyáról nem esett szó. Jelen voltak ők is a vitán.

Azután került sor Rencz István lév., ig. tan. előadására. „Az iskola az erkölcsi nevelés színhelye”. Magas és magvas előadás volt, az albíró és a csendőrök nem értették belőle sokat. Talán éppen ez volt a baj. Elunták az egész kultúrnapot s elhatározták, hogy — fellépnek ők is

Coman Visariun kezdte. Kijelentette, hogy az előadás sértette őt, mint az államat. Azonnal kéri a kéziratot. Az előadó azt válaszolta erre, hogy ő előadásáért a legteljesebb mértékben vállalja a felelősséget minden hatóság előtt, az albíró azonban illetéktelennek tartja az eljárást megindítására, tehát a kéziratot nem neki, hanem Simo elnöknek adja át. Simo elnök át is vette a kéziratot és átszaladt vele a paplakhoz, hogy bejelentse az esetet az elnöki tanácsot tartó Szotyori esperesnek.

Közben azonban fellépett már a karhatalom is, az őrmester, a szuronyos csendőr és a kutya.

Szotyori esperes okosabbnak látta, ha engednek. Átadta a kéziratot. Igen ám, de az ellenkezés felajzotta az albíró méltóságérzetét.

Kijelentette, hogy a kéziratból a szaladgáláson elsikkasztottak, neki az egész kell, különben baj lesz.

Az egész kultúrnap elromlott erre a fellépésre. A tanítóság részben feldühödött, részben elkeseredett.

Betiltják az estélyt

Délután a tanítóság az esti kulturális ünnepélyre készült.

Hiába készült. Estefelé, amikor a közönség már gyülekezett, megjelent újra a két csendőr, de most már a falu főbírája, Felegean Vasile volt a vezérük. Ismét a kézirat állítólag elsikkasztott részét követelték.

Ekkor aztán kitört a botrány. Miután kézirat több nem volt, nem is lehetett kiszolgáltatni.

A bíró erre kijelentette, hogy akkor nem lehet estélyt tartani. A lelkész kénytelen volt hazaküldeni a közönséget.

És a tanítók, akiket az estély betiltásának a híre vacsora közben ért, nem tudtak többé lenyelni egyetlen falatot sem.

Ime, a törvény, ime, a kisebbségi státusok, népszövetségi határozatok, miniszteri rendeletek, adott szavak és szép ígéretek, mind-mind ott fityegtek, lebegtek gunyosan a bíró kísértő két csendőr szuronyán

Hiszen elkeserítő is az, hogy szuronyos csendőrök és félművelt falusi albírok vegyülnek bele egy egyházi és kulturális ünnepélybe — és nem lehet, nem lehet ellenük tenni semmit.

A szurony ott van a csendőr puskáján. A műsor további számai zavartan és nagy nyugtalanság közepette zajlottak le. A csendőrök és az albíró elment s aztán visszatért. Ujra elment és újra visszatért.

Minden alkalommal hangosan követelte az állítólag elsikkasztott kéziratot, aztán a tankönyvekbe akadt bele, mert azok magyarul szövegeket és magyar emberek írtak.

A tanítók végre elunták a folytonos zaklatást és erősebben léptek fel. Megkérdezték a basáskodó albírot, hogy ki hatalmazta fel őt a közgyűlés ellenőrzésére és ilyen fellépésre. A bíró kijelentette, hogy rendelete van, de, amikor kérték tőle a rendelet bemutatását, a mellére ütött.

Ő ott a rendelet, a törvény és minden, mert mögötte van a szuronyos csendőr. Egy egyházi és kulturális ünnepélyen.

Ez a két szurony szétkergette a közönséget és szétkergette egy megye református tanítóságát, megzavarta és lehetetlené tette egy egyházmegyei közgyűlés rendes lefolytatását és befejezését.

És gyakorlati példával szolgált egy község gyermekeinek, hogy a mintatanításokon túl, és túl minden hasznos tudományon, ott van és a legnagyobb ur a szurony, amit a csendőrurak a puskájuk végén viselnek.

Ez a fontos, a többi mind csak ezután következik, ha egyáltalában következhetik.

ELÉGTÉTelt követelünk!

Azt a panaszos levelet, amelyben az érdekelt tanítóság az eseményeket közli lapunkkal, ezekkel a sorokkal fejezték be:

A megbántott szebenmegyei magyar tanítóság és rajtuk keresztül az egész romániai magyarság a Magyar Párthoz

Az amerikai farmerek lázadászerű megmozdulása

Dollárinflációt és egyéb azonnali rendszabályokat követelnek Roosevelttel érelyes ellenrendszabályokra készül

fordul s erőteljesen követeli, hogy szolgáltassék elégtétel a megbántott tanítóságnak és a meglátott magyarságnak.

A kulturáért dolgozni minden embernek joga van s a magyar tanítóság nem törődhetik bele szó nélkül abba, hogy ezt a jogát falusi albirák és szuronyos csendőrök elkönfiskálják.

Az ösztanításág nevében követeljük, hogy az Országos Magyar Párt tegye a legnagyobb és legsürgősebb ügyévé ezt a sérelmet amit a nyomoruság frontján, de kötelességünk, a kultura szolgálatának mezején szenvedünk. Tisztázzak már egyszer végérvényesen, hogy szabad-e és lehet-e nekünk kulturemberekhez méltóan élnünk, vagy pedig csakugyan rákényszerítik akárcsak az állam hivatalai, vagy szuronyal valómi hatalmat adott.

Mi a tanítóság levélét kiegészítjük. Tudjuk, hogy vannak felvilágosodott szellemű románok is, még pedig nagyon szép számban. Sohasem általánosítottunk, nem akarunk sem.

Ezeket hívjuk! Adjanak már egyszer nek is hangot emberi felháborodásuknak. Szóljának meg végre.

Nyujtsanak kezét felénk, hogy tudjuk és higgyük, hogy csakugyan vannak.

Egy-egy ilyen inzultus szükségszerűen kell hogy sértse minden tiszta ember önértetét akár román, akár magyar az illető.

Nem tudnak utra kelni a lengyel repülő

Bukarest, október 21.

Tekintettel arra, hogy az időjárás nem kedvezett a visszautazásnak, a lengyel repülőraj a pénteki nap folyamán sem hagyta el a román fővárost.

Pozsonyban elkobozták a budapesti lapokat

Pozsony, október 21.

A pozsonyi államügyészség ma minden különösebb indoklás nélkül elkobozta a Pesti Napló, a Pester Lloyd, az Újság sőt még a Magyar Hírlapnak is Pozsonyba befutott számait.

Arról, hogy miért kobozták el ezeket az újságokat, a késő délutánig sem érkezett Budapestre jelentés.

Kedden újra megnyílik a magyar parlament

Budapest, október 21.

A magyar parlament október 24-én, kedden nyílik meg újra. A parlament megnyitását Gömbös miniszterelnök, aki tudvalevőleg Ankarába utazott, nem vehet részt.

Gömbös miniszterelnök Törökországból való visszatérése után nagyarányú expozé tartó látogatása eredményeiről.

Tiltott műtétért 3 hónapra ítélték egy budapesti orvost

Budapest, október 21.

A budapesti büntetőbíróház ma három hónapi fogházra ítélte Paulick Elemér budapesti orvost. Az orvosnak az a bűne, hogy néhány hónappal ezelőtt tiltott műtétet hajtott végre egy Jaklovits József névű asszonyon, aki a műtétbe belehalt.

A tanúk kihallgatása után a bíróság megállapította, hogy a tiltott műtét végrehajtásán felül az orvosnak még az a bűne, hogy a tiltott műtétet ráadásul még gondatlanul is hajtott végre. Az asszony lakásán operált petróleumlámpa fénye mellett és a műszereit csak felületesen sterilizálta.

A nagyváradi gyilkos liverei lenyegetőznek

Nagyvárad október 21.

A görögöldali gyilkos elítélése után sem alszik el ennek a bestiális gyilkosságnak az ügye.

Az elítélt Bancsa testvérei most azzal fenyegetik mindazokat, akik testvériük ügyében a tárgyalás során vallomást tettek, hogy megbosszulják ezeket a tanuvalloásokat.

A tanúk kollektíve most a rendőrséghez fordultak védelemért és elmondják, hogy a Bancsa-testvérek összeférhetetlen emberek, akik állandóan fenyegetik őket, kéri tehát a rendőrség védelmét, mert életük és testi épségük veszélyben van.

A déli órákban Roosevelttel közölte a newyorki lapok munkatársaival, hogy újabb gazdasági intézkedéseket fogadott. Ezek a gazdasági intézkedések mélyebbre hatóak lesznek, mint a milyen a nagy újjáélesztési program volt. Roosevelt e nyilatkozata kapcsán nem közölt semmit ebből az új programból, de annyit mégis, hogy a pénzpiacot a legszigorúbb ellenőrzés alá veszi.

Hivatalosan ezekről a tervezett intézkedésekről lapzártág sem érkezett részletes jelentés, de olyan eseményjelentés, seink vannak, amelyek arra mutatnak rá, hogy Amerikában valóban rendkívüli intézkedések következnek el. Az egyik amerikai állam kormányzója Briand és Norviss szenátor ugyanis kiáltvánnyal fordultak Roosevelthez, amelyben azt követelik, hogy az elnök azonnal hajtsa végre a dollárinflációt, mert az infláció a farmerek követelése.

A farmereken nem sokat segített az egész gazdasági újjáélesztési program, ezek adósságaiktól nem tudnak mindaddig szabadulni, míg inflatorikus eszközökkel az állami kényszerhatalom a dollárhoz hozzá nem nyúl. Amennyiben Roosevelttel vonakodnék az infláció eszközeihez nyulni — mondja a kiáltvány — a farmerek sztrájkba lépnek és ennek a sztrájknak beláthatatlan következményei lennének.

Roosevelttel még válaszára sem volt ideje, mikorra is a farmerek már megmozdultak. A farmerek szövetsége országsszerte izgatott gyűléseket tart és ezeken azt követeli, hogy azonnal helyezzék hatályon kívül a Johnson-féle agrár kódexet és biztosítson az elnök olyan piaci árakat, amelyek mellett az agráriusnak legalább termelési költségei megérülnek. A farmerszövetség azzal fenyegeti meg az elnököt, hogy amennyiben követeléseiknek záros határidőn belül eleget nem tesz, adó- és kamatsztrájkba kezdenek.

A farmerek egyébként holnap, szombaton már proklamálják is a farmersztrájkot és beláthatatlan tömegekben Washington ellen fordulnak, hogy ott kikényszerítsék a dollárinfláció azonnali bevezetését.

Amíg a keleti államokban még legális gyűlések keretében tiltakoznak a farmerek, addig a nyugati államokból már véres forradalmi megmozdulásokról jönnek hírek. A tejszövetkezetek szállítmányait a farmerek megrohanják, a tejel kihurcolják a vagonokból és szétöntik. A nagyvárosok felé irányított marha-transzportokat ugyancsak megtámadják, a marhákat kivagonirozzák és ezeket a jószágokat szétsejtik.

A nyugati államok egy részében már katonaságot is mozgósítottak az egyre fenyegetőbbben fellépő farmerek ellen. Vannak olyan államok is, ahol a buzákvitelt tilalmat egyáltalán nem respektálják az agráriusok, azon a címen, hogy annak elrendelése alkotmányellenes volt és így az őket nem kötelezi.

A farmerek agitátorai országsszerte azt hangoztatják, hogy olyan terményárakat ígért Roosevelt, amely mellett a farmer vásárlóképes lehet, de ez nem következett be, sőt ellenkezőleg, most Roosevelt állami gabonavásárló szerveket akar beállítani, amelyek a farmerek terményeinek árát még jobban leszorítanák.

Az általános pánikra való tekintettel Amerikában azzal számolnak, hogy az elnök a holnapi nap folyamán rendeletileg az Egyesült Államok összes tőzsdéit bezáratja.

HARMADIK OSZTÁLY, ahol egyforma jegyet kap mindenki...

EGY BALLAB ONVALLOMASA — ANYÓKÁT A SIRBA KÜLDIK A KISEMBEREK DÉMONA

Brassó, október 18.

A harmadik osztály, amelyről az a'bbi riportban szó lesz, nem elemiben vagy gimnáziumban található, noha padok vannak benne... Innen senki sem léphet felső osztályba, mert nincsen meg az anyagi lehetősége. Itt kalauzok és ellenőrök a tanárok, akik csak olyan egyszerű dolgokat kérdeznek, hogy „hol szállt fel?” vagy „meddig utazik?” Itt fütyülnek az előzetes képzettségre. Lecsúszott Intellectus, aki kapásból citálja a „legkomplikáltabb algebrai képleteket és Analabéta Schonnai, mind egyforma jegyeket kap... Itt nem bukhatik el senki. Akik idekerültek, azok már mindnyájan elbuktak azon a drukkal teli vizsgán, amit Életnek neveznek és ahol az egzisztenciáról feleltetnek...

Itt napoknak tűnnek fel a „tizpercek” és heteknek az órák...

Négyszemközt két tyukszemmel

A tyukszemek, amelyekkel szembenülő utitársam jóvoltából félórán keresztül szemézni kellett, egy munkanélküli meztelen ballábának szerves tartozékai voltak és a kisujj felső domborulatán emelkedtek.

A nincstelen, aki a törődött emberek mély álmát horkolta, hajnal felé a másik oldalra fordult, miközben ballabát öntudatlan mozdulattal ölembe helyezte. Köröskörül már mindenki aludt. Csak én voltam ébren, meg a láb, amely óvatosan körüljártatta tyukszemeit, azután beszélni kezdett:

— Ne higgye, hogy mindig ilyen voltam. Évekkel ezelőtt, amikor a gazdám még kenyérben volt, fűre pedikűr babusgatót és harisnyát, cipőt viseltem. Azért érzem, hogy van gondviselés. A bárány-nak gyapja van, hogy télen át ne fázék, a szegény embernek viszont nem futja szappanra és így a mosdatlanság óvja meg attól, hogy bőre közvetlenül a hideg levegővel érintkezzék. Látja-e ezeket a rétegeket rajtam. Akár az égvýrűk... Ha va ami buzgó statisztikus sorban lemosná őket, könnyen megállapíthatnánk, hogy a gazdám hány éve munkanélküli. A multkor egy tőcsa mellett mentem a víz tükrében véletlenül megnéztem...

A személyvonat harmadik osztályáról van szó, nyájas olvasó. A harmadik osztályról, ahol nyájtan, szegény emberek utazgatnak.

Itt két lábon jár az étkezőkocsi, asszonyformája van és azt hadarja „friss perccet tessék!”

Innen lehet látni a Rapidot is, amint a szomszédos vágányon, pirosbársony ülésekkel, kékreccsávart fénnel, parfümös gözt prüszkölve, fölényesen tovarobog.

Innen nem szabad kihajolni, nehogy az ember eszméletlenség révén azokra a váltókra gondoljon, amelyeket otthon hagyott...

Hadd cibáljam papírra a személyvonat harmadik osztályának személyeit, akikkel minap fél napon és éjszakán keresztül együtt ringatóztam... Na nem, így tulajdonos stílusos lesz... Szóval, akikkel együtt döcögtem.

magamat Nagyon elszomorodtam. Nem akartam sírni. A láb, ha sir, ráfogják, hogy izzad és szitkozódna... Minek az nekem? Mert én balláb életre is jobb láb vagyok.

mekekkel és bőrkeményedésekkel, ezzel a gyanus páccal a gondviselés maszkírozott ki, nehogy eláruljam két diplomával rendelkező gazdám, aki inkognitóban munkanélküli...

Elhallgatott. Gazdája, aki ismét helyzetet változtatott, visszahuzta fecsegő ballabát az ülés a'á, ahol sötét volt és pirulás nélkül szégyenkezhetett.

ANYÓKA NEM AKAR MEGHALNI..

Öreg anyóka ült egy homályos sarokban, bolyhos hárászkenőbe bugyolálva, fogatlanul, rancosan, mint valami lompos, bus kísértet. Különben meg'ehetősen jól érezte magát. Repdeső szemekkel, lakadatlan érdeklődéssel figyelte az ablaküveg előtt eldöcögő, vörösbe játszó, őszi tájképeket.

— Hova, hova, néni? — kérdezte egy szabadságos katona, aki néhány percre még a saját szórakozására duhaj nótát bömbölt.

— Csak ide, Bánffyhungadra — kiált.

te csendesen az anyóka — a rokonajimhoz!

— Hazamegy ugy-e, meghalni? — érdeklődött tovább megértő fejcsóválással a katona.

— Dehogyan — hebegett kétségbeesve az öregasszony — miért...?

— Menjen már — röhögött a vitéz — vén asszony maga! Mit akar?

Az anyóka nem szólt semmit, csak ült csendesen, de pillanatok alatt magába roskadt. Öregebb volt, mint valaha. A mikor leszállt, az aggodalomtól már a végegyengülés környékezte.

Még kiderül, hogy a szabadságos katonának igaza lesz. Az öregedő szív kényes portéka, kis izgalom kell csak, hogy felmondja a szolgálatot. Ahogy én látom az anyóka sorsát, rokonainál ágyat csináltat magának, lefekszik, hol'nap papot kér, hol'napután kiterítik...

A PENDLIZÓ BUN

Jellegzetes alakja még a harmadik osztálynak az utazó démon is, akit a bátrabb kiseberek „hova megy nagysád?” kérdéssel ostromolnak meg. „Nagysád”, aki kopott selyembluza, molvete bunda mitációt és félretaposott sarku lakk körömpipót visel, ruzsos ajkai közül megcsillantatja arany fogorát (a régi, a jó időből) és meglepő közlékenységgel válaszol mindenkinek. Márasszít sziv. Megtudjuk, hogy egy „tartalekos őrnagy neje”, aki csak azért utazik személyvonaton, mert lekészte a gyorsot.

Azután leszállt Segesváron. Az egyik utas, aki „nahát, milyen nagyszerű én és oda utazom” fekiáltással követi, meg sem lepődik azon, hogy a „tartalekos őrnagy neje” egy zugszálló felé tart, ahol a hűgyet „na, megjött Juli?”-val, de annál kitörőbb örömmel fogadják.

Mert ez is a dekonjunktura. A pendlizo démon, aki állandóan kis távokon utazik és a harmadik osztályról sajnálatraméto áldozatait.

*

Jók voltak még: a földmives aki a tőméről kesergött, a kiskereskedő, aki adókat szidta és a többi utasok. Mind jók voltak. Valaha. Most rosszak és kötségekbe erettek.

*

Azután leszálltam a vonatról. Nem tudtam szabadulni attól a gondolatától, hogy ezzel a leszállással lényegében semmi sem változott. Mindnyájan vonatok vagyunk megannyi személy, némely gyors, némely kisiklunk és összeütközünk. Azután tovább robogjuk utunkat a ködbe-esző páron az ismeretlen Végállomáig.

Nemes Ferenc

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

TOMCSA SÁNDOR:

Nagy István levele a másvilágról, fiához, Istvánhoz

Kelt levelém a másvilágon,
örökéletem 18-cadik évébe.

Kedves fiam Están, Kívánom, hogy ez a pár sor írásom jó egészségben találjon téged és az asszonyodat és, ugyisintén a kicsi onokámat és, ki, amint a tavaszon ide feljött Gergő Rebi mongya, már csupa egyességedül csügassa ki a tinókot a határba. Rebi még azt es mondá, hogy Sánta Laji letagalta azt a huszonhét pengőt, amit Udvarhejen áltam neki köcsönbe. Ferencinitt, bornyura. Mond meg neki Están, hogy én itt imá kezdem megfelelni, hogy mi az a harag, esmént hogy mi az a pénz, me erre aféle nincsen, attól mégis mostanába ne siessen errefele, me megtorkászom. Továbbá tudatluk, hogy mi itt egy gyönyörű szép nagy keribe vagyunk, 6-ton lakunk egy fedél alatt, mind egyfalusiak, münk 6-ton, akiket egy gránát uttyán Gorlicétől ide komandéroztak. Mi itt éppen úgy élünk, mint otthon. Kijárunk a határba, tavasszal elbessük s ősszel arassuk az arany buzát, de e mégse ojan, mint az otthoni. Hidd meg Están a má úgy jó, ha konkoj es van benne, eccer több, eccer kevesebb. A tehényeknek itt ezüst szőrük van s a kóstyuk soha ki nem fogy, de nezd meg Están e valahogy megint úgy az igaz, ha az ember várakja a füle tövit, hogy ürül ki csüre s a tehénnek ganyés a fara. Továbbá tudatluk, hogy attól jól vagyunk, me adó s miáféle nincsen, éppen annyit, hogy Deák Gyuri komám még mindig nem tutta leszokni a horkolást. Továbbá tudatluk, hogy a nyáron eccer éppen üldögelénk a ház előtt, mikor látom, hogy jó egy orosz kamerád. Köszön s monogya, hogy a szemmártoniakat keresi. Mi polnánk mondom, mi jóba jár? Egy kicsinyég nem szóla, csak nez, nez, aztán mégis monogya, hogy ő vót, aki münköt meglött. Eljött mongya, hogy nezzen meg. Há itt vagyunk, mondom, csak nezz komám. Nezeget, nezeget, há eccer nyuccsa a kezit, hogy ne haragudánk, mondom mi nem es haragudánk, aszongya ő sem. Apal előkerült az a 62-tós cugszfirer is a szomszédból, aki meg az oroszot vágta fejbe a spátennel, hogy a feje beszakadt a szájáig, de most má nem láccik semmi. Mondom jöve a cugszfirer is, apal lemenénk a házba s iddögálunk, még nótázunk es. Az orosz nem es mene el, sem a firer s most 8-can vagyunk. Továbbá tudatluk, hogy ma esmént üldögelénk a ház előtt, má belakrottunk mindennel, há csak üldögelénk s Deák Gyuri éppen panaszojja, hogy még se vót szép az asszontól, hogy ki se várta az esztendőt, mikor lássuk, hogy jó egy földi pándor, aki imá célt ért. Jó s monogya, hogy egy micre leülne, me meg fíradt. Újjön, mongyuk s kergyük, hogy mi ujság oda le? Mongya, hogy esmént rossz világ van nálatok, eszje háboru is lesz. Há csak azt írok neked Están fiam, hogy ide jöhece bátran. A házat kibővicsük, jösz pelünk aratni, kaszálni, vetni, igaz, hogy az aranybuza nem ojan mint a tieteik, igaz, hogy a tehen szőre ezüsből van s a kóst sose fogy ki, de azért itt se rossz. Están. Nem rossz, hidd meg Están fiam, csak mikor indulsz el, meg ne csököld se az asszont, se a fiadat, me akkor amig itt élsz mindig égni fog a szád s szomjazni fogsz. Különben itt nem rossz Están, hidd meg, csak fogadd meg, amit mondok. Aztán mikor már itt leszel egy darabég, jönni fog az a német, francia, nagy amerikai, aki fejbévágott s kibékültök. Aztán illogattok s nótázlok. Há csak gyere Están. Eccaka indujj, mikor az asszon s a legénke alszik, de meg ne fordújj az ajtóból, hogy megcsököld őket, de meg ne fordújj a határból, hogy megcsököld őket. Továbbá tudatluk, hogy hozz magaddal papirt s plajbászt, hogy legyen amin írjál egy pár év mulva a fiadnak. Továbbá tudatluk, hogy itt már kezd hívös lenni, minyáért leesik a hó, azért kérd meg a szanitéceket, hogy ne huzzák le a bakkancsida.

Tisztelet és vár
szerető apád
Nagy István idősebb

ZSOLT
BELA:

A HÁROM TESTVÉR

A három testvér három egymásra következő évben született, két egészséges, harmónikus, majd nem boldog ember házastársi szerelméből. Harminc, harmincegy és harminckét évesek voltak, mikor az apjuk hatvanadik születésnapjára tízévi távollét után hazatértek, a cukorgyár igazgatósági villájába, ahol születtek. A családi vacsorán szüleiken és rajtuk kívül jelen volt egy asszony is, távoli rokonuk, huszonnyolc éves, vékony, fekete, szép, de beteges külsejű és állandó mosolya ellenére is szomorú, sőt riadt. Az asszony, bár csak távoli rokonuk, a családhoz tartozott, férjhezmeneteléig náluk nevelkedett. A szülei elváltak, mindegyik új utat vágott magának s a lányt kényelmesen a boldog házaspárra bízták. A szülei sorsa azonban utólrerte, most volt válófélben. Minden ok nélkül, nem is engesztelhetetlen gyűlölethöz, hanem engesztelhetetlen közönyből a férje iránt. A születésnapra ő érkezett meg

Akkor egyformán szerette őket. Bármelyikükkel el tudta volna képzelni a közös életet, egyformán vonzódott rokonivonzalmukra, egyformán nyugtalanította ráaradó sihederizgalmuk, egyformán gerjedt férfias közelségüktől. Ha lehunyta a szemét és megkérdezte magát: melyiktől szeretne leginkább gyereket ezt kellett válaszolnia: bármelyiktől. A tanácstalansága azért nem vált sohasem tragikussá. Abban bízott, hogy majd a három testvér dönti el, melyiké legyen. Majdnem nyugodtan várta, hogy a esőndes verseny eldőljön s a győztes, akár melyik a három közül, jelentkezzen érte.

A három testvér azonban nem döntötte el a harcot hanem kitért előle. A vetélkedés során előbb önmaguk előtt is eltitkolt gyűlölet ébredt fel bennük egymás iránt; mindegyik úgy érezte, hogy a lány szereti és a másik kettő rosszhiszeműen akadályozza a szerelem kibontakozását. Sohasem voltak annyira őszinték,

zást meghaladó eredményeknek jelentékeny vitorlájuk volt, hogy még mindig versengtek. Londonban Batáviában és Detroitban folytatták az adáz konkurenciát, — ha nem is a lányért, de még mindig a lány körül. — Egymásfülé akartak kerekedni, meg akarták mutatni egymásnak és a lánynak is, akiről tudták, hogy férjhezment s ez némiképpen meg is nyugtatta őket. Bizonyos idő múltán, amikor a nagy erőfeszítések eredménye mutatkozni kezdett, természetesen egyre fontosabbá lett számukra a munka és a haladás felfelé önmagáért is — de meg nagyon sokszor egészen primitíven foglalkoztatta képzeletüket, miképpen hathatnak sikereik egymásra. Fontos volt számukra, hogy a szüleiken keresztül tudassák egymással minden újabb mozzanatát az emelkedésnek, mert tíz év alatt egyetlen közvetlen levelet sem váltottak. Ez a gyerekesen rosszindulatú hűség végigkísérte minden tevékenységüket; a legkisebb, ha szónoki sikerétől dübörgött a csarnok, a testvéri irigységet nélkülözte, a középsőnek, ha az óriási üzemben tudomásul vette a jelentőségét, mindig hiányzott, hogy nem éreztheti velük százezer embert és százezer gépet mozgó, lesújtó hatalmát. A legidősebb, amikor a trópusok mocsár titokzatos kórságaival viaskodott, méltatlankodva figyeltte önmaga előtt humanista hősiességét, amelynek maszlatáig a többiek ugysem tudnának felemelkedni. És mindhármán mégis abban a hiszemben sarkalták magukat, hogy titokban kikémlélik egymást, sőt láthatatlanul egymás nyakában ügetnek, hogy egyik a másik elé kerüljön. Ez a dühös verseny hozta ki belőlük a maximális tempót, talán ezért érték el többet, mint amennyi kényelmes menetelés mellett kitelt volna tőlük. És bár a nő, mióta férjhezment, már nem volt közvetlen végeéljük, homályosan azért ő tartotta életben a versenyt, megmutatva, mit veszített el, mikor szelnek erőszaktek.

*

A versengés idővel már-már elmosódott az új élmények alatt, amelyek a tekintély, a hatalom és a pénz jóvoltából beoltották őket. De az asszony válásának híre egy csapásra fellobbantotta a harc régi, közvetlen indulatát. A hazakészülődés izgalmaiban egyikük sem vallotta be saját magának, hogy az asszonnyal való találkozás reménye lázasabban sieteti őket a születésnap ünnep idillikus kilátásainál. Komoly várakozással készültek egymás viszontlátására is. Mindhármán érezték, hogy tíz évi távolság nem enyhítette viszonyuk feszültségét, sőt hányivetien elcsitítottak magukban minden rezdülést, amelyet környékori összetartozásuk sokféle emléke vagy testvéri kapcsolataik konvencionális elgondolása ébresztett bennük. Csakugyan, hogy három egymást követő vonattal megérkeztek, megölelték a szüleiket, zavartan keztek csókoltak az asszonynak a csak hosszas tétovázás után fogtak egymással kezét. A szülők belül kétségbeesetten, kifelé azonban a családi közvetlenség sokszor szinte ordinár részletekbe menő fokozásával próbálták összetartani őket. Az asszony rémülten kerülgette tekintetüket. Az ünnepi vacsoránál nem tudott kialakulni a meleg, közös társalgás. A fiúk, akik oly sok diadaljelvényt gyűjtöttek össze, hogy egymást legyőzők, most rövid, jelentéktelen igen, nemekkel válaszoltak a faggató szülői kérdésekre. A vacsora végén kinos, szinte botrányos hallgatásba roskadt össze a hiábavaló erőlködés, amellyel a szülők meg akarták menteni legalább az idill látszatát. A hatvanéves apa kiült a verandára, a felesége és az asszony is követte. Rosszkedvűen, fájalmukat és csalódásukat leplezve, közönyös dolgokról beszélgettek. A fiúk három különböző irányban sétára indultak a kertben. Szé-

*

Tíz év alatt mindegyik többre vitte, amennyit önmagától várt s amennyire tíz év előtt bárki is képesnek tartotta volna őket. Kétségtelen, hogy a várakoz-

Október 18-án volt 120-ik évfordulója a lipcsei csatának, amelyben a szövetséges seregek 361 ezer embere döntő csatát mért Napoleon 180 ezer főnyi seregére. Ez volt a — népek csatája, amely az európai történelem kialakulásának sorsdöntő fordulót adott. Ez alkalommal közöljük azt a korbeli festményt, amely Napoleont a csata előestéjén, a táború mellett örökítette meg.

leghamarabb, egy hete, hogy kószált a kertben, tésztarecepteket próbált ki, a használatlan zongora hangját ébresztgette és rémült izgalommal elegyedett a boldog várakozásba, amellyel a ház a három testvér elé készülődött.

Mindhárom testvért a tengerentúlról várták vissza. Tíz év előtt indultak el ugyanabban az időben. A legidősebb orvos volt Jávában, leprát és sárgaláz gyógyított s ma már igazgatóhelyettese a legnagyobb batávi kórháznak. A második Detroitban konstruktőr, főmérnöke Fordnak, a legújabb autótípusok egyikét amely különösen praktikus, olcsó és tetsző, ő konstruálta. A harmadik Oxfordban tanult, előbb szociológusnak készült, majd publicista lett a munkáspárt lapjánál. Ma már nevezetes szónok, tekintélyes pártember, nagy tömegek szorgosztó mozgatója. A házaspár egyformán büszke rájuk. A fiatalasszony is. S talán nem utolsósorban a fiatalasszony az oka, hogy tíz év előtt hármán háromfelé szakadtak szét s mindegyik megtette a legjobbat, ami kitelt tőle. A három testvér szerelmes volt belé. Tizen-nyolc éves volt akkor, minden kacérság, ravaszság nélkül — s mégis boldogtalan-ná, gyűlölködő gonosszá és végsőkre elszánttá változtatta a családi érzés, szelid, mindennapos karriérre készült fiukat.

Riskán kell cserélni!

varjuk tüzes pontja idegesen bolyongott a bokrok között.

A fiatalasszony végre felállt, sált tett a nyakába s lement a kertbe. Az öregek biztató tekintettel követték.

Hajnaltól a kis vasuti megálló várótermében találkozott össze a három testvér. Gyalog jöttek, szép aranyzöld éjszaka volt. Meghökkentek, mert egyik sem tudta a másiktól, hogy elutazik. A legidősebb érkezett először, utána a középső, — mikor meglátta — visszalépett az ajtóból és fel-alá sétált a perronon. Végül jött a legkisebbik. Ő bucsuzott legtovább az anyjától. A perronon beleütközött a középsőbe. Már-már továbbment, de hirtelen megfordult és odalépett a bátyjához:

— Te is utazol, Bálint? — kérdezte — Muszáj, — mondotta zavartan — nyolc nap vissza Amerikába.

— Pedig itt kellett volna még maradni egy kicsit, az öregek, ha nem is mutatják — nagyon odavannak.

— Hát!... majd máskor... majd jövőre.

— Na és... mi van Sándorral?

— Benn van a váróteremben.

— Menjünk be hozzá.

— Hát menjünk.

A legidősebb, a jávai orvos álmélkodva meredt rájuk. Leültek mellé.

— Utazol?

— Utazom.

A legkisebb, a legbátrabb végre ki-mondta:

— Valamelyikötöknek tulajdonképpen vissza kellene fordulni! Vessünk véget ennek az ostobaságnak. Aki itt akar maradni, akinek a legfontosabb, maradjon itt.

— Nekem holnapután este feltétlenül Párisban kell lennem, — mondta a jávai orvos. — Ott van randevum egy kollégámmal, akivel visszautazom, nem hagyhatom a kórházat...

— Én sem maradhatok, — mondta a középső — vár a munka. Direkt ma a napra jöttem és... de talán te — a legkisebbik felé bólintott.

— En? — Sajnos, nekem nem lehet, választások előtt állunk, szükség van minden torokra.

Hallgattak.

— Párison át utazol? — kérdezte a középső a legidősebbet.

— Igen.

— Akkor egyfelé megyünk valamenyien — mondta a legkisebb.

A vonat befutott. A perronon a három szivar három tüzes pontja most már egymás mellett piroslott. Találtak egy üres fülkét és elhelyezkedtek benne.

Párisban négy napot töltöttek. Éjjelnappal együtt voltak, egy pillanatra sem engedték el egymást. Az ötödik nap reggelén kemény, férfias, testvéri ölekezéssel bucsuztak el egymástól. A hosszú uton külön-külön felidéztek a jelenetet, amely az asszonnyal a sötét kertben összehozta őket. Kedves volt, jó volt, sőt tapintatos is, — nem beszélt arról, amit mindnyájan éreztek és tudtak, — de itt volt a pillanat, amikor el kellett dölnie mindennek. Ők is azt akarták, hogy eldőljön. De mikor várták, hogy minden megfeszüljön bennük, hirtelen elengedték. Valahogy egy csapásra mesterkéltnek és naivnak érezték az egész szituációt, az asszony ijedt, meleg fecsegését, bűnbánó, rezervált felajánlását, a tízéves engesztelhetetlen harcot, sőt magát a szerelmet is.

Ennél még, az is több, ha valaki Jávában bennszülötteket gyógyít, Detroitban autót gyárt és Londonban tömegek boldogságáért rongja a tüdejét.

S a három fiu nem is annyira a testvériszeretettel, mint az alkotó férfi szolidaritásának érzésével hidalta át a sok ezer mérföldes távolságot, amely eddig elválasztotta őket.

A vaj és az alkohol hizlal, a hideg fürdő fogyaszt

Az egyes ételek tápértékéről tartott előadást E. C. Dodds professzor, a londoni egyetem biokémia tanára.

Megállapította többek között, hogy a huslevesnek és az osztrigának nagyon kevés a tápértéke. Erősen hizlal a vajaskenyér és az alkohol. Ha valaki egy tucat osztrigát megeszik, ezzel körülbelül 88 kalória tápértékét kap. Abban a kis szelet vajaskenyérben, amit az osztrigához eszik, több mint száz kalória tápérték van.

A vaj a legátlalóbb étel. Egy félkiló vaj 3600 kalória.

Az alkohol kalóriatartalma igen magas. Három pohár száraz coctail kalóriatartalma azonos két karéj vajaskenyérrel, egy nagy pohár whisky tápértéke pedig annyi, mint három kemény tojásé.

Ezután a fogyás lehetőségeiről értekezett a professzor. Helyteleníti a leggyakoribb fogyaszto módszereket, melyek

nem érnek semmit. Forró fürdő segítségével hiába akarunk lefogyni, a masszázst csak a masször testsúlyát apasztja. Ezzel szemben a hideg fürdő valóban fogyaszt. Öt percig tartó fürdőzés 16 Celsius vízben körülbelül 70 kalória veszteséget okoz. A testmozgás sem fogyaszt, ha nem kapcsolják egybe rendkívül szigorú diétával. Egy pint sörnek annyi hizlaló ereje van, hogy csak egy félórát nagyon erős sportolással lehet leadni azt a súlyt, amit egy pint sör az ember testsúlyához ad. Egy pohár pezsgő hizlaló erejének ellensúlyozására tíz percig kell nagyon erős testmozgást végezni. Egy nagyszabású angol bankett után, ha valaki le akarja adni a lakomán beszerezett súlytöbbletet, öt és fél óra hossa kellene tornásznia, vagy ötször meg kellene másznia egy több mint száz méter magas dombot, vagy esetleg ötven órát kellene hideg fürdőben töltenie.

Gyomorsav és puszkapor

Nekrológ a titokzatos Zacharoffról

Sir Basil Zaharoff állítólag mégsem halt meg, csak haldoklik. Sőt lehet, hogy nem is haldoklik. Ahogy Huckleberry Finn és Sawyer Tamás végignézték a tulajdon temetésüket, Sir Basil többször gyönyörködhetett a nekrológjaiban. A gyászcikek általában hízelgők és tiszteletteljesek voltak. Bizonyos mértéken túl az újságírók, akiknek tollát a közönség regényes ösztönei vezetik, már önzetlenül tisztelik a pénzt és érdek nélkül hajtanak főt a hatalom előtt. Sir Basil anekdotákat olvasott a nekrológokban, amelyek hol hitelesek voltak, hol együgyű rögtönzések, de az öreg ember szürös tekintete egykedvűen szaladt végig a nyomdafestékes sorokon. Bizonyos számú milliót tud az ember elveszti értékét a humor iránt, csak a tények érdeklék, a meztelen, csupasz tények és csak az tény, ami ezresbankókban kifejezhető. Sir Basilnek számtalan milliója volt.

Azt írták róla: az utóbbi ötven év legnagyobb kalandora. A kalandort a mi ponyvaregényeken iskolázott képzeletünk vakító fehér plasztikon, szikrázó gyémánt inggombos „érdekes férfinak” látja, aki a pusztai megjelenésével szenzációt kelt. Ezek a műkedvelő kalandorok. Casanova elég szép férfi volt és nyomorultul halt meg, mint egy csehországi főúri kastély öreg ingyenlője, könyvtárral, könyvtárossal, akinek kopottas frakkját jókedvű inasok néha tréfából leöntötték pecsenyészirral. Ami kevés pénz életében összehámozgódott, a nőkre költötte, akik, állítólag önzetlenül szerették. Az olyan kalandor, aki szereti az életet és szereti a kalandokat, nem viszi semmire.

Nem tudom, hogyan festett fiatal korában Sir Basil Zaharoff, nekünk már csak az öregkori képe került a kezünkbe. Gyakran lehetett látni az illusztrált lapokban a kapurthalai maharadzsza társaságában. A maharadzsza sem éppen apollói jelenség, de Sir Basil még ömellette is siralmasan festett, kopasz, molyette, görnyedt öreg róka, nyugodtan kiállhatna az utcaszakra koldulni, ha nem volna vagy másfélmilliód tulajdonosa. Az arcképen látszik, hogy gyomor-bajos, nem tegnap óta, hanem talán már gyomor-bajosnak született. Pezsgőt sohasem ivott, az osztrigát és tengeri rákot, bizonyosan utálta, az elzászi libák nem az ő számára termelték a strassburgi libamáját, a szép asszonyokat csak reklámcélokra használta. Az emberi természet irtalmatlan és gonosz matematikája szerint pénze, sok pénze csak olyan embernek van, akinek a pénz egy darabban kell és esse ágában sincs felbáltani. Sir Basil Zaharoff utált mindent, amit pénzért kapni lehet, neki csak pénz kellett, mint Dosztojevszki síhederének, az a tudat, hogy ha akarja, megvásárolhatja a világot. A fél világot csakugyan megvásárolhatta volna.

Azt mondják, szeretett kártyázni, ez volt az egyetlen szenvedélye. Citroennel, az autókirályal kártyázott a Riviera és Deauville-ben és néha elvesztett félmillió frankot. Körülbelül olyan természetű izgalmat okozott neki a játék, mint ideges embernek a patience. Palotája van Párisban az avenue Hoche-on, ahol, csupa elegáns palota van és az övé nem fellüнден sebb és elegánsabb, mint a szomszédjáié, akinek ölszázdannyi vagyonra sincs. Bizonyos mennyiségben túl a pénz vásárlóereje megszűnik, a vagyon mérő jelképpé válik, ahogy bizonyos intenzitáson túl az ember nem érzi az

öröm- vagy fájdalomérzet fokozódását. Villája Monte Carloban nagyon szép villa, de három-négy kilométernyire tőle Maerlinck lakik, a belga költő, aki irással szerzett pénzéből még sokkal pazarabb villát vásárolt. Nem jó üzlet milliárdosnak lenni; az ember ráfizet a saját vagyonára, kevesebért ugyanannyit kap.

Európa titokzatos emberének nevezték. Nem tudjuk, mi volt benne titokzatos. Mindenki tudta, soha senki sem cáfolta meg, hogy a világ leggazdagabb embere. A vagyon nem titokzatos, olyan egyszerű és áttekinthető, mint egy számtani példatár. Kétszer keltő négy, kétszer két milliárd négy milliárd. Ha úgy tetszik, titokzatos, hogyan él meg egy négytagú család évi huszezer lejből. Evi ötmillióból gyerekjáték megélni. A közvélemény titokká, mitológiává dagasztotta a milliárdos vagyon mázsás, tenyeres-látpalpas valóságát. Az emberek suttogva, mint valami államtitkot adták tovább Sir Basil életrajzi adatait, mint valami főbenjáró államtitkot.

Nyolcvanhárom évvel ezelőtt született Konstantinápolyban. Első ifjúságát lézengéssel és ácsorgással töltötte, termékeny, gazdag, levantei lézengéssel, amely olyan, mint a félretett és kamatoztatott napfény. Volt tüzoltó, cipőlisztelő Athénben, aztán ezt az állását is elvesztette. Szerencsére kéznél volt egy gazdag és befolyásos nagybácsi, valószínűs hotel-portás! A portás bemutatta Mister Vickersnek, az angol Kruppnak. Harmincöt éves korában kezdődött a karrierje. Beállt utazónak Vickersékhez. Főlete egyetlen szerelmi kalandja csinált belőle nagy embert. Meghódított egy boldogtalan Bourbon hercegnőt, aki unta az urát. A boldogtalan hercegnő harmincmillió fontos megrendelést szerzett a spanyol kormánytól Vickersék számára. Azóta nem történt vele semmi különös; minden évben szerzett néhány milliót, voltak rossz évek, amikor csak kettő-háromat keresett, volt év, amikor két-háromszázat.

Kitartott eredeti foglalkozása, a fegyverszállítás mellett. Egész életében fegyvert szállított, ágyut, puszkaport, gépfegyvert, karabélyt. Ha Bolíviában forradalom volt, az utcai harcokat folytató új elnök másnap már az íróasztalán találta Sir Basil Zaharoff ajánlatát, ha a boxerek fellázdattak, Sir Basil fegyvert szállított mindenkinek, a boxegeknek és azoknak, akik leverték a lázadást. Lord Beaverbrook, az angol újságkirály, azt mondta róla: „Sportja a nemzetek sorsa és tilka a nagyhatalmak titka.” Sir Basil azonban nem volt sportember és csak az olyan titkot tartotta megjegyzésre méltónak, amely pénzt jövedelmezett.

Az utóbbi években állítólag már nem foglalkozott üzletekkel. Valószínű azonban, hogy nem unatkozott. Ekkora nagyon rendkívül szórakoztató. Az ember elkezd számolni a millióit. Az ezrediknél elalszik és másnap, mikor felkel, újra kezd.

NOBEL ALFRED SZÜLETÉSÉNEK SZÁZÉVES ÉVFORDULÓJA

Október 21-én lesz 100 éve annak, hogy Alfred Nobel, a világhírű svéd kémikus és a dinamit feltalálója megszületett. Mint ismeretes, Nobel Stockholmban született és végrendeletében megalapozta a még ma is létező Nobel-díjat.

FINTA ZOLTÁN:

Kis őszi chanson

A muskotályfürdő pirulva érik s szüretet vár az ág is az ürmön. Az esztendőnek vén trombitása takarodót fuj az őszi kürtön.

Fejünk fölött a déli napfény ködöt s borongást taligázik — s mündéjükről a fák is dobálják a nyár vitézi medáliáit.

Temető és szőlőhegy közt botlik, botorkázik az, ki erre ért el — s piros lombokban huhog a kérdés: lesz-e még szőlő, jó, lány kenyérrel?...

SIGRID UNDSSET:

Kristin Lavransdatter

A század nagy regényei közül Sigrid Undset háromrészes alkotása, a „Kristin Lavransdatter” a legelsőik között áll. Sigrid Undset ezzel a regénnyel a világ irodalom legjelentősebb egyéniségei közé emelkedett és pozícióját erős kézzel, erős szívvel tartja. A háromrészes regénynek második kötete jelent meg az áldozatkész és művészi érzékű Káldor Könyvkiadó kiadásában. Hajdu Henrik kitűnő fordítása és a kiadó izlése szép külsőt és belső értéket ad a magyar Kristinnek is, akinek kemény, erős lelkel szívszorongva ismerjük meg és lelegeztünk visszafojtva követjük romantikus emberi útját. Egy asszonyt ismerünk meg, az Asszonyt, aki nemcsak szeretni és szenvedni tud, hanem akarni is és akaratát keresztül tudja hajszolni minden poklokot át. Gyönyörű olvasmány ez a könyv: a női lélek finom és értékes könyve; az asszonyi szív kálváriájának meséje; a Nobel-díj igaz értéke, az irodalom igaz kincse, a könyvespolc igaz szennációja. Kristin Lavransdatter mestéri tollal megrajzolt figuráját és drámai erővel elmondott történetét minden magyar olvasónak meg kell ismerni.

ÜZLETÁTHELYEZÉS! Cipőraktáramat

Áthelyeztem a fővárosi Sparkassa épületbe. Raktáromon tartok mindennemű saját készítésű cipőket. Mértékutáni megrendelésre legutolsó divat után gyorsan és pontosan készíttetnek. Javításokat még ugyanaz nap eszközölök. Az őszi vásárra bejövő vevőimért kérem, látogassanak meg minden vevélkötelezettség nélkül új helyiségemben.

Szilid árak! Pontos kiszolgálás! A Központi Hiteliroda tagja.

Dánér Lajos
cipőüzeme

„A változott viszonyok miatt...”

Baradlai László regénye

Végre megjelent az erdélyi könyvpiacra — lektűr. Eddig csak époszok, hősköltemények és világsikereket óhajtozó nagy művek sorakoztak fel. Erdélynek rengeteg írója van, de egyik sem akart Benoit, Bettauer vagy Bródy Lili lenni. Mindnek az a titkos vágya, hogy a Pantheonba temessék. Baradlai László ezzel szemben élni akar és pénzt, akar keresni. És ezért lektürt írt.

Lektürt tud írni. Könyvet, amelynek a cselekménye víz és amelyet nemcsak este, egyedül, az ágyban, de nappal, a vonaton sem lehet félbehagyni, okosan ír. Utótes és jó konstrukciója ez a könyv. Sok riport-szag van benne, sok felszín és esemény, romantika és szentimentalizmus, tragédia és életsors. Kitiünően adagolta benne a lektűr minden alkotó elemét. Fogyni fog és olvasni fogják.

Sőt mi több: beszélni is fognak róla, mert problémája is van.

Arról beszél kétszázegynéhány oldalon át, hogy keserves és savanyú ennek a mai fiatalembernek az élete. El formák nélkül és megvan anélkül, hogy valahová befutna és valahol polgárjogot veredhetne ki magának. Döbbenetes probléma. A torkunkat fojtogatja és a szívünket hasogatja a kérdés. A világ fele rövidesen ezért a megoldatlanságáért szalad majd egymáshoz forradalmak és háborúk pergőtüzén át. A lektűrnek nem kötelessége a problémát megoldani, de még az sem kötelessége, hogy a problémába elmélyedjen és azt kitalálja. A lektűrnek csak az a kötelessége, hogy leregisztrálja a problémát és feléje fordítsa az érdeklődést. Annyi a kötelessége, mint az újságírásban a riportnak.

Baradlai László ebben a minőségében is riportert maradt. Nagyszerű és jószemű riportert, aki nem hagy el egyetlen kiaknázható momentumot sem, hogy fotografálhasson. Egyik jelenetet a másik után vetíti, mert mint riportert, nagyon jól tudja, hogy a pergő esemény-sorozat lelki és világszemléleti képet ad az olvasónak. „Ime a probléma, — mondja — ahogyan az életben jelentkezik. Nem a lélek vívódását adom és nem azt kötelelem Tőled, hogy a lélek nagy megrendüléseinek görbét alakítsd képpé és egészsé, hanem adom az egészet, mint zuhanyt vagy mákonyt és felébresztelek vele. Te, Ember, aki mellettiünk értetlenül és érzéketlenül elrohansz.”

Ennek a regény-fajtnak kereslete van. Ma csak a technikai és egyéb szak-könyvek fogynak és a — lektűrök. Baradlai László bizonyára úgy érezte, hogy nemcsak a kritikáig, de az olvasóig is el kellene jutni és ezért írt analitikus regény helyett esemény-sorozatokról összefűzött, regényyszerű külső formában megjelent könyvet.

A probléma nagy analitikus regénye még megíratlan. Nem akarta megírni. Bizonyára meg tudta volna írni, de nem akarta.

— A harmincéveseknek — mondja Baradlai — nincsenek nosztalgiai — vagy ha vannak, hát ne legyenek —, a harmincéveseknek csak öklük van — vagy ha még nincs, hát legyen. — És itt a magyarázata annak, hogy Baradlai László a „bevilágítás” mely művészetet követelő szerszáma helyett a „részletesség” riporteri szemét igénylő tudásával és tudatosságával lát és ír.

A regényben arról van szó, hogy hogyan él a harmincéves mai ember és hogyan bukik el. A típust hozza Baradlai széles vonásokban és elnagyoltan. Bálint Györgynek hívják a főhőst, aki azonban nem az Ember és nem egy ember, hanem valamennyien, akik ma hálingörögösködni kénytelenek.

Eppen ezért, ami ennek az embernek életében felületesség és logikátlanok látszik, nem az. Ez az ember és az összes emberek, akik körötte élnek, szimbólumok és kitervelt típusok csupán, amelyeknek nem kötelességük az egyén mai életéhez ragaszkodni. Jelvények ök, kitenyészett alraúnak, a kor fajtái és fajtájai. Ha még ma nem is ilyenek, úgynevezett kell lenniük, mert a kor a „változott viszonyok” ide kényszerítik a ma emberét.

Aki nem ilyen, aki nem lett ilyen, aki nem a „változott viszonyok” még nem hatottak eléggé és mélyen, az menjen az analitikus regények embertípusaihoz. Baradlai nem azokhoz szól, akik az embertípusok vívódásának boncasztalán találják meg az író-művészet teljességét, hanem azokhoz, akik a ma verizmusának színpadán akarnak a kor eszméire

eszmélni és azon elborulni.

A mi „beérkezett” íróink ezt a munkát nem vállalják. Baradlai — úgy érezzük, hogy tudatosan — csak ezt vállalta.

Kiáltani akart, nagyot és hangosat, mint ahogyan riportjaiban sem ad soha tendenciát, analízist és megoldást, csak tökéletes fotografiát.

Olyan éles a kép és olyan szívbemarázó sokszor, hogy ökölboszorul a kéz és együttérző fájdalomunkban vért serkessz a husbamélyesztett köröm.

Ez alkalommal kétszázoldalas riportot írt.

Nem hagyott el semmit. Nem tett hozzá semmit.

Becsületos volt.

Erdélyben először csinálta meg a becsületos lektürt. És lektűrnek jól megcsinálta.

(h. s.)

Milyen a sportélet Szovjetországra

Rekordőrület helyett militarizált tömegsport — A futballt nem nézik jó szemmel, de azért a szurkolók ott is összeverekednek

A szovjetországi sportviszonyokról keveset tud az európai olvasó, mert a Szovjet a sport terén is a minimálisra redukálta a külföldi államokkal való érintkezést.

Annyi megállapítható, hogy az új országot Oroszországban a sportot is a politika szolgálatába állította és már 1920-ban megkezdődött az az áramlat, amely militarizálni akarja a sportot. Katonai szellemet akarnak teremteni a sportolók körében és katonák akarnak nevelni a sportoló ifjúságot. A könnyű atlétikában például a szovjetifjúság nem súlyt dob, nem diszkoszot vet és gerelyt, hanem bombákat vagy gránátokat, tavot pedig nem könnyű ruhában, hanem nehéz katonai felszereléssel futnak. A többi sportágat, az autósportot, a lovassportot, a sít még könnyebb volt militarizálni és a katonai szellemről csak a futball, tenisz és még néhány sportág maradt mentes. Az országban új sportágakat is vezettek be, ezek közül említésre érdemes az úgynevezett rohamjáték, amikor komplikált akadályokon keresztül futnak, a sportolók. Ezek a játékok inkább hasonlítanak egy hadgyakorlathoz, mint európai sportokhoz.

A Szovjet fizikai kultúrára törekszik elsősorban, amikor a sporttal törődik. Ezért olyan sportágakat favorizál, amelyek harmonikusan fejlesztik a testet, igyekeznek kiküszöbölni a rekordhajhászt.

A futball Szovjetországra egyáltalán nem népszerű a hatóságok előtt, a közönség körében ennek a játéknak mégis sok híve akad. A hatóságok nem tudják elfojtani a sportolók versengési vágyát és ha hivatalosan nem is, valójában mégis egymásután születnek Szovjetországra is a rekordok. A fizikai kultúrát szervező bizottságok elsősorban politikai célokat tartanak szem előtt, propagandára törekcsenek és különösen a falvakban fejtenek ki élénk működést.

A külfölddel nem igen érintkezik Szovjetországra és nemzetközi mérkőzéseket csak abban az esetben engedélyeznek, ha az valami politikai célt szolgál. A török—oros közlekedés érdekében megengedtek néhány mérkőzést a Szovjet futballválogatott és a török válogatott között, más országokkal azonban nem igen mérte össze erejét még a szovjetfutball. Az osztrák, német, norvég, észt, litván, lett, finn és svéd munkásság sportegyesületei látogattak csak el eddig Szovjetországra.

Ami a sporttelepeket illeti, a nagy városokban a víznyók elsőrendűek. A falusi és a kisvárosi sportpályák azonban egészen kezdetlegesek. A legnagyobb sportstadion Moszkvában van, a Dinamo nevű sportegyesületé. Kitiünően rendezték be, teljesen modernül, a futballpályá például hatvanezer néző befogadásá-

ra alkalmas, de a többi sportpályával szemben sem volt mostoha az egyesület. Mindössze az a hibája, hogy a városon kívül fekszik. A moszkvai sportközönség igényeit azonban még ez a pálya sem elégíti ki és már megindult az építése egy új sportstadionnak. Európa egyik legnagyobb sporttelepének készül ez a stadion, amely százhuszezer néző befogadására lesz alkalmas.

A szovjet hatóságok minden igyekezete ellenére a legnagyobb közönsége ott is a futballnak van. A futballmérkőzéseket átlag harmincezer ember nézi végig, de a nagyobb meccseknek sokszor hatvanezer főnyi közönsége is van. A drukkerek ott is nagyon tüzesek, a meccsek alatt Szovjetországra is gyakran vannak incidensek a közönség körében. A drukkolás különösen akkor heves, ha idegen csapatról van szó. A hatóságok hiába küzdenek ez ellen a sovinizmus ellen, erősebb, mint valaha volt, nem segít semmi propaganda. A futball után a legnagyobb érdeklődést a könnyű atlétika és az uszónversenyek keltik, de nagy közönsége van a motorsportnak és a kéreknak is. Az utóbbi időben Szovjetországra is nagyon megkedvelték a teniszt, úgy, hogy vannak teniszmérkőzések, amelyeket ötezer ember néz végig. Érdeklődnek még a téli sportok iránt is, ezeknek azonban nézőközönsége nem igen van.

Kulcsár ur balszerencséje

Írta: CSERMŐI PÁL

Kulcsár ur a tisztviselő ama kiváltságos, az életől gyengéden simogatott kategóriájához tartozott, amelyet illedelmesen elkerül mindenféle válság, amelyet — s talán ez a legkülönösebb benne — minden különösebb kvalitás hiányával — a szeszélyes sors minden nyomorúságok közepette a tenyerén hordoz.

Kulcsár ur valahogy érezte mindezt, de — természetesen tartotta.

Egyrészt igazat kell adnunk neki, mert ha különösebb kvalitásokkal nem is rendelkezett, mégsem volt teljesen szimpla embernek nevezhető. Szemléletű, mélyen elgondolkodó természetű aglegény volt, filozófikus lelkülettel rendelkezett. Most is, hogy az irodából hazafelé tartván, a városi park gyereklármától hangos, árnyas útján ballagott, gondolatai valahol cyrenaici Aristipposzhoz, gondolatok Kisé bizarr ellentétben volt ezzel a kezében szétnyitva tartott újság, melynek cikkei korunk szörnyű beleségéről ordítottak. Népszövegségről, leszerelésről, kontingentálásokról, meg devizakorlátozásokról. Kulcsár ur szeméi előtt nyüzsgő hangyabolyt látottak össze a sorok, őt most valójában a „hedonizmus” foglalkoztatta, már jónéhány napja ezen rágódott. Egy kultúrelőadás — melyre unalmában vetődött be — hallotta ezt a dolgot és úgy érezte, hogy az ő egyénisége ahhoz a filozófiai irányzathoz tartozik, — mely szerint az élet végső célja az öröm — mily szépen is hangzik görögül: hēdonē! — és hogy szükségszerűen minden cselekedetünk ezt célozza, vagy legalább is ezt kellene, hogy célozza.

A koraoszi verőfényben levette kalapját és a park egyik üres padjára telepedett.

Tekintete végigszaladt a félkörben fu-

tó padsorokon. Az egyik hajlásban, vele majdnem szemben, feltűnően szép feketéjű nő könyvet olvasott. Néha feltekintett, ilyenkor szeméik összetalálkoztak. Kulcsár kutató szeméi, melyeket a tapasztalás tüze fűtött, most vígan cwickéltek az esztétikai gyönyör tengerében. A nő később megérezte, hogy állandóan nézik és nyugtalanul pillantott rá, mire ő ettől a csodálkozó és félénk tekintettől megzavarodva, lesütötte szemét.

Recehártján a homok között egy érdekes alakú kavics képe jelent meg. Mintha szabályos mértani test lett volna, melyet a nagy Tervező egy égi geometria-órán ejtett le a park homokjára. Tetraeder-alaku kő, egy a homokból kilátszó papírdarabon feküdt. Világoskék csücske egy levél borítékját sejtette. Botjával szórakozottan sepergetni kezdte róla a homokot, a tetraeder odébbrepült és a csillámpala, a szilícium, meg a kvarc tengeréből előbukkant — egy ezerlejes.

Kulcsár on hirtelen meleg futott át. Majd mintha szégyelte volna magát a destruktív műveletért, melyel a homok egyenletességét megbolygatta, botjával gyorsan visszakaparta a homokot a papírra. Azután szép lassan a tetraeder alakú kő után nyúlt s csak úgy mellékesen belemarkolt a homokba is.

Az ezres a kezében volt.

Agyberendezése most a filozófikus szemléletű mezejéről egyezzerre átkapcsolt a való életre. Szokása ellenére elfelejtette megállapítani, hogy ismét csak a gyönyör forrásához érkezett. Egyelőre csak durva kacagással ráterült valami nyers bódulat, hogy pénzt talált, hogy nem várt öröm éri s miközben a könyvet olvasó nőre egy érdektelen, már nem is látó pillantást vetett, lassan felkelt a

padról. Ökölboszoritott kezében az izadtságtól sárrá vált homok között fulladozott a bankjegy.

Hirtelen felujjongtak benne a gondolatok:

— Na, ez éppen jól jött! Tegnap gondoltam rá, hogy azt a szürke betétes cipőt megveszem, de akkor nem jutott volna pénzem ebben a hónapban az ingekre, meg a kalapra, ami pedig már szintén aktuális! Most aztán meglesz ez is, az is.

Észre sem vette, a divatüzlet előtt állt. A tulajdonos az ajtóból előre köszönt, ő zavartan megtorpant. Még mindig ökölboszoritott balkezére pillantott, melynek ujjai közül sáros homok csillant ki. A kereskedő mosolyogva megszólította:

— Csak nem esett el, Kulcsár ur? Látom, sáros a keze?

Kényszeredetten mosolygott, zsebébe nyúlt, zsebkendőjét kereste, majd törölni kezdte kezét:

— Á, dehogya! ... Ezek a haszontalan kölkök a parkban besározták a lépcsőkorlátot.

Gyorsan köszönt s tovább ment. Magában áldotta okosságát, hogy nem ment be vásárolni, mert hiszen, nézzük csak: A fekete hölgy valószínűleg látta, hogy én lehajoltam és rövidesen eltávoztam. Ha tehát a pénz elvesztője közben visszamenne, az a nő pontos személyleírást adhatna rólam. Vagy talán ismeri! Na, ez nem volna kellemes dolog!

Igyekezett megnyugtanni magát: És ha ott ültem? Ez még nem bizonyítja, hogy a pénzt én találtam meg! Az sem, hogy lehajoltam, hiszen be tudom bizonyítani.

Felvezetik Önt, ha „OLLA” helyett silány utáztatokat ajánlanak. Utasítsa vissza a ragaszkodjék az eredeti csomagolású „OLLA”-hoz.

„OLLA”
GUM..?

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megruintetik
a leghevesebb
fejfájást

hogy ezt a szép követ vettem fel onnan!
Kézébe vette a tetraedert és érdeklődő
arcra tüntetve vizsgálgatni kezdte az
utca. Hirtelen elejtette:

— Igen, de az ezres! Hátha valakinek
egyetlen pénzdarabja volt, valamelyik
szegény nyugdíjas egész vagyona és ta-
lán a bankjegy számát is feljegyezte.
Jól nézek ki, hiszen akkor ki sem adha-
tom!

Ez a gondolat makacsul befészkelte
magát agyába s iménti öröme fokról-fok-
ra lehangozottsággá változott.

Nincs más út, a pénzt a rendőrség-
re, vagy inkább a lap kiadóhivatalába
kell bevinni!

Savanyu arccal arra gondolt, hogy ez-
zel a „becsületes megtaláló” diszes jelző-
jét vindikálhatja magának. Sőt, a hely-
zet szokatlan voltát boncolgatva, bizo-
nyos „erkölcsi hedoné”-t helyezett kilá-
tásba magának a jó és becsületos gondo-
latért. Am ez a gondolat egyelőre távol
állt a megvalósítástól. Eszébe jutott, az
is megtörténhetik, hogy senki sem jelent-
kezik a pénzért. Akkor állami letétbe
kerül, ott hever majd hosszú éveken át és
senki sem látja hasznát.

— Örült volnék, — mondta magában
félhangosan — most, amidőn már elhatá-
roztam, hogy a két selyeminget, meg a
szürke antilop... áá... mi ez, ezer bo-
csánat, inspektor ur, elvoltam gondol-
kozva, kérem, bocsásson meg!

A rendőrfelügyelő, akibe a járdán be-
leütközött, morózan nézett rá:

— Miért nem vigyáz, kérem, úgy megy
mintha nem látna!

Kulesár dadogott valamit, majd eápad-
tan odébálint. Misztikus figyelmeztetés-
nek tünt előtte a rendőr megjelenése és
ez az incidens. Szemei előtt bankjegyek
szériái és számai ugráltak, állkapcsaiban
késérik szorítást érzett. Gyűlölni kezdte
a zsebében sunyin meghúzódó sáros kék
papírt. Szabadulni szeretett volna tőle.

Nagy elhatározással hirtelen megfor-
dult és a park felé indult. Most nem ért
rá boncolgatni tudatalatti erők vitték
vissza az oly hamar kellemetlenné vált
szerencse születési helyéhez. Elhagyott
padján egy kopott ruhás, vézna suhanc
ült s bicskájával betüket faragott egy
bot végébe. Odatelepedett melléje. A
padosor elhajlásában már nem látta az
iménti fekete nőt. Szomszédja futvörös-
ve faricskálta a bot puha kergét. Ő pedig
lassan, ravasz mozdulattal lejtette az
ezrest és botjával homokot húzott rá. Kis
ideig ült még, szájában savanyu izekkel
s lélekben messze Aristippóstól, unottan
nézve a fú szorokodását. Majd hirtel-
len felállt s továbbment.

Előbb lassan lépdelt, majd sietni kez-
dett, mintha minél előbb ki akart volna
jutni a kísértések zónájából. A park ka-
pujánál lihegő futásra lett figyelmes. —
A fú szaladt utána, kezében a bankjegyet
lobogtatva:

— Bácsi, kérem, el tetszett veszíteni...
Kelletlenül megfordult:

— Nahát ilyesmit...

A fú lelkendezve mesélni kezdte.

— A homokba esett, rögtön észrevet-
tem, ahogy el tetszett menni... Azért

szaladtam a bácsi után...

Kulesár ur először szabadkozni akart,
de abban a pillanatban a fekete hajú nő
ment el mellettük és kíváncsian meg-
nézte őket.

Bosszus mormogással zsebébe nyult.
Pénzt adott a fiúnak.

Nem habozott tovább, szinte futva in-
dult az újsághoz.

A pénzt letette az asztalra s megtö-
rülte izzadó homlokát:

— A parkban találtam, kérem, tessék
talán meghirdetni...

Másnap reggel a hírek között izgatot-

tan kereste az ő „ügyét.” De nem talál-
ta. E helyett a lap belső oldalán szemé-
berőhőgött egy nagybetűvel szedett cikk
címe:

„Kiadóhivatalunk pénztárát a kora
hajnali órákban kifosztották.”

Szivedobogva futott végig a sorokon s
a végén elakadó lélegzettel olvasta:

... elvittek egy perselyt a munkanél-
küliek részére gyűjtött nagyobb összeg-
gel, azonkívül egy borítékot, amelyben
egy, a parkban elvesztett ezerlejes bank-
jegy volt s amit a becsületos megtaláló
tegnap délután hozott be kiadóhivata-
lunkba.

Maurice Ravel hitvallása a holnap zenéjéről

Mozdonyról
Légcsavarról
Kenyérről
Eleiről

Zengjen az új muzsika!

„A mai élet csodái végtelen lehetőségeket jelentenek
a zeneszerzőnek is...”

Maurice Ravel, a modern francia zené-
nek egyik dicsőisége. Erdekes, különös,
eredeti. Egyszerű szűkszavú melódiáknak
sokszor monoton ismétlése az egzotikus
népek primitív zenéjére emlékeztet.
Hangszerelésének zörejes, morajos, sultó-
gó színei a mechanizált metropolisok ku-
sza zajgásában öltöttek testet. Robusztus,
ősi, megmarkoló primitíviség s a szuper-
civilizáció zenévé szüremelő kakofóniái

ölelkeznek muzsikájában, amelyet meg-
rázó, keményen pattogó, szilaj dinamiká-
ju ritmus ver béklyóba. Ebben a cikkben
a jövő zenéjéről fest megkapó fantáziát,
amely egyben a kifejezés mesterét is el-
árulja benne.

Párisi otthonában vagyunk. Megkérjük
a mestert, hogy a modern zenéről nyilat-
kozzék. Mosolyogva válaszol.

A mozdony inspiráljon, ne a csatazaj!

— Amióta csak muzsika van a világon
— kezdi Ravel — az embert mindig a ter-
mészet zaja ihlette. A tenger hullámá-
nak fodra, amint eljárszik a sziklákra, a
zugó lomb, madárdal, vadállatok orditá-
sa: mindezt felmulthatatlan szépségü
zenében örökölték meg. De ez csak a
múlt már; újabb zenei csodák teremtésé-
nél már nem indulhatunk ki a meglévő-
ből. Ha csak ismétlődő motívumokból
alakulna a muzsika, a emberiség hamar
ráunna. A Paradicsomból kiűldözött em-
ber szüntelenül új, megújuló eszménye-
ket keres és így a zene sem hanyagolhat-
ja el a mai élet munkautemét. Mondják,
hogy városainkban a közlekedés zaja fel-
dúlja a lakosság idegeit, gépeink csattog-
va dühörognek, de akárhogy is vélekedik
is valaki a ilyen zajelemek kellemes vagy
kellemetlen voltáról, nincs semmi oka ar-
ra, hogy ne mint a muzsika alapelemeit
használjuk fel az újszerű akusztikai ese-
ményeket. Kétségtelen, hogy korunk me-
chanizmusa valamikor egészen határozott
többséget jelent majd a jövő zenéjében.

— A történelem véres csatazajából nem
egy világhíres szimfónia témája került
már ki. De akad-e valaki, aki azt merné
állítani, hogy a gőziát-mozdony sietőgő-
gőzjárása nem magasabb zenei inspirá-
ciót jelent, mint a fegyverek csörtetése?
Csajkovszky „1812” és Suppés „Könnyű
lovasság” című felejthetetlen szépségű
motívumait nem a sétalovaglás egyöntetű
kocorásza inspirálta, hanem az ágyuk,
meg a fegyverek kaotikus larmájából szü-
lettek. Beethoven szimfóniát írt Napo-
leonról; egy modern komponista pedig
miért nem tehetné meg ugyanezt Ford,
vagy Citroen életével?

— Nem lesz ez a zene banális?

Napjaink újszerű felfogása — ínt ta-
gadólag a mester — nem az államférfiben

vagy a katonában, hanem a gazdasági
élet vezetőiben látja a haladás előharco-
sait. Ez a vélemény a muzsikában is fel-
tétlenül kifejezésre fog találni. De ez
nemcsak lehetőség, hanem kell is hogy
kifejezést nyerjen, mert különben a má-
nak zenéje nem lenne hűséges tükrre az
emberiség életének. A meredek hegyre fel
kuszó teherautó fura egyenetlenséggel
harsogó motorzaja nem mondható szép-
nek. De ha valaki zenébe ülteti át
ugyanazt, némiképpen másképpen fog
az egész hangzani. A fülemüle éneke is
más az erdőben, mint a partitúrából. A
zakatoló motor zaja is megdicsőül majd
a muzsikában, hiszen éppen az a művé-
szet, hogy az ilyen hangelemekből is me-
lódia árad. A zene természetesen nem
utánozhatja szolgálai módon a zajt, de erő-
sen bizom abban, hogy a dallam mesélni
fog még a dolgozó gépek életéről...

— Lépünk csak be egy gyárba, hány
ezer ember jut itt kenyérhez, otthonhoz,
megélhetéshez! Reggeltől estéig kivilági-
tott ablakok mögött gyakran egész éj-
szakokon keresztül zakatolnak feltartó-
zathatatlanul a hatalmas célcsoadók. Bi-
zonyos időben megszólal a duda, hogy
jelei beosszák az emberek életét. Az ud-
varon hatalmas tömegben hever a nvers-
anyag, hirdette a szorgalom és rátermet-
ség diadalát s mikor leszál az éjszaka,
sötétet hallgatnak az iparcikkek gulái.

A GYAR, A LÉGCSAVAR

—... Vége a munkának. Feltárlanak
a hatalmas gyárkapuk és ezer munkás-
nak családrajongó vágya hangos a leve-
gőben. Hazafelé tart az apa... félnapok
után most láthatja meg gyermekét ismét
az anyja... Ime, micsoda tömegtelen le-
hetősége a zenei témáknak egyetlen gyár
huszonnégyórás munkautemében.

Hasbajtó,
amely édesebb
gyógyszer, mint
a legkülünőbb
csemege.

Vezérképviselet: G. CENTONZE
BUCUREȘTI, Str. C. 1. net 3 sz.

— Nemcsak a regényírókra, meg törté-
nésekre tartozik — állapítja meg Ravel
— a mai élet csodáit megörökíteni, a ze-
neírónak is végtelen lehetőségeket jelent
ugyanaz a feladat. Nemcsak a természet,
meg a háború, hanem ezer más téma is
él a zenében. Magam is csodálkozom,
hogy a komponisták már eddig is nem
többet merítettek az ipari termelésből.
Honegger, Mossolov és Schönberg, meg
mások is nem egyszer a gépek csatazaja-
ból inspirálódtak. Az én Bolero-m is egy
gyárnak köszönheti megszületését. Most
dolgozom egy újabb munkán, amely hát-
terében egy villamosközpont csendje
hallgat...

— És micsoda változásokat enged meg
a repülőgép proppellerjének suhogó ber-
regése, amint hegyen-völgyön, folyókon,
tengereken keresztül hurcolja magát a
a vágyainak élő emberét. Milyen dráma
lehetősége egy óceánrepülőnek sorsa.
Vagy itt vannak a mai hatalmas óceán-
járók! Száz és száz ember rajtuk, akik
mind ki akarnak kötni, de előbb a vihar,
tenger veszedelmét kell legyőzniük. Vagy
egyetlen nap egy pályaudvaron. Nem
volna-e elegendő egy monumentális
szimfóniához?

— Nem az élet szük, hanem az ember
törpe — mondja nagyon halkán az új
francia zene álmódója. — Allítom, hogy
zeneileg is páratlanul megrázó a gép
fantasztikus következetességét kiagyaló
embernek drámája, amint ma ott áll a
fogaskerekek előtt és nem jut kenyér-
hez.

Milyen szomorú lett ez a nagy ember...
(B—y B.)

1100 OLDALAS SZÓTAR 100 LEJ

Putnoky-féle nagy román-magyar, és ma-
gyar-román szótár harmadik kiadása, amely
egy iskolai, mint magánhasználatra a leg-
jobbjan megfelel, kötetként most árcsökkenté-
sben, vagyis román-magyar rész, vagy ma-
gyar-román rész külön 50—50 lej (portó 10
lej), együtt pedig a két hatalmas kötet 100
lej. (Portó 25 lej.)

SÉRTŐ KÁLMÁN:

SZOLGALEGÉNY

(Falusi pillanat c. verskötetéből.)

Hajnál függőnye leng föl az égre,
Kora pacsirta énekére.
Ístálló ablakán a gazda
Zörget, szolgáját biztatgatja.

Ő visszamegy még a jó ágyba,
Asszony mellé s egy fél pipára —
Nagyasztal alá dobja pökni,
Pálkút inni, dolgotól szökni.

A szolga gatyán kötődik
S nehéz fejével tűnődik:
„Hogy is vót? — ü primást fogadott,
Neköm meg má' a kontrás jutott.

Eccerre attunk „szermenádot”,
Julis a firhangon kilátott,
Nyomb' azon helbe összekaptunk,
Mellport és hét-hét pofont attunk.

Tudom, hogy a pcfája ég is,
Akár csak tüzel a zenyém is,

Azután a korcsmába mentünk,
Ittunk és megint veregettünk.”

Ablakfáján, mint ölmos kísértet
Meggyújt rongybeles, zsíros mécsel.
A mécs parányi, pislá lúngja
Rávilágít egy pár igásra.

Az almon feküsznek szuszogva,
Ájtatoskodva, buslakodva,
Rőfös szarvukat lángyújtáskor
Koppintják jászol oldalához.

A szolga főlemeli öklét,
Asítva dörgöli szemgödörét,
Fejét egy dézsa vízbe mártja,
„Lány, szermenád, pofon, bor, kártya”.

Mikor a fejét megtörölte,
Hatnapja gyűrt ing elejibe,
Kefét, vakarót keres lassan,
S az ökrökbe rug unalmasan.

Régi tétel — mai kiadásban

Tanító ur így szól a gyermekekhez: „És jegyezzétek meg magatoknak, gyermekeim, a munka nemesít és aki dolgozik, meg is kapja megérdemelt jutalmát...”

Gazdag ügyvédné... Hazaérkezik Bécsből és ujjongva meséli a klubban barátnőinek: Képzéjétek, milyen szerencsém van, alkalmi vételt csináltam, egy palódi perzsa bundát 60.000 lejért kaptam meg. Testvéreket is megér nyolcvanarat.

Parasztasszony... Hajnali négykor kimegy az erdőre gombát szedni, begyűlogol a városba, helypénzt fizet és vár. Gazdag ügyvédné jó háziasszony, maga jár a piacra, gombát is akar venni. Nem adok két csomóért három lejt, mondja, (spórolni kell), adja kettőért. Parasztasszony adja.

Kifutólány... Legkorábban érkezik a gyűrbe, kiséper, szellőztet, 15—20 kilós csomagokat cipel a postára. Amikor nem küldik valahová, egy munkásnőnek segít. Délben nem megy haza, messze lakik. A betegséglázba megy: a gyomra fáj a rendszertelen evésből, délután csomagokat cipel, lőt-fut, segít a munkásnőnek. Este munkások elmennek, kifutólány nem megy el, söpör, takarít, leveleket a vasúti postára viszi. Kora 15 óra, heti fizetése 150 lej.

Igazgató ur... Tíz órakor jön be, le a felvételt az irodában, leveleket diktál, üzletemberekkel tárgyal, délnél 1 órakor elmegy, fél ötör bejön, cigarettázik, aláírja a postát, elmegy. Havi fizetése 18.000 lej.

Leépített bankhivatalnok... Divat-sapkákat horgol. Darabja 3 lej, ha ügyes, egy nap ötöt is megcsinál. Tessék kiszámítani!...

Zsurfiu... (Nem tudni, miből él...) Este elmegy ruletkezni. Zsebében 100 lej. Merészen játszik. Hajnalra 5200 leje van, előkelően hazamegy.

Jogász — a gazdag ügyvédnél... — Egész nap az irodában, vagy a bíróságon van. Este tanul, özeget anyja van, nem tandíjmentes. Havi fizetése 800 lej.

Fővárosi újságíró... Előkelő családjá révén politikai körökben otthonos. Elsőnek tud meg híreket. Havi fizetése 40.000 lej.

Kis cseléd... Főz, mos, takarít, gyerekekkel. „Nézzé, fiam, vasárnap nem adhatok kimenőt, mert én elmegegyek. Ki marad a gyerekekkel?” Éjszaka legjobb álmából felriasztják. Tegye tisztába a gyereket és ringassa, hogy ne bőgjön. Mire újra elaludna, már fel kell kelni, a fürdőszobába tüzet gyújtani. Havi fizetése 300 lej.

— Nézzé, uram, — szól a kijáró — mit szaladgáljon maga az után az ulla- (személyazonosság, adófelelbezés, katonai líoret stb.) után, napokig járhatja a hivatalokat. Több időt veszít, elintézem én magának. Adjon 500 lejt, de csak magának intézem ennyiért. Aztán felsétál az illető hivatalba és azt mondja: „Légy olyan kedves, komám, intézd el nekem, itt egy cigarettát.” A másik intéző, kijáró az iratot magánál tartja másnapig, ne tűnjön föl, hogy ilyen hamar kész van. Másnap felveszi az 500 lejt.

Húztulajdonos takarékos felesége... Elhatározza, hogy télikabátot csináltat. Meg is veszi az anyagot, közbe eszébe jut, hogy bemehet modelleket nézni egy konfekciós üzletbe. Télikabátot kér. Segéd hoz egyet, kettőt, ötöt... tizenkettőt. Próbál, izzad, liheg, ajánlgat, dicsér. A nő lehetetlen árat kér. Esze ágában sincs venni, végre másfél óra múlva kijelenti, hogy egyik sem tetszik. Segéd kétségbeesve hoz még ötöt. A nő elmegy. Főnök dühötől tájékozva ordít a segédre: „Maga szerencsétlen, ha még egyszer elenged egy pöttyöt vásárlás nélkül, else-

jén röpill! Ilyen barmot?!” Segéd havi fizetése 1500 lej.

A kis Lulu... Negédesen fordul jó-módu barátjához. „Tudod, Cuki, hogy a Lulu mindig szerény kis nő volt, de a Te barátnődnek mégsem szabad ilyen kópár, rideg lakásban lakni. Tegnap lútam egy gyönyörű perzsaszőnyeget, igazán olcsó és pompás darab, csak 16.000 lejt kérnek érte.” — Meglesz, angyal — válaszol a „Cuki” — tudja, hogy én jó fiu vagyok. No, adjon egy csókot.

★

Tanító... A gyermekekhez: „És jegyezzétek meg magatoknak gyermekeim, a munka nemesít és aki dolgozik, az meg is kapja megérdemelt jutalmát, aki igazán akar dolgozni, az ma is talál munkát, aki pedig lusta, vagy könnyen szeretne élni, annak fölkapik az álla...” Tanító ur ruhája rojtos és foszlott, az arca fakó és némán is jobb koszt után sir. A cipője? Mikor talpalták vajjon utoljára? Elseje rég volt és milyen messze van! Egyiktől a másikig hónapok peregetnek le a kalendáriumban.

Ez az a régi tétel, amit napról-napra felrug az élet...

Erdélyi Agnes

ISMÉT KEVESEBB EGY TITOKKAL:

A hold szabja meg a vándormadarak indulását

Egy osztrák tudós szenzációsan érdekes elmélete

A hivatalos naptár szerint még nyár végén vagyunk, de vándorló madaraink már utrakeltek dél felé. Tavasszal hozánk jönnek ezek a madarak, ősszel távoznak — ezt mindannyian tudjuk. Azt azonban, hogy mikor költöznek pontosan, eddig senki sem tudta. A madártan művelői és a meteorológusok sem. Nemcsak a laikusok, hanem tudósok is évről-évre felvetették a kérdést, tulajdonképpen miben rejlik a madárvonulási litka. Titok volt ez elsősorban azért, mert a tömeges költözködés a megfigyelések szerint csak ritkán esik az évek ugyanarra az időpontjára. Különböző tudományágak képviselői keresték a nagy eltérések okát, de kutatásaik eredménye csupán feltevéseken alapult és így magukat a tudósokat elgátlította ki legkevésbé.

Jelen meteorológusok az időjárás viszonyok különbözőségével próbálták magyarázni az egyes madárfajták érkezési és indulási idejének változását. Szorgalmas feljegyzések útján figyelembe vették a légnyomás eloszlását a hőmérsékleti viszonyokat, a levegő nedvességtartalmát és a szél irányát, szóval, mind azt, ami befolyással van az időjárásra, de nem jutottak elfogadható eredményre. Nem volt nagyobb szerencséjük az ornitológusoknak sem. Gyűrűzések útján pontosan megállapították a különböző madarak utvonatát, de az időpont megközelítése tekintetében ők sem jutottak előbbre.

Most azután a bécsi tudományos aka-

démia ülésjelentéseinek legutóbbi kötetében egy értekezést találunk Dörr József Norbert kormánytanácsostól, az osztrák központi meteorológiai intézet főtitkárától, amely egészen új kiinduláshoz vizsgálja a madárvonulások változó időpontjait. Ezelőtt még két évvel, az 1931. évi osztrák meteorológiai kongresszuson Dörr is időjárás okokkal próbálta magyarázni a madárvonulást. Amikor azonban a kiváltott vita hiányosságokra tette figyelmessé, az a szerencsés gondolata támadt, hogy

a költözködési idő változását csillagászati megfigyelésekkel vesse össze.

Valóban sikerült is neki a tudományban először bizonyosságot szereznie amellelt, hogy azoknak a madárfajtáknak költözködési ideje, amelyek éjszaka repülnek, így többek között a pacirták, a füstifecske, a seregély és a kakuk, a legszorosabban összefügg a holdfényvel. A Magyarországról, Ausztriából, Svájcól, Franciaországból, Németországból, Svédországból és Észtországból összegyűjtött adatok, amelyek többnyire több évtized megfigyeléseit tartalmazták, meggyőzően és cáfolhatatlanul mutatják, hogy

a vándorló madarak érkezési és indulási ideje a hold fényfázisaival van kapcsolatban.

A főköltözési idők szinte kivétel nélkül olyan időszakokra esnek, amelyben a holdfény a legkedvezőbb a madárvonulásra, tehát az első negyedről teliholdon keresztül utolsó negyedig húzódó idő-

szakra. Alta ánoosságban egy-egy ország, vagy hely madárvonulásainak gyakorisága az újhold után növekvő holdfényvel párhuzamosan emelkedik. Még szembe-tűnőbb a madárvonulás és a holdfény kapcsolata abból, hogy a legkülönbözőbb madárfajták érkezési ideje feltűnően igazodik a telihold beállási idejéhez, amely évről-évre ugyanabban a hónapban tíz-tizenkét nappal korábban esik. Dörr az adatok tömegéből vezeti le azt a tételt, hogy minél korábban áll be az illető esztendőben a telihold, annál korábban érkeznek meg a madarak. Későbbi teliholdnak későbbi madárérkezés felel meg. Ennek a tételnek biztonsági koefficiense abban rejlik, hogy a költözködési dátumok nagyobb gyakorisága igen korai teliholdnál a teljes fényt megelőző időszakokra esik.

A költözködő madarak vonulási időpontja érdekesen tükrözi vissza a holdpálya sajátosságait is. A holdpálya eltérései magyarázzák ugyanis a madárvonulások idejének jelentős eltéréseit. A holdfázisok tizenkilenc évenként esnek a hónapnak ugyanarra a napjára, de más három évenként igen közel esnek egymáshoz a napok s még ennél is közelebb jutnak nyolc évenként. Dörr a holdpályának ezeket a legfontosabb periódusait — a tizenkilenc évit, a hat évit és a három évit — a rendelkezésre álló adatok alapján vonatkozásba hozta az illető évtavasán és őszén megfigyelt madárvonulásokkal s kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy a madárvonulás a holdfázisok ilyen periódikus eltolódásait is szorosan követi. Magyarázata ennek nyilván az, hogy az éjszakának világossági viszonyai óriási jelentőséggel bírnak végrehajtására.

A hold a madarak tavaszi és őszi költözködésének fényforrása és világítótornya.

Dörr akadémiai dolgozata hatalmas és fáradhatatlan tudományos munkának a gyümölcse. Az ornitológusok még bizonyos tartózkodást tanúsítanak, de a csillagászok és a meteorológusok már nem kételkednek Dörr matematikai bizonyításainak helyességében. Dörr dolgozatának megjelenése óta újabb érdekes anyaggyűjteményeket kapott, amelyek az oroszországi seregélyvonulásokra és svédországi gólyavonulásokra vonatkoznak. Ezek az újabb adatok is megerősítik a madárvonulás és a holdfény kapcsolatát. Annyi sok feltevés után elmondható tehát, hogy az emberi szellem megint ellesett egy mély titkot a természetből: megoldotta a madárvonulás rejtélyét.

A KÖNYVPIAC SZENZÁCIÓJA

GEORG FINK:

Éhes vagyok

c regénye. — Felejtethetetlen és könnyítakasztó ez a könyv, írta a német kritika, „melybe mindenkinél figyelmesen kellene bemélyednie”. A német kiadás 500 000 példányban fogyott el. — Propaganda olcsó kiadásban jelent meg Ára 87, kötet 117 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Kozmetika

Rovatvezető:
Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A kvarclény szerepe a kozmetikában

A kvarc, mint ásvány, már az ősember
egyik legfontosabb szerszáma volt,
de a modern időkben a kvarcnak ugyan-
olyan fontos, sőt talán még fontosabb sze-
rep jutott a gyógyászatban.

Amióta ugyanis felfedezték az ibo-
lyántúli (ultraviolett) sugarak áldásos
hatását, a kutatók igyekezete odairá-
nyult, hogy olyan lámpát szerkesszenek,
ami ezeknek a sugaraknak hatását ma-
radéktalanul érvényesíti.

A rendes üvegből készült lámpák
ugyanis erre a célra nem voltak alkalma-
sak, mert noha a higanygőzlámpák fé-
nye nagy mennyiségben tartalmaz ibo-
lyántúli sugarakat, ezeket a közönséges
üveg nem engedi keresztül s így gyógyá-
szati céloknak ezek a lámpák nem felel-
tek meg.

Mintegy pedig a már azelőtt is opti-
kai célokra használt viztisza kvarc, az
ugynevezett hegyi kristály az ultravio-
lett sugarakat átengedi, ezt alkalmaz-
ták a higanygőzlámpák üveg helyett a
gyógyászati lámpák terápiai célokra is alkal-
masakká váltak.

A kvarclámpát a gyógyászatban igen
sok esetben alkalmazzák. Így például
angolkóros gyermekeknek történt besu-
gárzások, ha kellő időben alkalmazzák.
Százszázalékos eredményt adhatnak.
Vérszegény, étvágytalan gyermekeknek,
valamint minden olyan esetben, ahol a
magaslati napfény, vagy az ultraviolett
sugarak hiánya forog fenn, a kvarclámpa
alkalmazása elkerülhetetlen. Egyes
nyugati országokban gyermekotthonok-
ban és üdülőhelyeken közönséges ablak-
üveg helyett kvarcüveget alkalmaznak,
amely a nap ibolyántúli sugarait átenged-
di. Viszont egyes nyugati országok gyer-
mekkórházaiban külön kvarcstermek van-
nak, melyeknek mennyezetéről több
kvarclámpa fénye hull alá a gyerme-
keket naponta rendszeres kvarcfürdők-
nek vetik alá.

A kvarclámpa kozmetikai szerepe igen
változatos. De bár áldásos hatása kétsé-
gtelen, a kvarcfény alkalmazásánál igen
óvatosan kell eljárni, mert helytelen
adagolás és nem megfelelő alkalmazás
életvesztő égési sebeket és helyrehozha-
tatlan hegeket okozhat. Eppen ezért ki-
tünősképpen kell óvakodni a kontá-
rok ugynevezett „kozmetikai” kezelé-
sétől, mert ilyen kezeléseknél jóval
nagyobb a minket fenyegető veszély,
mint az az előny, ami egy ilyen eljárás-
ból esetleg származik.

A kvarclámpa igen nagy szolgáltatást
tehet a bőrön előforduló különböző rend-
ellenességek eltüntetésében, ezenkívül a
haj ápolásánál játszik nagy szerepet, a
kezdőleges fagyás kezelésénél is igen jó
hasznát vesszük, ezenkívül pedig a
hámlókuráknál van a kvarclámpának
igen nagy, szinte egyedülállóan jó és ár-
talmatlan alkalmazhatósága, mivel
mindazokat a kémiai hatású szereket fel-
tűltatja, amelyeket eddig erre a célra
használtak.

Mindeme eljárásokat azonban csak ak-
kor kísérheti siker, ha olyan szakorvos
végzi, aki a kvarclámpa kozmetikai al-
kalmazásának legapróbb részleteivel is
tisztaban van, mert a kontárkézzel vég-
zett kvarckura egyrészt eredménytelen,
másrészt pedig olyan veszélyekkel jár,
amelyeknek nem ajánlatos testiünk egész-
ségét kitenni.

KOZMETIKAI ÜZENETEK:

„Elkeseredett asszony.” Cikkekben
mindig hangsúlyoztam, hogy a kontár-
munkának nagyon rossz következményei
lehetnek. Igen könnyen megtörténhetik,
hogy egész életén keresztül viselni fogja
ennek a helytelen kezelésnek nyomait
Festőleges fertőzés elkerülése végett for-
duljon azonnal orvoshoz.

„Ősz.” Címre levél ment.
N. L. né, Nehoiu. A küldemény még
fávirafa megérkezte előtt elment.

Arany, ezüst, prém

~ Szemle az őszi divat újdonságai felett ~

Az új estélyi modellek jórésze arany-
től, ezüsttől csillogó. Ötpengős nagyságu
behimzett arany-ezüst karikák az egyszí-
nű anyagban, arany és ezüst himzett mo-
tívumok jelennek meg a toalettteken,
arany és ezüst szandálók, arany és ezüst
lamé szalagsokrok, arany és ezüst reti-
külök. — úgy látszik, mindazon arany és
ezüst, ami hiányzik a pénztárcánkból és
üres széfjeinkből, ruházatunkat ékesítik
majd az idei estélyeken. Ha nincs ara-
nyunk, ezüstünk, járjunk legalább
aranyban, ezüstben. Ezzel a jelszóval in-
dult meg Párisból az estélyi divat.

Sok szőrme. S ez nem is annyira a ka-
bátokra vonatkozik. Inkább a ruhákra,
amelyek gyakorta szőrmevel díszítettek.
A nyak körül kraváti alakjában, a ka-
zakok szélein. De főleg az ujjakon. A
kar közepén, vagy közvetlenül a könyök
vagy csukló fölött. Egy, esetleg több
sorban. Néha a vállra kerül a prém, an-
nak szélesítését célozva. Levehető szőr-
menyakkendők és legombolható szőrme-
nyak téteket változtatossá az egyszerű
szövetruhát. Természetesen nem értékes
szőrmeokről van itt szó, tisztán az össze-
állítás dekoratív hatásáról.

Igen célszerűek és elegánsak a két da-

rabból álló komplexhoz viselt szőrme-
mellények. Teljesen különállók. le-
párdból, breitschwancból, nyírott bá-
rányból, hermelinből készülnek. Ugyan-
olyan sapka, retikül, vagy kabátöv visel-
hető hozzá, de az is elég, ha a kesztyűk
szélét díszíti egy, a mellénykének meg-
felelő prémsáv.

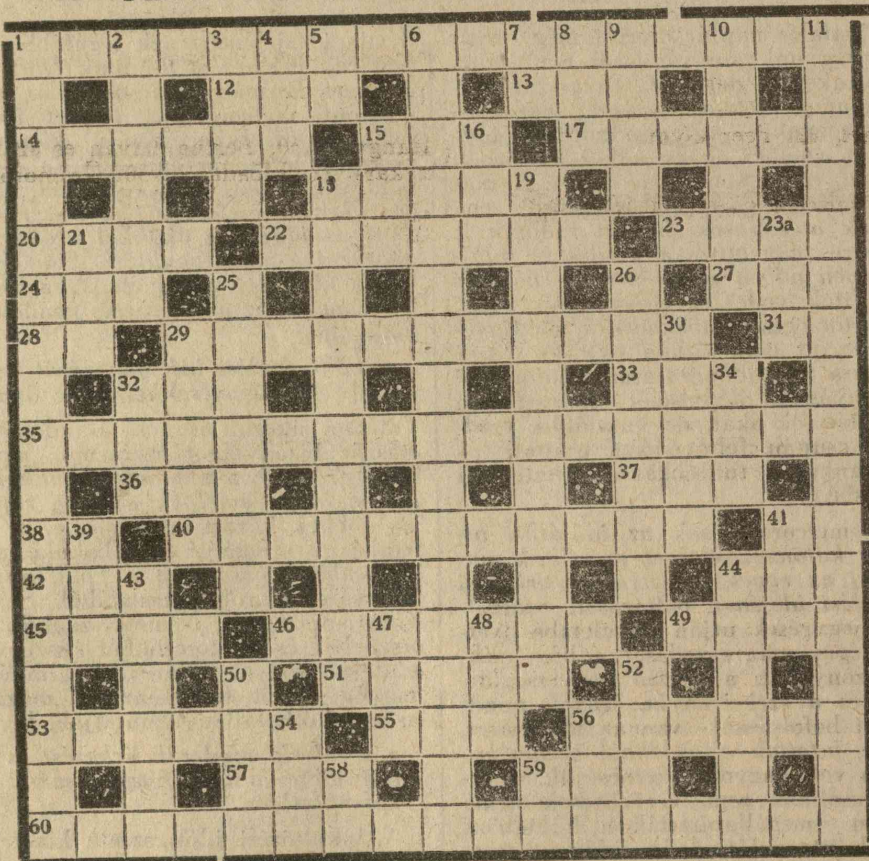
Valósággal gyermekdeden hatnak a sok
pompa és cicoma közepette ruháink ki-
vágásai. A számos esztendőknél keresztül
közkedveltségnek örvendett ékalaku ki-
vágás puritánul kikerekedett, még pedig
szigorúan a nyak körül. Egészen intéze-
tiesen, kislányosan. Apró szegőkkel,
aszurral, finom himzéssel, csipkegallér-
kával díszítve. Örömmel üdvözljük eze-
ket a szerény kivágásokat, mert módfo-
lított fiatalossá teszik a hölgyeket!

Mindjobban hódít a kazak és tunika.
Rövid és háromnegyedes kazakok, plisz-
szébe rakott, vagy lapos szőrmevel sze-
gélyezett tunikák szakitják meg a szok-
nyák hosszú évekig sima és egyöntetű
vonalát. A kazak és tunika változatát a
ruha hosszán is. Alig észrevehetően, de
mégis valamivel hosszabbak a kazakos
és tunikás ruhák, mint az enklükiek.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Páll V. Géza (Kézdizsentkereszt) munkája.

Vízszintes sorok: 1. Petőfi-vers kezdő-
sora, 12. Irszagi pálinka, 13. R-rel ma-
dár, 14. Sziget az Égei-tengeren, 15.
Agfá-ban van, 17. Öreg cigányról kér-
dezzük a nótában, 18. Fü másként, név-
elővel, 20. Latin jel, 22. Völgy a svájci
Alpokban, 23. Az angol nemzeti dal kez-
dőszoja, 24. Rövidszövegű köteleztvény,
27. Igen ellentéte, 28. Földmives ige, 29.
Elhunyt magyar dalszerző műve, 31.
azonos mássalhangzók, 32. „Klasszikus”
harag, 33. Vöröses-szöke, 35. Két szó: 1.
Világhírű szépségű völgy Kaliforniában,
2. A villamosenergia mértékegysége, 36.
O-val istálló, 37. Késés-ben van, 38. Igen
idegen nyelven, 40. Magyar költő, 41.
Azonos mássalhangzók, 42. Német város
(ék. fölösleges), 44. Kártyázás közben
használt kifejezés, 45. Férfi becenév
(z=c), 46. Háromszéki község (ék. fölös-
leges), 49. Vissza: ár-ral a végén, férfi-
név, 51. T-vel, kimérés, 53. Őszi gyü-
mölcs, 55. Francia író, 56. Falusi ele-
del, 57. A reformáció-kor legharcosabb
kath. teológusa, 59. Nem egész, 60. Er-
délyi főiskola.

Függőleges sorok: 1. Érdekes természe-
ti tünete a Hortobágy, 2. Ujon-
született, 3. Görög verseny, 4. ... kos
(sport), 5. ... kák (Mexikóban éltek), 6.
Ezek vonultak fel az „ezer székei
leány napján”, 7. Könyvez, 8. „G” név-
elővel (fonetikus), 9. Magyar genre-

festő, 10. Norvég író, 11. Egész uton ha-
zafelé azon gondolkodtam, miként fogom
szólitani, 15. Vén, 16. Takar, 18. Két ide-
gen keresztnev, 19. Két szó: 1. Bikavadi-
tó szín, 2. Ruha, 21. Tisztít, 23a. Talál,
25. A tengeren szokott lenni, 26. Brassó
és Kolozsvár, 29. ... encia, 30. A
mai nő nem akar ilyen lenni, 32. Régi
magyar szó, 34. A hét vezér egyike, 39.

Ha butorait tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap
2. OTTHONA IZLÉSES lesz
3. Kézpénzért nagyon olcsón és
hitelben is nagyon kedvező felté-
telek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR
MAROSVÁSÁRHELY * BUKAREST * BRASSÓ

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROLE HAHN

higiénikus lociót használja, mely biztos hatás
hejhullás, korpa és fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját, anélkül
hogy zsírosítaná. Megőrzíti a frizurát és megőrzi
annak természetes báját.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Utasson vissza minden utazót és kérjen csak
eredeti csomagolási üvegeket.

Romániai vezérképvislet:

A. G. F. R.

BUCUREȘTI, Str. Vasile Lascăr 33.

Mutatószócika, 41. Rövidesen itt lesz,
43. Összel van, 44. Hires székely író
családneve, 47. Göröngy, 48. Szaggat, 50.
Fém, 52. Csapadék, 54. K. C. E., 56.
Vissza: élet, 58. Nagy fájdalom mással-
hangzói, 59. Tele van a város akácfavi-
rággal... c. dal szerzőjének monogramma-
ja.

Megfejtésül elegendő a vízszintes 1.
35, 60 és a függőleges 1, 6 és 11 sorok be-
küldése.

A Vasárnapi Lapok 1933 szeptember
24-én megjelent számában közölt ke-
resztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Hová, hová, édes férjem!
Megyek a csatába, 45. Frankfurt, 49.
Asztal alá.

Függőleges: 1. Harminc nemes Budára
tart, 19. Kurtafarku, 50. Arányosít.

Helyes megfejtést küldtek be:

Mitterhuber Baba, Vajdahunyad. Kur-
ta Lajos, Brassó. Neumann Ottó, Brassó.
Kardos Jenő, Szatmár. Grünstein Lilike,
Nagynyulás. Iszlai Eszti, Nagynyulás.
Vincze Jánosné, Gyergyószentmiklós.
Matta Bálint, Gyergyószentmiklós. Ifj.
Spitzky Mihály, Temesvár. Schiffmann
Edit, Nagykároly. Lengyel Piroška, Med-
gyes. Szántó Piroška, Gyergyóujfalva.
Sándor Ica, Barót. Zevitzky Hajnalka,
Vajdahunyad. Kozma György, Esztelnek.
Filimon Péter, Ploesti. Újvárossy Grete,
Brassó. Grünstein Béla, Csikmadaras.
Breier Pálné, Zernest. Ugron Árpád, Ko-
vászna. Pádár Zoltán, Apáca. Szakács
Gerő, Tusnád. Goldner Amália, Fogaras.
Ambrus Vilmos, Brassó.

A három jutalomkönyvet sorsolás ni-
ján a következők nyertek:

1. Goldner Amália, Fogaras.
2. Jevitzky Hajnalka, Vajdahunyad.
3. Kardos Jenő, Szatmár.

SZEGÉNY LEANY PÉNZT KERES

A Nobel-díjas Sinclair Lewis legújabb
könyve, Una Golden gépirókissasszonyról, de
egyben a mai életéről, a csábító New Yorkról,
a maga színes, csillogó életével, ezernyi tehe-
tőségével. Szeretettel van teli ez a könyv
mélyseges emberismerettel. Nem tulozza sem
a jót, sem a rosszat. Érdekes, művészi
igaz. Mindenkinek el kell olvasnia. 288 oldal.
la regény Szimjai fordításában a „Jó Köny-
vek” sorozatának első kötete, fűtve 27
köte 57 lej.

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-jára

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Vasárnap:

Bécs, 10: Bruckner F.-Moll mise.
Prága, 12.10: Beethoven hangv.
Lipese, 12.30: Bach-kantate.
Bécs, 13: Zenekari hangv.
Palermo, 21.30: Szimfonikus hangv.
Brüsszel, 23.10: Zenekari hangv.

Hétfő:

Bécs, 19.50: Schubert-mise.
Budapest, 20.40: Szimfonikus hangv.
Toulouse, 22.15: Operarészletek.

Kedd:

Prága, 20.55: Nemzeti hangv.
Varsó, 21: Operarészletek.
Bukarest, 21.10: Szimfonikus hangv.
Bécs, 22: Részletek Wagner operákból.
Toulouse, 23: Bizet-hangv.

Szerda:

Bukarest, 21: Szonáták.

Bécs, 21.05: Szimfonikus hangv.
Hamburg, 21.10: Német kompozíciók művei.

Strassburg, 23.30: Szimfonikus hangv.

Csütörtök:

Stuttgart, 21.10: Weber-hangv.
Darenty, 21.30: Zenekari hangv.

Péntek:

Prága, 21: Ünnepi hangv.
Varsó, 21.15: Szimfonikus hangv.
Hamburg, 22: Hangv.
Toulouse, 23.45: Szimfonikus hangv.

Szombat:

Prága, 20.45: Szimfonikus hangv.
München, 21: Urbano-hangv.
Zürich, 22: Énekari hangv.
Varsó, 23.15: Szimfonikus hangv.
Toulouse, 23.45: Szimfonikus hangv.

OPERÁK ÉS OPERETTEK

Vasárnap:

Bécs, 20: Arabella.
Pozsony, 20.50: La Vallière.
Bozen, 21: Pillangó kisasszony.
Belgrád, 21.40: A szevillai borbély.
Róma, 22: Pinotta.
Róma, 22: Paraszttücsök.

Hétfő:

Varsó, 21: Traviata.
Darenty, 22: Blue Doar.

Kedd:

Milano, 21.30: Hóvirág.
Palermo, 21.30: Alkalom szüli a tolvajt.
Palermo, 22.30: Emíral.

Szerda:

Varsó, 17.55: Don Quichotte.

Laibach, 21: Opera.
Milano, 22: A lombardiai asszony.
Milano, 23: Gianni Chicci.

Csütörtök:

Prága, 20.50: Kisérlet a kastélyban.
Bukarest, 20.40: Pillangó kisasszony.
Darenty, 22: Cirkuszhercegnő.
München, 22: A szép Galathea.

Péntek:

Budapest, 20.30: Opera.
London Reg., 23.15: Cirkuszhercegnő.

Szombat:

Róma, 21.45: Pinotta.
Róma, 21.45: Paraszttücsök.
Brüsszel, 22: Peer Gynt.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, október 22.

BUKAREST. 10: Istentisztelet. 11: Valóságos előadás, templomi zene. 12: Könnyű és vegyes zene. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Hangv. 20.40: Előadás. 21: Operaáriák. Ének: Aida. Helta asszony. 21.20: Rádiózenekari hg. 22: Előadás. Román dalok. BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 12: Zenekari hangv. 15: Gramofonzene. 17.50: Hírek. 18: Az első gyalogezred hangv. 19.15: Liszt előadás. 19.45: Magyar népdalok. 21.15: Zilahy Lajos két egyfelvonásosa. 22: Hírek, zongora-hangv. 22: Zagon István: Vidám csevegés. 0.50: Horváth Réz: Zongorahangv. 11.50: Dalok órája. 13: Zenekari hangv. 16.30: Fúvószenekari hangv. 18.30: Kamarazene. 19.30: Fialok órája. 20: Zenekari hangv. 21.30: A csikái hercegnő, operett. 23.55: Esti hangv. Gramofon.

Hétfő, október 23.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: A rádiózenekar hangv. 19.15: Olga Pagarasano énekel. 19.30: Hangv. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Szimfonikus zenekari hangv. 20.40: Előadás. 21: Csevegés. 21.10: Zongorahangv. 21.30: Előadás. 21.45: Valentin Crețoiu énekel. 23: Román zene. 10.45: Hírek, felolvasás, gramofon. 15: Déli harangszó. 13.05: Rádiózenekari hangv. 14.30: Az állástalan zenészek hg. 17: Asszonyok órája. 18: Losonczy zenekar hangv. 18.40: Előadás. 20: Novella. 20.40: A filharmonikus társaság jubileumi hangv. 23: Hírek, majd Bodrics Béla és cigányzenekara. 0.50: A Mándits dősz. hangv. BÉCS. 12.30: Népies zene gramofonon. 15: Hangv. 16.55: Részletek hírként játszott operákból. 19.50: Schubert Es-dur mise. 21.45: „Ez a szerelem” rádió egyveleg. 23.50: Nagy hangv.

Kedd, október 24.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Vegyes zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Dal hangv., gramofon. 20.40: Előadás. 21: Jean Athanasiu dalestje. 21.20: Szimfonikus hangv. 22: Előadás. 22.15: A hangv. folytatása. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, előadás, gramofon. 13.05: A Berend szalonzenekar hangv. 14.30: Katonazene. 17: Felolvasás. 18:

Pertis Pali és cigányzenekara. 19.15: Francia nyelvlecke. 19.45: Gramofon. 20.25: Dal hangv. 21: Előadás közvetítése a Kamara Színházból. 22.25: Hírek, majd a Mellek vonósnevegyes hangv. 23.40: Hírek. 23.55: A hangv. folytatása, majd cigányzene. BÉCS. 12.30: Hangv. 14.10: Híres művészek hangemezei. 17: Hangosfilm-slagerek gramofonon. 19.50: Könnyű zene. 20.10: Hangv.

Szerda, október 25.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: A stúdió zenekarának hangv. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Kamarazene hangv. 20.40: Előadás. 21: Szonáta ciklus. 21.30: Előadás. 21.45: Richard Tauber hanglemezei. 22.15: G. Cocea csello hangv. 23: Román zene. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 13.05: Hangv. 14.30: Gramofon. 17: Előadás. 18.30: A székesfővárosi zenekar hangv. 19.35: Olasz nyelvlecke. 19.55: Előadás. 20.30: Puccini Tosca c. operája, majd Magyar Imre és cigányzenekara. 24: Francia nyelvű előadás a magyar népies zenéről. BÉCS. 12.30: Híres művészek hanglemezei. 13: Hangv. 18.15: Modern osztrák zeneszerzők művei. 20.05: Könnyű zene. 21.05: Szimfonikus hangv. 23: Bármuzsika.

Csütörtök, október 26.

BUKAREST. 13: Gramofon. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Előadás. 20.40: Puccini Pillangó kisasszony c. operája. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, előadás, gramofon. 13.05: Rigó János és cigányzenekara. 14.30: A rendőrszenekar hangv. 17: Előadás házi-asszonyoknak. 18.30: Előadás, majd hg. 19.30: Előadás munkásoknak. 20.20: A Róth szalonkvartett hangv. 21.40: Miskóci előadása. 23: Hírek, majd Kiss Lajos cigányzenekara. 24.15: Táncmuzsika. BÉCS. 12.30: Hangv. 14.10: Híres művészek hanglemezei. 17: Hangv. 18.25: Zenekari hangv. gramofonon. 20.05: Katonazene. 23: Hangv.

Péntek, október 27.

BUKAREST. 13: Gramofon. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Alice Nicolescu dalhangv. 21.20: A stúdió zenekarának a hangv. 22: Előadás. 22.15: A hangv. folyt.

BIZONYOS ÜNNEPEK mint lakodalom, névnap stb. ezek mind nagyon szépek. Egy

ilyen ünnepnek megelőző napján történt, hogy rossz hangulatban voltam és semmiben nem leltem örömet. A nap megvirradt de levertségemet fokozta egy tartós vizeleti inger. Minden kedvem oda volt. A sok ivás bizonyára még hozzájárult, mert másnap oldaltájdalmakat éreztem és vizeletem zavaros volt. Azt tanácsolták nekem, hogy vegyek

HELMITOL-tablettát

Már egy pár tablettát beszédese után éreztem ennek gyógyító hatását és pár nap alatt egészségem helyre állt. A HELMITOL tabletták hatása csodás volt és gondoltam bár most tartanak meg az elrontott ünnepeket.

BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, felolvasás, gramofon. 13.05: Hangv. 14.30: Bertha István és szalonzenekara. 17: Előadás. 18.30: Gramofon. 19: Külpolitikai szemle. 19.55: „A kelet Vencélje” Baktay Ervin előadása. 20.30: Wagner, Tannhäuser c. operája, majd a Gutenberg dzsez. hangv. BÉCS. 12.30: Hangv. 17: Gramofon. 18.20: Dalok és áriák. 22.45: Zongora-hangv. 23.45: Táncmuzsika.

Szombat, október 28.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Rádió-

hangv. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Könnyű zene, gramofon. 20.40: Előadás. 21: Zongoranégyes. 21.45: Modern zongorahangv. 22.15: Gábor Popescu „éneklő fűrészen” játszik. 23: Román zene. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek, előadás, gramofon. 13.05: A Haria vokálkvartett hangv. 14.30: Zenekari hg. 17: Gyermekmese óra. 18: Cigányzene. 19.15: „Mit üzen a rádió?” 19.45: Helyszíni közv. 21.15: Operettmuzsika. 21.45: Hírek. 22: Tarka-est. 24: Gramofon. — BÉCS. 12.30: Alpési dalok gramofonon. 16.40: Énekari hangv. 17.45: Gramofon. 21.20: Vigjáték. 23.50: Táncmuzsika.

AZ ÉNEKLŐ FÉNYSUGÁR

Kétségtelen, hogy a rádió mellett a beszélőgép a legnépszerűbb szórakoztató eszköz és alig van család, ahol a vacsora utáni hangulatot nem a legfrissebb tánclemez pergetésével ne fűszereznék. Mindenki emlékeztetik a rádió-korszak első éveire, mikor a rádió és beszélőgép kutyamacsbarátságban voltak egymással és a rádió hívei már a beszélőgépgyárak bukásáról beszéltek. Azóta a két nagy ellenfél szövetségre lépett egymással, annyira, hogy korszerű beszélőgép már nem is használható másképpen, csak — rádióval együtt. A modern gramofon ugyanis villamos szerkezetű, a villamos beszélőgép pedig egymagában néma. A közönséges „akusztikai” beszélőgépet, mely még Edison és Berliner találmányaihoz sarjadt, csak fel kell húzni és már szól, a villamosat azonban először még hozzá kell kapcsolni a rádiókészülékhez, hogy a pergő lemezt megszólaltathassuk. A villamos gramofon beszélőműszere a rádió hangszórója. S akinek alkalma volt hallani egy recsegő hangot, régi „akusztikai” beszélőgépet, az fenntartás nélkül elismeri, hogy a beszélőgép csak nyert ezzel a szövetséggel, mert hangja tisztult, pallérozódott és értékes zenekészülék lett belőle.

Most egy meglepően szellemes új találmány révén még jobban kibővültek a beszélőgép-zene művészi lehetőségei. A közönséges beszélőgépnek a „vilamosítás” ellenére is megmaradt az a rákfénysugár, hogy a hangokat voltaképpen a pergő lemez barázdáin futó tü idézi elő. A tü pedig recseg, zörög és hangjával megvonhatja a legnagyobb zenei élvezetet is. A szóbanforgó új találmánynál nem fémtü, általában nem szilárd anyagból való gépelem hozza létre a hangokat, hanem egy hajszálvékony, testetlen fénycsugár, melynek nincsenek tüzőrejei. Az eljárás lényegét a hangosfilmből kölcsönözte a feltaláló. A hangregréseket

nem vésik viaszlemezre, hanem fényképezési úton korongalaku fotografslemezre rögzítik, melynek átmérője akkora, mint a rendes beszélőgép-lemez. A korongot előhívják és a zegzugos, csavart vonalszerű hangörbékét rendes módon kerek, fényérzékeny papírszalagra másolják. Két különböző másolatot egy beszélőgép-lemez-nagyságú keménypapírszalagra két oldalára ragasztanak — és készen van az újfajta fotoelektromos beszélőgép-lemez.

A lepergetés egy karra erősített apró lámpával történik, mely vékony nyílson át hajszálfinom fénycsugarat bocsát a lemezre. Ez a fénycsugár tölti be a hangszedő tü szerepét. Minthogy itt nincsenek bevésett hangbarázdák, melyek a tü csigavonalpályán vezethetnek, egy szerkezet a lemez minden körülfordulása után kissé beljebb tolja a kart, hogy a lámpa sugara pontosan kövesse a lemez középpontja felé szűkülő csigavonalalaku hangörbékét. A zegzugos rajzolatokról visszaverődő fény fotocellába jut, mely ugyanarra a karra van szerelve. A fotocella áramát a rádiókészülék lámpái felerősítik, a hangszóró megszólaltatja — és a fénycsugár énekel!

A hangörbék csigavonalai olyan sűrűn tekerednek egymás mögé, hogy a 30 cm. átmérőjű lemez 10 percig is játszik, míg a közönséges beszélőgép-lemez már négy perc alatt lejár. Amellett az új lemeznek az a nagy előnye is van, hogy papírszalagból lévén, törhetetlen. Ha a találmány a gyakorlatban beválik, komoly versenytársa lesz a mai acéltü beszélőgépeknek.

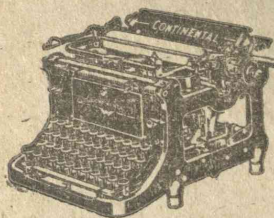
Ha bármilyen könyvre

van szüksége, legyen az regény vagy szakkönyv, szindarab, divattal, vagy kotta, forduljon bizalommal a Brassói Lapok Könyvosztályához, Brassó.

HERCULES VEZET

kötöttárak- és
harisnyákban!
Brassó, KAPU-
UTCA 32.

Tekintse meg
kírákatunkat!

"CONTINENTAL"
írógépek, szá-
mológépek, erdélyi és bánati vezé-
rképviselet. Javítóműhely és eredeti gyári pótalkatrészek.
Brassó, Weiss Mihály-utca 19.
Telefon: 384

A Bürger-sörgyár, Târgu-Mureș, a mezőgazdák és terménykereskedők tudomására hozza, hogy úgy csöves, mint szemes tengeri szárítását vagontelekben korlátolt mennyiségben vállalja. Ugyancsak vállalja tengerinek csirátlanítással egybekötött őrését, korlátolt mennyiségben. Értekezhetni a Bürger-sörgyár r. t. irodájában, Târgu-Mureșen.

VÖRÖSREZET, BRONZOT minden mennyiségben veszünk. Friedrich Testvérek Rt., Timișoara. 13349

A HAZI TUKRASZAI KEZI KÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téziseket mindenki házáig kényszerítheti. A legjobb cukrászda otthon negyeddinvi költséggel. Ára félvaszon kötésben 40 lej

Felvételek 2 jó munkás témá-
csiszoló segéd, aki apró tömeg-
munkában gyakorlott. Loyda,
Str. Largă 19., Brașov. 13344

Parkettás terem, 6x7 mtr.
előszoba, 4x5 mtr., mellékhelyi-
ségekkel kiadó. Bővebbet Bras-
só, hosszú-utca 7. 13348

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyan-
azon szövege hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jégyár, szivógázmotorral,
üzemképes állapotban eladó.
Szöllősi Samu, Odorheiu.
13315

Házak, telkek

és egyéb ingatlanok
adás-vevését szaksze-
rűen közvetíti: V. W.
DRESSHANDT & Co.
Brassó, Kapu-u. 52.

SOHASEM SZAKADÓ
SPORTHARISNYÁK nem lé-
teznek! Legtartósabban gyárt-
ja 45 lejért Gross Ferenc har-
isnyagyára, Kapu-utca 38.,
(udvarban). 13223

Díszítse lakását egy szép csillárral!

Legújanyosabban kapható:
**Welkens csillár-
árúgyárában**

Brassó, Szent-János-utca 32
Telefon 3-81.
Tekintse meg kárákatomat és
rakáramat. — Ugyanott
tűkőrfényszórók
melyek fele áramköltséggel
nappali fényt árasztanak ki-
rakatok, lakások, irodák és
műhelyek részére

KERESEK MEGVETELRE
egy jókarban levő könyvkötő
fűzőgépet. Árajánlatokat
gyártmány megjelölésével
„Sürgős” jellegre a Brassói La-
pok kiadóhivatalába kérek.

Egy pedálos cimbalom jutá-
nyos áron eladó. Megtekinthe-
tő Lópiac 15., hátul az udva-
ron, balról. 13341

Nagyszebeni Általános Ta-
karékpénztár betétkönyvek el-
adók. Cím 13302. szám alatt a
brassói kiadóban.

Karl Fröhlich és Tsa

vaskereskedés

Brassó, Hosszu-utca 30
Telefon 221

Állandóan dusan felszerelt
raktár minden

kovács, lakatos, bádigos
ács, asztalos, építész, me-
zőgazdasági
szükségleti cikkből, a legol-
csóbb napi áron.

Nagy főzőkemence és
fűzőedény-raktár.

GYÜMÖLCSFAK, ŐSZI
ÜLTETÉSNEK, megfelelő
dupla orgona, magastörzsű,
bokr és folyórózsák, dísz-
bokrok, díszfüvek, stb. kap-
hatók október 20-tól kerté-
szetemben. Bayer Ferenc,
Brassó, Kereszt-utca 23-c.

Westemean ragaszkodik a
Westemean legfőbb célja a vevő
Westemean ragaszkodik az ala-
Westemean csony, szolid árakhoz
Westemean óriási raktára várja
Westemean Önt!
Westemean ruháját — kabátját
Westemean mindenki szereti!
Westemean a nők, férfiak — gyer-
Westemean mekek áruháza!
Westemean szolid, olcsó, divatos,
Westemean megbízható, jó, cs.nos!
marad:
Westemean!
Hitelközpont tagja!

Üzletünk a „Korona-szállodá”-val szemben
Brassó, Regele Carol (Kapu-utca) 51. — Telefon: 7-10

Makot, babot, lenesét, tök-
magot, nagyobb tételekben
vesz, bármilyen export üzle-
tet finanszíroz a HANSA RO-
MANA COMERCIALA S. A.,
CLUJ. 13330

Jól bevezetett szakmához 150
200.000 lej kaucióval rendel-
kező fiókvezető kerestetik.
Ajánlatokat 13331. szám alatt
a kiadóba kérem.

Állást keres

18 éves keresztény urileány
elmenne jobb német család-
hoz nyelv elsajátítás végett.
Jelige „Fizető vendég”. 13345

Bukarestben végzett, mind-
három nyelvben perfect iro-
dai gyakorlattal bíró, szerény-
igényű leány állást keres.
Megkereséseket „1500” jellegre
a kiadóba. 13343

Házasság

Olyan uriembert keresek
férjül, ki értékeli morális ne-
velésemet. 26 éves, intelligens
özvegy urinő vagyok. Haza-
mányom 100 hold föld, fél-
millió készpénz. Kimerítő sze-
mélyleirással, feladócímme-
l megirt levelet „Altruizmus”
jellegre a kiadóba.

Lakás

Bolonya elején, a belváros
törszomszédságában, kertrenyi-
lő két szoba, konyhas modern
lakás azonnal kiadó. Mester-
utca 7. 13298

Kirándulás PALESZTINÁBA!

Konstantinápoly és Alexandria megte-
kintésével Nézz meg Tel-Aviv városát,
a Kelet gyöngyét. Információkat ad

Rapid Informator, Cluj.

Str. Regina Maria 6.

Írásbeli megkeresésekhez
vala z b lvezet körüln.

FONTOS, AKTUÁLIS KÖNYVUDONSÁG!

MOST JELENT MEG!

Szerzője: **Dr. Gartner Pál** ideg orvos

LELKI BETEGSÉGEK KELETKEZÉSE ÉS GYÓGYÍTÁSA

A 176 oldalas vaskos munka tartalomjegyzékéből: Bevezetés a modern lélektanba. — Álomról. — A szorongó és félelmi állapotok keletkezése és gyógyítása. — Az iszony. — Büntudat. — A lelki gyógyítás irányelvei. — A hirtelen haláltól való félelem. — Almatlanság. — Narkotikumok élvezete. — Szervi tünetek, szervi elváltozás nélkül. — Lelki eredetű szív, gyomor és bélbajok analízise. — Főfájás és migrén. — A kényszerállapotok keletkezése és gyógyítása. — A kényszerbeteg kriminalitása. — A szexuális élet fiziológiája. — A gyermek szexualitása. — Szexualitás és a társadalom. — A férfi társadalom erkölcsi paradigmái. — Funkciózavarok férfiaknál. — Álomértelmezés. — Homoszexualitás analízise. — Funkciózavarok nőknél. — A hatalmi vágy szerepe a nő lelkiéletében. — A klimaxban levő nő analízise. — A depressziós állapotok és az öngyilkosság lélektana. — A melancólia és gyászállapotok lélektana. — A halálösztön. — A bűnhődési vágy. — A bevallási kényszer. — A bűnöző típusok analízise. — Stb. stb.

ARA 117 LEJ

Kapható: **Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó,**

Kapu-
56-58

Az Athenaeum 60 lejes új regényei

egész vászonkötésben

1. Ursula Parrott: Exfeleség.
2. Móricz Zsigmond: Forr a bor
3. Francz Werfel: A Nápolyi testvérek.
4. Bródy Lili: A Manczi.
5. Vicki Baum: Helén dr. kisasszony.
6. Sztinyai Zoltán: Nincs feltámadás.
7. Földi Mihály: Isten országa fele.
8. Andre Maurois: Asszonyok utja.
9. Frank Arnau: Halálra ítélem.
10. Szomorú Dezső: Gyuri.

11. Zilany Lajos: A lélek kialszik.
12. Sigrid Undset: Pogány szerelem.
13. Ursula Parrott: Szabad a csók.
14. Móricz Zsigmond: Rokonok.
15. Vicki Baum: Baleset.
16. Bródy Lili: A felelőse tartja el.
17. Martin Maurice: Szerelem örök titok.
18. Földi Mihály: A meztelen ember.
19. Jackes Dirál: A préda.
20. Erdős Renée: Hajnali hegedűszó.

21. **Mazo de la Roche, Alma Lakói**

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

BRASSÓBAN
Kapu-utca 56-58., az udvarban.

BUKARESTBEN
Str. Sft. Mina 9. sz.